

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՆԵՐՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՊԱՅՔԱՐԸ ՏԵՂԱՓՈԽՈՒՄԸ Ե ԻՇԽԱՆՈՒԹԵԱՆ ՆԵՐՍԸ

Վերջին շրջանին Հայաստանի ներքաղաքական կեանքին ներս գրա- լի են նոր զարգացումներ, յատկա- պէս վերահսկիչ Պալատի կողմէ չարաչառումներու մասին ներկա- յացուած բացայայտումներու եւ վարչապետի անուան հետ կապ- ուած եւ Կիպրոսի մէջ բացուած դրամատնային հաշիւներու լուսին տակ: Շատերու կարծիքով, այս բացայայտումները կապ ունին ներքաղաքական պայքարին հետ որ ծայր առած է իշխանութեան տարբեր թեւերուն միջեւ:

Մասնագէտներու կարծիքով, ներկայիս Հայաստանի ներքին քա- ղաքական պայքարը իշխանութիւն - ընդդիմութիւն հարթակին տե- ղափոխուած է իշխանութեան ներ- սը եւ կրնայ վերածուիլ ներիշխա- նական պայքարի:

Քաղաքական Մեկնաբան Կա- ըէն Քոչարեան «Ազատութիւն» ռատիոկայանին յայտնեց որ, այս- տեղ որոշիչ դեր ունի այն, որ ներկայիս նախագահ Սերժ Սարգս- եանի երկրորդ ժամկէտն է, եւ իշխանական խմբաւորումները, ան- հանգստանալով, թէ ինչ պիտի ըլլայ Սարգսեանի պաշտօնավար- ման ժամանակի ավարտին յետոյ,

Շաբ.ը էջ 4

ՀՈՒՆԳԱՐԻԱՅԻ ՍԱՀՄԱՆԱԴՐԱԿԱՆ ԴԱՏԱՐԱՆԻ ՆԱԽԱԳԱՅԸ ՆԵՐՈՂՈՒԹԻՒՆ ԽՆԴՐԵՑ ՀԱՅԱՍՏԱՆԵՆ

«Ես իմ եւ նաեւ Հունգարիոյ անունով կ'ուզեմ ներողութիւն խնդրել Սաֆարովի գործի հետ կապուած տարակարծութեան հա- մար», - Յուլիա Յին, ՀՀ Ազգային ժողովին ներս յայտարարեց Հուն- գարիոյ Սահմանադրական Դատա- րանի նախագահ Պետր Պաշտայ: Ան յայտնեց, որ Սաֆարովի ար- տաքանձնուածն յետոյ Ատրպէյճա- նի կողմէ անոր ազատ արձակումը եւ հերոսացումը, զարմացուցած է Հունգար իշխանութիւններուն:

«Սաֆարովը շուրջ 6-7 տա- րի Հունգարիոյ մէջ գտնուած է բանտարկուած եւ անոր յանձնու- մով, Հունգարիոյ իշխանութիւն- ները կը կարծէին, թէ Ատրպէյճա- նի մէջ եւս ան կը մնայ բանտի մէջ՝ իր պատիժը շարունակելով հոն: Ուստի Հունգարիոյ իշխա- նութիւններուն համար զարմանա- լի էր, որ ան ոչ միայն չբանտարկ- ուեցաւ, այլեւ հերոսացուեցաւ», ըսաւ Պետր Պաշտայ:

Պաշտայ տեղեկացուց, որ մի քանի անգամ այցելած է Ատրպէյ- ճան եւ իրեն յատկապէս զարմա- ցուցած է այն, որ ոչ միայն Ատր- պէյճանի իշխանութիւնները, այլ- լեւ շարք մը արեւմտեան երկիր- ներու դեսպանները կը քննարկէին Սաֆարովի հարցով Հունգարիոյ կայացուցած որոշման խիստ ըլլա-

պայքար սկսած են իրենց իշխա- նութիւնը ու կարողութիւնը պահ- պանելու, նոյնիսկ՝ ընդլայնելու հա- մար:

«Մեր կարգի երկրներին նման երկրներում՝ յետխորհրդային շրջանի նկատի ունեմ, նախագահի երկրորդ ընտրութիւնից յետոյ միշտ էլ պայքարը տեղափոխուած է ներիշխանական: Դա եղել է եւ Լեւոն Տէր-Պետրոսեանի 96 թուա- կանի ընտրութիւնից յետոյ, երբ 97 թուականին արդէն ներիշխանա- կան պայքար էր միայն, գրեթէ նոյնը՝ 2003 թուականի Ռոբերդ Քոչարեանի ընտրութիւնից յետոյ էր, նոյնը հիմա է կատարուած», - ըսաւ Քոչարեանը՝ մանրամասնե- լով - «Որովհետեւ սկսուել է ժառանգորդի այդ պայքարը՝ ով է լինելու յաջորդը: Որովհետեւ եթէ առաջին հինգ տարին, բնական է, բոլորը գոնէ իշխանութիւնում գիտեն, որ իրենց թեկնածուն ով է, ապա երկրորդ ընտրութիւններից յետոյ, երբ երրորդ անգամ արդէն, ըստ Սահմանադրութեան, իրա- տուք չկայ, որ գործող նախագահը դնի իր թեկնածութիւնը, սկսում

Շաբ.ը էջ 4

ԳԱՂՏՆԻ ՀԱՇԻՒՆԵՐՈՒ ԹՂԱԾՐԱՐԸ ԶԵՌՔՈՎ ՅԱՆՁՆՈՒՄԸ Ե ԿԻՊՐՈՍԻ ԳԼԽԱՒՈՐ ԴԱՏԱԽԱՁԻՆ

Կիպրոսի գլխավոր դատախազ Պետրոս Կլէրիդիս Երեւանի մէջ

Կիպրոսի գլխավոր դատա- խազ Պետրոս Կլէրիդիս Երեւան կատարած այցի ընթացքին, Հա- յաստանի գլխավոր դատախազ Ադ- ուան Յովսէփեանի ձեռքով անոր յանձնած է «օֆշորային» հաշիւնե- րու թղթածրարը:

Գլխավոր Դատախազութեան խօսնակ Սոնա Տուրգեան մամու- լին տեղեկացուց, որ «օֆշորային գործով» Հայաստանի գլխավոր դա- տախազութեան միջնորդութիւնը փոխանցուած է Կիպրոսի գլխավոր դատախազին՝ ինդըրելով, որ քննուի վարչապետ Տիգրան Սարգսեանի անուան հետ կապուած հաշիւի հարցը եւ արդիւնքներու մասին կարելի եղած չափով շուտ տեղեկ

պահուի Հայաստանի Գլխավոր Դատախազութիւնը:

Ինչպէս ծանօթ է, գործարար Աշոտ Սուքիասեան «Հայաստան» հանրախանութի սեփականատէր Փայլակ Հայրապետեանի միջոցնե- րը իւրացնելով, կիպրոսեան «օֆ- շորային» ընկերութիւն մը հաս- տատած է, որու հիմնադիրներու շարքին են նաեւ Հայաստանի վար- չապետն ու Արարատեան թեմի առաջնորդական փոխանորդ Նա- ւասարդ արքեպիսկոպոս Կճոյեա- նը: Վարչապետը հանդէս եկաւ յայտարարութեամբ՝ հերքելով, թէ որեւէ առնչութիւն ունի այդ ընկե-

Շաբ.ը էջ 4

Հունգարիոյ Սահմանադրական Դատարանի նախագահ Պետր Պաշտայ

լու հարցը: Սակայն, ան շեշտեց, որ փաստը կը մնայ այն, որ Սաֆարով սպաննած է իր հայ գործընկերոջը եւ ուստի այդ պարագային նպա- տակայարմար չէ քննարկել անոր դէմ կայացուած որոշման խիստ ըլլալու հարցը:

Իսկ այն մասին, թէ Սաֆա- րովի յանձնումը կապուած է մեծ գումարներու հետ, Հունգարիայի ՍԴ նախագահը խուսափողական պա- տասխան տուաւ, ըսելով թէ, ինքն այդ մասին ոչինչ տեղեկ չէ: Փո- խարէնը ան նշեց, որ ինք լաւ յարաբերութիւններու մէջ է ՀՀ-ի եւ Ատրպէյճանի սահմանադրական դա- տարաններու նախագահներուն հետ:

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԾԳՆԱԺԱՄԱՅԻՆ ԽՈՒՄԸ ՂԱՐԱԲԱՂԻ ՀԱՐՅՈՎ ԻՐԱՎԻՃԱԿԻ ՎԱՏԹԱՐԱՑՈՒՄ ԱՐՁԱՆԱԳՐԱԾ Ե

Միջազգային ձգնաժամային խումբը իր նոր գեկոյցին մէջ Ղարաբաղի հարցով իրավիճակի վատթարացում արձանագրած է:

Ըստ հեղինակաւոր կազմա- կերպութեան, Լեւոնային Ղարա- բաղի հակամարտութեան գոտիէն ներս լարուածութիւնը կ'ընթա- նայ տարածաշրջանին ներս սպա- ռագինութիւններու մրցակցային գուզահեռ: Յունիսի 19-ին Ատր- պէյճան յայտնած էր Ռուսաստա- նէն 1 միլիար Տոլարի գինամթերք ստանալու գործարքի մասին: Ռու- սերը ատրպէյճանցիներուն պիտի տրամադրեն T-90 հրասայլեր, արդ- իական հրետանային եւ հրթիռա- յին համակարգեր:

Նախագահ Իլհամ Ալիևի հրա- մանատարութեամբ, Պաքուի մէջ, Յունիս 26-ին տեղի ունեցած է զօրահանդէս, որու ընթացքին ցու- ցադրուած են նոր զինատեսակներէն մի քանին, անոնց շարքին՝ անօդա- չու սարքեր, իսկ քաղաքի վրայով անցած են կործանիչներ:

վատահեցուցած է իր գինուորնե- րուն եւ զօրահանդէսին հետեւող հայրենակիցներուն ու արտասահ- մանցիներուն, թէ Ատրպէյճանի գինուած ուժերը հարկ եղած պա- րագային պատրաստ են հսկողու- թեան տակ առնել ոչ միայն հայե- րու գրաւած շրջանները, այլեւ բուն հայկական տարածքները:

Միջազգային ձգնաժամային խումբի վերլուծաբաններու համա- ձայն, ի պատասխան Պաքուի կողմէ ուժի ցուցադրութեան, Հայաստանի պաշտպանութեան նախարարութեան անանուն պաշտօնեայ մը ըսած է, որ հայկական ուժերու տրամադրու- թեան տակ կան հեռահար յարձակո- ղական համակարգեր, որոնք կրնան ոչնչացնել ցանկացած թիրախ Ատր- պէյճանի տարածքին վրայ:

Վերլուծաբանները կը յայտ- նեն, թէ առայժմ հասկնալի չէ, թէ խօսքը ուսերու կողմէ հայերուն փոխանցուած գէնքի՞ մասին է, թէ՞ Հայաստանի տարածքին տեղակայ- ուած ուսական զօրքին պատկանող գինատեսակի:

Ալիև հերթական անգամ

ՎԱՅԱՏԱՆԵԱՆ ՄԱՍԻՍ

ԻՆՉ ՃԱՇ ԷՐ ԵՓՈՒՄ ՍԵՐԺ ՍԱՐԳՍԵԱՆԸ

ՅԱԿՈԲԱՂԱԼԵԱՆ

Դժուար է ասել, թե ինչո՞ւ էր Սերժ Սարգսեանը ներիշխանական իրողութիւններին, մասնաւորապէս վերահսկիչ Պալատի բացառացի ազդեցութեան նախաձեռնումը, զատարարական ցոյցներ տալու, ՎՊ նախագահին նախատեղի ծառայող Յովհաննիսի 29-ը՝ ուղարկեալ զինակազմի վարչական մասնաճակատին տարելիցի օրը: Առաջին հայեացքից, այդ երկու իրողութիւններին մէջ չի կարող լինել ոչ մի պատճառահետեւանօրէն կապ: Բայց, նախ, Հարանձարի դէպքը բաւական խորհրդանշական է իշխող համակարգի հենց ներկայիս իրավիճակի առումով, ու դրանից բացի՝ Յովհաննիսի 29-ին վահճ Ալեքսանտրի հասարակական շարժումը ակցիա էր նախատեսել սպանութեան վայրում: Հաւանաբար Սերժ Սարգսեանն ընտրել էր Յովհաննիսի 29-ը, որպէս յայտարարուած ակցիայի իրադարձային մրցակցութիւն, որը կարող էր առնուազն կիսել հանրային ուղարկութիւնը:

Յաջողուեց դա Սերժ Սարգսեանին, թէ ոչ, դժուար է ասել: Հանրային ուղարկութեան սոցիոլոգիական պատկերը յայտնի չէ, առաւել եւս, որ այդ հարցում Սերժ Սարգսեանի դաշնակիցն են գրեթէ բոլոր հեռուստատեսային ցանցերը, որոնց եթերում Սարգսեանի խորհրդակցութիւնն անկասկած աւելի մեծ տեղ էր զբաղեցնում, քան մէկ տարի առաջ տեղի ունեցած, թէկուզ դաժան սպանութեան տարելիցի հետ կապուած ակցիաները: Բայց, դա իհարկէ կարող է լինել խորհրդակցութեան օրուայ ընտրութեան շարժառիթներից մէկը, եւ անկասկած ոչ գլխաւորը, որովհետեւ այդուհանդերձ հազիւ թէ մոմավառութիւնը իշխանութեան համար ունենար ծանր հետեւանքներ:

Աւելին, գլխաւոր շարժառիթը անկասկած առաւել լայն ընդգրկում ունեցող ինքիւր էր: Սերժ Սարգսեանը նախօրէին այց էր կատարել Լեհաստան, որը հանգուցային այց էր Հայաստանի Եւրահինտեզրացիայի քաղաքականութեան գործընթացում կամ Եւրահինտեզրացիայի իմիտացիայի գործընթացում: Աւելի շուտ, Լեհաստան կատարած այցն ըստ ամենայնի պէտք է քիչ թէ շատ որոշակի ցոյց տար, թէ ինչի հետ գործ ունենք՝ քաղաքականութեան,

թէ իմիտացիայի: Լեհաստանում այդ պատկերը Հայաստանցուց, սակայն այդ երկրի նախագահ Բրոնիսլաւ Կոմարովսկու մի յայտարարութիւն յստակ ցոյց տուեց, որ Եւրոպայում առնուազն լուրջ կասկածներ ունեն, թէ Սերժ Սարգսեանը քաղաքականութեամբ է զբաղուած: Կոմարովսկին յայտարարել էր, որ Հայաստանը չի կարող եւ-եւ խօսել Եւրահինտեզրացի մասին, որովհետեւ կայ Աստղածախան համաձայնագրի կոնկրետ կամ-կամ-ի ինդիք՝ կամ Աստղածախան եւ Եւրամիութեան հետ, կամ անդամակցում Մաքսային միութեանը: Ընդհանրապէս, վերջին շրջանում Հայաստանում հաւատարմագրուած արեւմտեան դիւանագէտներն ու տարբեր կա-

Արեւմուտքը Հայաստանի իշխանութեան, մասնաւորապէս Սերժ Սարգսեանի առաջ վաղուց է դնում անուններ, որոնց խնդիրը պահանջում է լուծել արագ:

ուրացների ներկայացուցիչները Հայաստանի իշխանութեանը ոչ միայն չեն գուրդուրում իրենց յայտարարութիւններով, այլ աւելի ու աւելի յստակ են մատնացոյց անում այդ իշխանութեան անելիք խնդիրները: Այդ ֆոնին, հետաքրքրական է Հայաստանի ներիշխանական վիճակը, որտեղ բաւական լայն գրոհ կազմակերպուեց Տիգրան Սարգսեանի դէմ, օգտագործելով թէ օֆ-շորային սկանդալի վերաբերեալ մամուլի հրատարակումները, թէ վերահսկիչ Պալատի բացառացի ստանդարտները: Իսկ Տիգրան Սարգսեանի պարագան Հայաստանի իշխանութեան մէջ վերածուել է առանցքային կէտի, քանի որ վարչապետը Սերժ Սարգսեանի եւրաինտեզրացիայի քաղաքականութիւն-իմիտացիայի ծիրում թերեւս միակ գործնական քայլն է:

Եւ պատահական չէ, որ Սերժ Սարգսեանը հենց Լեհաստանից վերադարձից անմիջապէս յետոյ ձեռնամուխ եղաւ նրան փաստացի բաւական լայն աջակցութիւն յայտնելուն: Ըստ ամենայնի, վարչաւարձում նրա հետ բաւական կոշտ գրոյց են ունեցել՝ Արեւմուտքի անունից, քանի որ Լեհաստանն այդ հարցում յետխորհրդային մի շարք երկրների հետ Արեւմուտքի փոխարարութեան առանցքային համակարգող է: Եւ ըստ ամենայնի,

Սերժ Սարգսեանից պահանջել են անյապաղ որոշակի քայլեր, ինչն էլ նա փորձել է անել հնարաւորինս շուտ: 27-ին Սարգսեանը վերադարձել է Վարչաւարձից, եւ խորհրդակցութիւնը երեւի թէ կ'անէր հենց 28-ին, պարզապէս այդ օրը նա քաւորութիւն արեց շախմատիստ Գաբրիէլ Սարգսեանի հարսանեկան արարողութեանը, եւ ներիշխանական «քաւորութեան» հերթը հասաւ Յովհաննիսի 29-ին:

«Ես տեսայ, որ Դուք արդէն յանձնարարել էք բոլոր գերատեսչութիւնները պատասխանատուներին՝ հատ առ հատ քննարկել եւ անդրադառնալ նշուած հարցերին: Իմ յորդորն է, արագ արէք դա, արէ՛ք բաց, թափանցիկ: Մենք որեւէ փաստից վախենալու կամ

մտահոգուելու առիթ չունենք», Տիգրան Սարգսեանին դիմեց Սերժ Սարգսեանը, փաստացի նրան յորդորելով լինել աւելի համարձակ եւ յարձակողակալ: Փոխարէնը, նա ՎՊ նախագահ իշխան Ջաբրահանի գործունէութիւնը գնահատելիս վարուեց գրեթէ այնպէս, ինչպէս հմուտ խոհարարն է վարում սեղանին յայտնուած թարմ իշխանի հետ: Բայց հարուածը ոչ միայն իշխան Ջաբրահանին էր, այլ նաեւ գլխաւոր դատախազին եւ գլխաւորը՝ Յովհի Աբրահամեանին ու խորհրդարանի մեծամասնութեանը, որի կապակցութեամբ Սարգսեանը յայտարարեց, թէ նրանց հետ յետոյ կը խօսի՝ գործկոմի նիստում:

Ինչո՞ւ էր պայմանաւորուած Տիգրան Սարգսեանին այդ անվերապահ աջակցութիւնը: Ըստ ամենայնի, Սերժ Սարգսեանը շտապեց հանգստացնել Արեւմուտքին: Միեւնոյն ժամանակ, այստեղ ի հարկէ գուտ Տիգրան Սարգսեանի հարցը չէ: Արեւմուտքը Հայաստանի իշխանութեան, մասնաւորապէս Սերժ Սարգսեանի առաջ վաղուց է դնում անուններ, որոնց խնդիրը պահանջում է լուծել արագ: Սերժ Սարգսեանը բնականաբար ձգտում է այդ լուծումները, որովհետեւ դրանք նրա համար ամենեւին հեշտ չեն, քանի որ այդ անունները հանդիսանում են իշխող ներկայիս

համակարգի յենասիւններից: Իսկ Սերժ Սարգսեանը նախագահ է դարձել հենց այդ համակարգի ուսերի վրայով: Արեւմուտքը նրան լեզիտիմութեան գրեթէ անվերապահ պաշարով է օժտել, որպէսզի Սերժ Սարգսեանը չունենայ բաւարար իշխանութիւն՝ չունենալու յղում անելու հնարաւորութիւն: Սերժ Սարգսեանն իհարկէ ոչինչ չի անի, մինչեւ անմիջականօրէն չզգայ ճնշման որեւէ գործիքի հպում: Այդ հարցում նրան օգնում է Ռուսաստանը, որովհետեւ ճնշում է բաւական անկաշկանդ, ինչը ստիպում է Արեւմուտքին գապուած լինել եւ հակադիր ճնշմամբ չզգնեցնել ուսական ճնշման ուժը: Սերժ Սարգսեանն առայժմ օգտուում է այդ իրավիճակից եւ բաւական հմտօրէն խաղում: Բայց, Արեւմուտքի դէպքում նոյնիսկ պէտք էլ չէ ճնշել Սերժ Սարգսեանին: Բաւարար է ընդամենը չօգնել նրան ուսական ճնշման յանդիման: Հաւանական է, որ Լեհաստանում նրան հենց սպառնացել են, որ չեն օգնի: Դրանից յետոյ Սերժ Սարգսեանը անում է կոշտ յայտարարութիւնները: Բայց կասկած չկայ, որ նպատակը կրկին ժամանակ ձգելն է: Հարցն այն է, թէ արդեօք նրան դա թոյլ կը տա՞ն, այս անգամ եւ կուլ կը տան նրա խայծն Արեւմուտքում:

Այդ իմաստով, հակառակ մամուլում օրերս բաւական հետաքրքրական տեղեկութիւն էր հրատարակուել: Ըստ այդ տեղեկատուութեան, Ռոբերտ Քոչարեանը օգտուում է արեւմտեան իմիջմէքերական եւ քաղտեխնոլոգիական հեղինակաւոր կազմակերպութիւններից մէկի ծառայութիւնից: Ինչպէս յայտնի է, քաղաքականութեան մէջ չկան յաւերժական բարեկամներ ու թշնամիներ, չկան յաւերժական սէր ու ատելութիւններ: Կան ինդիրներ, որոնք պէտք է լուծել, ու հետեւաբար կամ լուծում եւ դրանք, կամ յայտնուում լուծման կարիք ունեցող խնդիրների շարքում:

«ԼՐԱԳԻՐ»

ՄԱՍԻՍ ՄԱՍԻՍ ԵՐԵՎԱՆ
ՊԱՏՏՕՏԱԹԵՐՈՒՄ
ՄՈՑԻԱԼ ԴԵՄՈՒԿՐԱՏ ԸՆԶՄԱԿԵԱՆ
ԿՈՒՄՄԱՆԻՏԵՆ
Արեւմտեան Ամերիկայի Շրջանի
ԽՍՀՄԳԻՐ՝
ՏՕՔԹ. ՄՐՇԱԿ ԳԱԶԱՆԵԱՆ
ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԲԱԺԻՆ
ԼԵՆԱ ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ
MASSIS Weekly
Organ of the Armenian Social Democratic Hunchakian Party of Western USA
1060 N. Allen Ave.
Pasadena, CA 91104
Phone: (626) 797-7680
Fax: (626) 797-6863
E-Mail: massis2@earthlink.net
http://www.massisweekly.com
(USPS 667-310) (ISSN 0744-334X)
Published Weekly
Except Two Weeks in August
ANNUAL SUBSCRIPTION RATES:
USA \$50.00, \$80.00 (First Class)
Canada \$125.00 (Air Mail)
Overseas \$225.00 (Air Mail).
All payments must be made in US funds & Drawn on US banks.
Periodicals Postage Paid at Pasadena CA.
Please Send Address Change To MASSIS WEEKLY

ԱՐՄԻՆԷՕԶԱՆՆԵԱՆ

Երբ երկրում տեղի ունեցող իրադարձութիւններին նայում ես միջին վիճակագրական հայաստանցու աչքերով, հնարաւոր չէ չզարմանալ մեր իշխանութիւնների խաղող, անվրդով, անդարդ ընթացքի վրայ:

Ինչո՞ւ են զբաղուած բազում օրհասական մարտահրաւէրների առաջ կանգնած երկրի նախագահն ու վարչապետը: Հարսանիքներ, գերատեսչական տոներ, դեսպանների ընդունելութիւն, այցելութիւններ քիչ թէ շատ կայացած ընկերութիւններ, արտասահմանեան ուղեւորութիւններ: Ես չզիտեմ դուք ինչպէս, բայց ինձ զարմացնում է երկրի նախագահի՝ հարսանիքի քաւոր կանգնելու փաստը,

ՇԿԵՑԱՐԻԱՆ՝ ՔԵԶ ՕՐԻՆԱԿ

տը, անգամ եթէ ամուսնացողը տաղանդաւոր շախմատիստ է: Ինձ զարմացնում է նաեւ դատախազութեան չզիտեմ քանի ամեակին նուիրուած շքեղ տօնակատարութիւնը, որտեղ փեսացուի նման սպիտակ հագած դատախազը դատախազութեան յուշամետալ է յանձնում երկրի վարչապետին: Ես չեմ կարողանում հասկանալ, թէ ինչ են ուզում ցուցադրել օղանաւակայանում կազմակերպած շքերթով: Մանաւանդ եթէ հաշուի առնենք, որ մի քանի օր է՝ դաժան քննադատութեան են ենթարկում Պաքուի նմանատիպ ցուցադրութիւնը: Չեմ հասկանում նաեւ, թէ ինչո՞ւ է մարդու իրաւունքների պաշտպանը Փակ շուկային նուիրուած քննարկում կազմակերպում:

մեր երկրում ոտնահարուած իրաւունքներով մարդիկ այլեւս չկան, հերթը հասել է շուկայի իրաւունքների պաշտպանութեանը: Կամ ինչո՞ւ է Հանրային խորհուրդը քննարկում կաշուէ իրերի, անասնապահութեան եւ «Արարատ 73»-ին նուիրուած յուշարձանախումբ կերտելու հարցը: Աւելի կարեւոր հանրային հարցեր չկա՞ն: Երբ այս բոլոր քննարկումներն ու տօնախմբութիւնները դնում ես մի հարթութեան վրայ, սպաւորութիւն է ստեղծուում, թէ մենք Հայաստանում չենք սպրոտ, այլ եւրոպական բարեկեցիկ երկրում, որտեղ ուտել-խմելուց-հարսանիք անելուց ու ոչ շատ պրոբլեմային հարցեր քննարկելուց բացի այլ անելիք չկայ: «ՀՐԱՊԱՐԱԿ»

ՎԱՅԱՍՏԱՆԵԱՆ ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՆԱԽԱԳԱՐՑ ԶԱՔԱՐԵԱՆԻ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆԸ «ՍԽԱԼ ՈՒ ԱՆՐԵՒԱՏԵՍ» Է ՅԱՄԱՐՈՒՄ

Սերժ ՍԱՐԳՍԵԱՆԻ կը գլխաւորէ խումբ մը բարձրաստիճան պաշտօնեաներու հետ ժողովը

Նախագահ Սերժ Սարգսեանի մօտ Յունիս 29-ին տեղի է ունեցել քննարկում բուժնոստրի միջոցների արդիւնաւէտ կառավարման, իրականացուող պետական ծրագրերի հանդէպ վերահսկողութեան ուսերգացման եւ կոռուպցիոն ռիսկերի նուազեցմանը միտուած հարցերի շուրջ: Սերժ Սարգսեանը որոշակի դիտարկումներ է ներկայացրել կառավարութեան ղեկավարին, գլխաւոր դատախազին եւ վերահսկիչ պալատի նախագահին:

«Պարոն վարչապետ, ես տեսայ, որ Դուք արդէն յանձնարարել էք բոլոր գերատեսչութիւնների պատասխանատուներին՝ հատ առ հատ քննարկել եւ անդրադառնալ նշուած հարցերին: Իմ յորդորն է, արագ արէ՛ք դա, արէ՛ք բաց, թափանցիկ: Մենք որեւէ փաստից վախենալու կամ մտահոգուելու առիթ չունենք», - Տիգրան Սարգսեանին դիմելով ասել է նախագահը:

Նա նաեւ անդրադարձել է վերահսկիչ պալատի արձակադուրսի հաշուետուութեանը եւ մի շարք դիտողութիւններ արել վՊ նախագահ Իշխան Զաքարեանին՝ յորդորելով նրան գերծ մնալ գնահատականներ հնչեցնելուց:

«Պարոն Զաքարեան, ես ունեմ մի քանի դիտարկումներ, որոնք անպայման պէտք է հաշուի առնել: Նախ, աշխատանքի տեմպը չպէտք

է գցել անկախ որեւէ քննարկումներին: Բոլորը պիտի գզան վերահսկիչ պալատի տեսանկի կամ նոյնիսկ անտեսանելի ներկայութիւնը: Երկրորդ, պալատը պէտք է սկզբունքային լինի բոլոր ծրագրերի նկատմամբ եւ հաւասարապէս օբիեկտիւ լինի բոլոր դէպքերում: Զափազանց կարեւոր է, որ թերութիւնները յայտնաբերուեն ոչ թէ 1, 2, 3 տարի յետոյ, այլ ընթացքում: Սա նորմալ, կանխարգելիչ գործողութիւն է, որ պէտք է իրականացնել եւ դա շատ աւելի արդիւնաւէտ կը լինի: Եւ վերջապէս, քանի որ մենք աշխատում ենք բաց, հրապարակային դաշտում, պիտի կարողանանք առաւել հաւասարակշիռ լինել մեր արտադրատուութիւններում եւ որակումներում, որպէսզի չվնասենք մեր գործառոյթից դուրս այլ գործընթացներին, որպէսզի աւելորդ ընկալումներ չլինեն հասարակութիւնում», - ասել է Սերժ Սարգսեանը:

Սերժ Սարգսեանը նաեւ ասել է՝ Իշխան Զաքարեանը պէտք է հասկանայ, որ «որեւէ մէկը չի ակնկալում լսել նրա կարծիքը»: - «Բոլորի համար մէկ է, թէ Դուք ինչ կարծիք ունէ՞ք դատախազութեան մասին կամ մէկ ուրիշ մասին: Դուք հիասթափուած էք, ոգեւորուած էք, դա Զեր անձնական խնդիրն է: Զեր տանը կարող եք դրա մասին խօսել»:

ՎԱՐՉԱՊԵՏ. «ԱՄՆ ԴԵՍՊԱՆԻ ԴԻՏԱՐԿՈՒՄՆԵՐԸ ՏԵՂԻՆ ԵՆ ԵՒ ՄԵՋ ՅԱՄԱՐ ԸՆԴՈՒՆԵԼԻ»

Հայաստանում ԱՄՆ դեսպանի դիտարկումները տեղին են եւ մեզ համար ընդունելի: Այդ մասին յայտարարել է Հայաստանի վարչապետ Տիգրան Սարգսեանը՝ Յունիսի 30-ին Գիւմրի կատարած այցի ժամանակ անդրադառնալով ««Դիշիթէք»» գործարար համաժողովի ընթացքում Հայաստանում ԱՄՆ դեսպան Զոն Հեֆֆերնի այն յայտարարութեանը, որ կառավարութիւնները պէտք է հնարաւորինս քիչ միջամտեն ՏՏ ոլորտին, եւ ոլորտը պէտք է ինքնուրոյն ընտրի զարգացման ուղին:

Կառավարութեան ղեկավարը, մասնաւորապէս, նշել է. «Առաջին հերթին պէտք է շնորհակալութիւն յայտնեմ Ամերիկայի Միացեալ Նահանգների դեսպանին, որովհետեւ նա շահագրգիռ ձեւով օժանդակում է մեզ՝ առաջ տանելու տեղեկատուական տեխնոլոգիաների բնագաւառը: Մենք դեսպանի

հետ Սիլիկոնային հովտում էինք, եւ նա կիսուով էր դահլիճի հետ իր տպաւորութիւններով եւ դասերով, որ միասին քաղել էինք Սիլիկոնային հովտում: Դեսպանի դիտարկումները տեղին են եւ մեզ համար ընդունելի: Դա վերաբերում էր այն փուլին, երբ տեղեկատուական տեխնոլոգիաների բնագաւառում ստեղծուած են ինստիտուցիոնալ հիմքեր, եւ ապագայում այդ մրցակցութեան մէջ կառավարութիւնները պէտք է դերակատարում չունենան, որպէսզի շուկան ինքը խթաններ ստեղծի զարգացումների համար: Դրանք այն դասերն էին, որ դեսպանի հետ բերել էինք Երեւան: Ցաւօք, պէտք է նշենք, որ երեւի, որոշ մեկնաբաններ դեսպանի խօսքը համատեքստից դուրս էին բերել եւ փորձում էին դա վերագրել Հայաստանի Հանրապետութեան կառավարութեանը:

ԿՆՈՅԵԱՆԸ ՅԵՐՔՈՒՄ Է ԱՄԵՆ ԻՆՉ

Արարատեան թեմի առաջնորդ Նաւասարդ արք. Կնոյեան, որու անունը կապուած է անօրինակ գործերու հետ

Արարատեան Հայրապետական թեմը «Հետքի» հրապարակած «ՕՖշորային լաբիրինթոս» հայկական սցենարով՝ յօդուածի առնչութեամբ տարածել է յայտարարութիւն՝ միաժամանակ կոչ անելով հասարակութեանը չտրուել միտումնաւոր տարածուող ապատեղեկատուութիւնների ազդեցութեանը:

«Hetq.am կայքում նախօրէին տեղեկութիւն էր հրապարակուել, որի համաձայն՝ Արարատեան Հայրապետական թեմի առաջնորդական փոխանորդ Նաւասարդ արք. Կնոյեանը, ՀՀ վարչապետ Տիգրան Սարգսեանը եւ Աշոտ Սուքիասեանը 2010թ. հանդիպել են գործարարներ Ռուբէն Մկրտչեանին, Սերգէյ Տրիկազիկին, Ալէքսանդր Վալչիկովսկուն, միասին ճաշել «Նոյեան Տապան» ռեստորանում, իսկ այնուհետեւ Ռուբէն Մկրտչեանը անգամ ուղեկցել է Աշոտ Սուքիասեանին եւ Նաւասարդ արք. Կնոյեանին օդանավակայան: Այս մասին իր հարցազրույցում նշել է ինքը՝ Ռուբէն Մկրտչեանը:

Սրբազանը յայտարարում է, որ վերոնշեալ տեղեկատուութեան եւ ոչ մի կէտ չի համապատասխանում իրականութեանն ու հանդիսանում է նախկինում հնչող զրպարտութիւնների շարքի տրամաբան շարունակ:

ՆՈՒԱԶԱԳՈՅՆ ԱՇԽԱՏԱՎԱՐՉԻ ՉԱՓՈՒՆ «ԽԱՅՏԱՌԱԿՈՒԹԻՒՆ Է»

«Ժառանգութիւն» խմբակցութեան պատգամաւոր Զարուհի Փոստանջեանը 45 նուազագոյն աշխատավարձը խայտառակութիւն է համարում՝ մատնացոյց անելով աշխատավարձի բարձրացմանը զուգահեռ գնաճը. - «Այս գնաճի շրջանում որեւէ մէկը չի կարող ասել, որ 10 հազար դրամով կարող է ինչ-որ կերպ իր սոցիալական վիճակը բարելաւել: Ուղղակի ծաղրանք է մեր հասարակութեան, մեր ժողովրդի նկատմամբ ասելը, որ մենք աշխատավարձ ենք բարձրացրել»:

Հայ ազգային կոնգրէսի անդամ, տնտեսագէտ Վահագն Խաչատրեանը չի շեղում է, որ նուազագոյն աշխատավարձի բարձրացումը չի նշանակում, որ կ'աւելանայ նաեւ նրանց աշխատավարձը, ովքեր մինչեւ այսօր 45 հազար եւ աւելի էին ստանում. - «Ընդհակառակը, անհամապատասխանութիւններ տեղի կ'ունենան, նոյնիսկ անբացատրելի երեւոյթներ... Եթէ ինչ-որ տրամաբանութիւն կար գործող աշխատավարձի, վճար-

մաբանական շարունակութիւնը», - նշուած է Հայրապետական թեմի տարածած հարողագրութիւնում:

Մինչդեռ 3 օր առաջ թեմի առաջնորդական փոխանորդ Կնոյեանը, պատասխանելով «Արմենպրեսի» հարցերին, հաստատել էր, որ Աշոտ Սուքիասեանի հետ «բաւականին մտերիմ» յարաբերութիւններ է ունեցել:

«Բազմիցս ճանապարհորդել ենք միասին եւ կարծես ճակատագրի հեղանակով 2011 թուականին եւրոպական երկրների շարքում, ընկերներից մէկի՝ Տիգրան Բաղալեանի հրակէրով մի քանի օրով այցելել ենք Կիպրոս, Նիկոսիա, ուր ներկայ ենք գտնուել նաեւ Աշոտի ընկերով՝ Տարօսի ընտանեկան միջոցաւմանը: Այդ ժամանակ՝ 2011-ի Մարտին, ո՞ւմ մտքով կարող էր անցնել, որ դրանից դեռեւս մէկ տարի առաջ, ինչպէս յայտնի դարձաւ վերջերս, Աշոտ Սուքիասեանին իմ անունն օգտագործել էր իր կազմակերպութիւնը գրանցելիս: Ես գիտէի, որ նա Կիպրոսում գրանցուած ինչ-որ ընկերութիւն ունի իր գործընկեր, ոմն Սերգէյի հետ: Գիտեմ, որ նա ազգութեամբ բելառուս է: Այլ տեղեկութիւններ Աշոտի կիպրոսեան ընկերութիւնից ինձ յայտնի չեն եղել»:

ման համակարգի մէջ, հիմա այդ տրամաբանութիւնն էլ է վերանում»:

Նա օրինակ բերեց գրադարանները, որտեղ նուազագոյն աշխատավարձ են ստանում. ինչպէս հաւաքարարը, այնպէս էլ գրադարանավարն ու վարիչը նոյնչափ գումար կ'ստանան: Ընդդիմադիր գործիչը տարակուսած է՝ ինչն է հաշուի առել կառավարութիւնը այս քայլին գնալով. - «Պատեհապաշտական քայլեր են, պոպուլիստական, որով կառավարութիւնը փորձում էր գազի եւ էլեկտրաէներգիայի [սակագների] բարձրացման այս խօսակցութիւնը շեղել: Եւ ոնց որ թէ ստացուեց, որովհետեւ շատերի մտածեցին, թէ 10 հազար դրամով բոլորի աշխատավարձն են բարձրացնում: Այդպէս չէ: Այսինքն, այս քայլերով հակառակն են անում, եւ մարդկանց մօտ շահագրգռուածութիւնն աւելի լաւ աշխատելու կամ աւելի բարձր աշխատավարձ ստանալու կը վերանայ»:

ԼՈՒՐԵՐ

**ԻՇԽԱՆՈՒԹԻՒՆՆ ՈՒ ԸՆԴԴԻՍՈՒԹԻՒՆԸ
ՀԱԿԱՌԱԿԻՐՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐ**

Եւրոպայի խորհրդի նախարարները կոմիտէում Հայաստանի նախագահութեան ստանձնման կապակցութեամբ Ազգային ժողովի նախագահ Յովիկ Աբրահամեանը Յունիսի 26-27-ը Ստրասբուրգում հանդիպումներ է ունեցել Եւրախորհրդի ղեկավար պաշտօնեաների հետ:

Պաշտօնական տեղեկատուութեան համաձայն, Աբրահամեանը հանդիպել է Եւրախորհրդի խորհրդարանական վեհաժողովի նախագահ Ժան Կլոդ Մինչոնին եւ Մարդու իրաւունքների եւրոպական դատարանի նախագահ Դին Շպիլմանին:

Մայիսի 16-ից 6-ամսեայ ժամկէտով ստանձնելով նախարարների կոմիտէի նախագահութիւնը՝ Հայաստանը պարտաւորուել է ծառայել «Եւրոպայում ժողովրդավարական գործընթացների ամրապնդման համընդհանուր նպատակին»:

Յովիկ Աբրահամեանի հանդիպումների օրերին Ստրասբուրգում անցկացում էր ԵՆԽՎ լիազումար նստաշրջանը: Նստաշրջանին մասնակցող Հայաստանեան պատուիրակութեան ընդդիմադիր անդամ, Հայ ազգային կոնգրէսի խորհրդարանական խմբակցութիւնը գլխաւորող Լեւոն Զուրաբեանը եւրոպացի պաշտօնեաների հետ հանդիպումներում Հայաստանի ժողովրդավարութեան եւ Հայաստանում մարդու իրաւունքների վիճակի վերաբերեալ հակառակ պատկերն է ներկայացրել: ԵՆԽՎ գլխաւոր քարտուղար Վոլոդիմիր Սափիկի եւ ԵՆԽ մարդու իրաւունքների յանձնակատար Նիլս Մուժնիեքսի հետ հանդիպումներում նա խօսել է Աժ-ում Մարտի 1-ի հարցով նոր

ժամանակակերպ յաճախողովի ստեղծման վերաբերեալ իրենց նախագծի տապալման, ընտրութիւնների կեղծման, Կոնգրէսի երիտասարդ չորս ակտիւիստների դէմ իրականացուող հետապնդումների մասին: Ստրասբուրգից «Ազատութիւն» ռադիոկայանի հետ հեռախօսազրոյցում պատգամաւորը կարծիք յայտնեց, որ ԵՆԽՎ-ն թերացումներով է կատարում Հայաստանի մասով իր գործառնությունը, իսկ Հայաստանի պաշտօնեաները փորձում են նրանց աղաւաղուած ներկայացնել իրականութիւնը:

«Այն պահուածքը, որ այսօր որդեգրել են իշխանութիւնները, ամենաշատն են վարկաբեկում Հայաստանին ամբողջ աշխարհում: Ձի կարելի լինել հակաժողովրդավար, չի կարելի լինել կոռուպցիայի մէջ թաղուած եւ ակնկալել, որ Հայաստանը կ'ընդունուի որպէս հեղինակաւոր երկիր: Նման բան չի կարող լինել», - ասաց Զուրաբեանը: ԵՆԽՎ-ում հայաստանեան պատուիրակութեան մէկ այլ անդամ, «Բարգաւաճ Հայաստան» խորհրդարանական խմբակցութեան քարտուղար Նաիրա Զոհրաբեանը եւս դժուարացաւ ասել, թէ որքանով նախագահութեան այս փուլը կը նպաստի Հայաստանի ներքին ժողովրդավարացման գործընթացներին:

«Ցանկացած երկիր, եթէ ուզում է ունենալ ապագայ, պէտք է լինի ժողովրդավար, անկախ նրանից՝ տուեալ պահին ինքը ինչ-որ տեղ նախագահում է, թէ՛ չի նախագահում: Այսինքն, եթէ մենք չենք նախագահում, պիտի չմտածէ՞նք մեր ներքին ժողովրդավարութեան մասին», - ասաց պատգամաւորը:

**ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ ՀԱՒԱՆԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆՆ
«ԱՅՆՔԱՆ ԷԼ ԲԱՐՁՐ ԶԷ»**

ՀՀ պաշտպանութեան նախարար Սէյրան Օհանեան կ'այցելէ հայկական դիրքերէն մէկը

ՀՀ պաշտպանութեան նախարար Սէյրան Օհանեանը մասնակցում էր Հայաստանի ռազմաօդային ուժերի հակաօդային պաշտպանութեան ռադիոէլեկտրոնային պայքարի ստորաբաժանումների ստեղծման 21-ամեակի կապակցութեամբ «Էրեբունի» օդանավակայանում անցկացուած տօնական միջոցառմանը, որի ընթացքում, բացի հանդիսաւոր քայլերից, եղան նաեւ ցուցադրական թռիչքներ:

Արձագանքելով օրերս Բաքուում անցկացուած ռազմական շքերթի ժամանակ Արդբեջանի նախագահ Իլհամ Ալիեւի հերթական ռազմատեսչ հռետորաբանութեանը՝ Օհանեանն ասաց. - «Այդպիսի յայտարարութիւնները միշտ էլ միտում են լինում թէ՛ ներքին քաղաքական խնդիրների իրականացմանը, թէ՛ մեր այս չլուծուած խնդիրների լուծման հարթակ հանդիսացող բանակային գործընթացում ունենալ միակողմանի յաջողութիւններ, ստիպել, որպէսզի մենք միակողմանի գիշումների գնանք»:

«Երկրորդ անգամ չի կարելի յայտնուել պարտադրուած վիճակում», - շարունակեց նախարարը. - «Մէկ անգամ պարտադրուած վիճակում յայտնուել ենք, ներքաշուել ենք պատերազմի մէջ եւ կարողացել ենք պահպանել Արցախի ժողովրդի, մեր սահմանամերձ բնակավայրերի անվտանգութիւնը: Այսօր մեզ պարտադրել գնալ միակողմանի գիշումների, անհնարին է: Մենք բոլորս կողմնակից ենք, որ այդ խնդիրը լուծուի քաղաքական ճանապարհով, խաղաղ պայմաններում, փոխադարձ հասկացութեան պայմաններում: Եթէ փոխադարձ հասկացութիւն չլինի, գործն էլ կամաց-կամաց առաջ կը գնայ»:

Հարցին, թէ արդեօք մեծացել է պատերազմի վտանգը, Սէյրան Օհանեանն արձագանքեց. - «Պատերազմի վտանգ Պաշտպանութեան նախարարի համար միշտ էլ կայ: Ամէն օր կայ, եւ մենք ամէն օր պատրաստուում ենք պատերազմի, ամէն օր կատարելագործում ենք մեր ունակութիւններն ու կարողութիւնները: Բայց այսօրուայ հաւանականութիւնն այնքան էլ բարձր չէ՝ չնայած նրան, որ ռազմաքաղաքական իրադրութիւնը, անվտանգութեան միջավայրը, սպառնալիքները Հայաստանի Հանրապետութեան շուրջը եւ ընդհանուր մեր տարածաշրջանում միշտ

էլ առկայ են եւ միշտ էլ բռնկիչ վիճակում կարող են լինել»:

Նախարարի խօսքով՝ իր պաշտպանութեան իրականացման մէջ Հայաստանը ներդնում է «խելացի պաշտպանութեան» գաղափարը. - «Քիչ միջոցներով մեծ խնդիրներ կատարելու ունակութիւնները պէտք է զարգացնենք: Ասել է թէ՛ այն առանձնապատկու թիւնը, որը դրուած է եղել մեր Ձինուած ուժերի կազմաւորման ակունքներում եւ մեր յաղթանակների ակունքներում, մենք դա զարգացնելու ենք»:

Սէյրան Օհանեանն ասաց, որ Հայաստանի հակաօդային պաշտպանութեան համակարգն օրէցօր կատարելագործուում է. - «Այն միջոցները, այն համակարգերը, որ այսօր մենք ունենք, լիարժէք հնարաւորութիւն են տալիս, որպէսզի ոչ միայն ընդհանուր համակարգը վերահսկելի լինի, այլ նաեւ բոլոր տեսակի ցածր անցողիկները ցածր բարձրութիւնների վրայ վերահսկելի լինեն: Ռադիոէլեկտրոնային պայքարի մեր ստորաբաժանումներն այսօր հնարաւորութիւն ունեն դժուարեցնել, կասեցնել, նաեւ խափանել թէ՛ մարտավարական, թէ՛ օպերատիւ-մարտավարական օդակների բոլոր զօրատեսակների եւ ընդհանուր հրամանատարական շղթայի հնարաւորութիւնները»:

«Մօտ ապագայում մենք իրականացնելու ենք մեր ռազմաօդային ուժերի համալրում: Դա իրականացուելու է մեր ռազմավարական գործընկեր, մեր բարեկամ Ռուսաստանի Դաշնութեան հետ ռազմատեխնիկական համագործակցութեան շրջանակներում», - յաւելեց նա:

Անդրադառնալով Արդբեջանին Ռուսաստանի կողմից վերջերս մատակարարուած զինտեխնիկային՝ Օհանեանն ասաց. - «Գաղտնիք չէ, որ մենք պարտադրուած ենք այսօր նաեւ Ադրբեջանի կողմից յայտարարուած սպառնալիքութեան մրցավազքի մէջ գտնուել, բայց՝ ոչ քանակային առումով, այլ որակական եւ աւելի գերձգրիտ, աւելի հեռահար միջոցների ձեռք բերման ուղղութեամբ: Հայաստանի եւ Ռուսաստանի ռազմատեխնիկական համագործակցութիւնը աւելի բարձր մակարդակի վրայ է գտնուում, եւ մենք այդ հաւասարակշուութիւնը կարողանում ենք որակական առումով պահպանել»:

ցուցած էր Գլխաւոր Դատախազութեան, թէ ինքը Կիպրոսի եւ կամ որեւէ այլ «օֆշորի» մէջ կազմա-

կերպութիւն չէ գրանցած եւ ունէ մէկուն չէ լիազօրած իր անունով կազմակերպութիւն գրանցել:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՆԵՐՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՊԱՅՔԱՐԸ

Շարունակուած էջ 1-էն

է պայքար՝ իսկ ով է լինելու յաջորդը: Մնացած ամէն ինչ՝ դա արդէն ածանցեալներ են»:

Քաղաքական եւ ընտրական հարցերու մասնագէտ Արմէն Բաղալեանի համաձայն, իշխանութեան ներսը ծաւալուած պայքարի գլխաւոր պատճառն այն է, որ Հայաստանի միջոցները սկսած են չբաւարարել իշխանական տարբեր կլաններուն, թէեւ, ըստ Բաղալեանի, կարելի չէ ըսել, որ պայքարը իշխանութեան եւ ընդդիմութեան միջեւ վերացած է:

«Չնայած ընդդիմութիւնն էլ է պայքարում, օրինակի համար՝ Ազգային ժողովում ելույթներ են ունենում ընդդիմադիր տարբեր ուժեր, այնտեղ ինչ-որ դատախազութեան հարցումներ են իրականաց-

նում, այսինքն՝ նրանք էլ են պայքարում, բայց ամենամեծ խնդիրը հենց այն է, որ այդ պայքարը չի սնուցում հասարակութիւնից», - ըսաւ փորձագէտը եւ շարունակեց. - «Ոչ թէ որ ընդդիմութիւնը հեղինակութիւն չունի, ոչ թէ որ ընդդիմութիւնը, ասենք, ինչ-որ, սխալ է պայքարում՝ չնայած ունի եւ սխալներ, եւ ճիշդ կողմեր, բայց խնդիրը այն է, որ հասարակութիւնը այլեւս այս երկրի հետ յոյս չի կապում եւ ուղղակի հեռանում է»:

«Ի դէպ, երբ ասում են, որ հասարակութիւնը շատ պասիւ է, ես համաձայն չեմ դրա հետ՝ հասարակութիւնը շատ ակտիւ է, ուղղակի այդ ակտիւութիւնը զգացում է «Զուրաթնոց» օդանավակայանում, Բաւրայում, Բագրատաշէնում եւ Վերին Լարսում», - յայտարարեց Արմէն Բաղալեանը:

ԳԱՂՏՆԻ ՀԱՇԻՒՆԵՐՈՒ ԹՂԹԱԾՐԱՐԸ

Շարունակուած էջ 1-էն

րութեան հետ:

«Նախաքննական մարմինը արդէն երկու անգամ օգնութիւն ցուցաբերելու վերաբերեալ միջնորդութիւն է ուղարկել Կիպրոս, եւ հաշուի առնելով, որ Կիպրոսի գլխաւոր դատախազը այս օրերին գտնուում է Հայաստանում, եւ ստորագրուեց նաեւ համագործակցութեան յուշագիր, գլխաւոր դատախազը նաեւ առձեռն է փոխանցել այդ միջնորդութիւնը՝ խնդրելով հնարաւորինս սեղմ ժամկէտում օգնել, նպաստել բարձրացուած հար-

ցադրումների պատասխանները ստանալու համար», - ըսաւ ՀՀ գլխաւոր դատախազութեան խօսնակը:

Կիպրոսի գլխաւոր դատախազը «Ազատութիւն» ռատիոկայանի հետ զրոյցի ընթացքին ըսած էր, որ առաջին անգամ կը լսէ այդ հարցի մասին եւ տակաւին պէտք է ուսումնասիրէ գայն: Միաժամանակ ան անկարելի նկատած է, թէ կարելի է ունէ մէկուն դարձնել «օֆշորային» կազմակերպութեան բաժնետէր՝ առանց տուեալ անձի թոյլտուութեան:

Մօտ մէկ ամիս առաջ վարչապետ Տիգրան Սարգսեան տեղեկա-

«Սի. Էն. Էն. Թուրքի» Հարցազրույցը Ընկ. Ալեքսան Բոչքերեանի Հետ «ԹՈՒՐՔԻԱՅՈՒՄ ԱՌՑԻԱԼԻՍՏԱԿԱՆ ՇԱՐԺՈՒՄԸ ՍԿՍՈՒԵԼ Է ՀԱՅ ՀՆՉԱԿԵԱՆՆԵՐԻՑ»

Թուրքական «Սի. Էն. Էն. Թուրքը» հարցազրույց է վերցրել Լիբանանի «Սոցիալ-դեմոկրատական հնչակեան կուսակցութեան» ապենապետ Ալեքսան Բոչքերեանից: Վերջինս Թուրքիայում էր գտնուում 1915 թուականի Յունիսի 15-16-ին մահապատժի ենթարկուած 20 հնչակեան գործիչների յիշատակին նուիրուած արարողութեան մասնակցելու համար:

- Ի՞նչ կը փոխուէր, եթէ 1913 թ. Ռուսիայում կայացած Յնչակեան կուսակցութեան որոշումն իրագործուէր:

- Եթէ հնչակեանները կարողանային յաջողութեան հասնել, ո՛չ ցեղասպանութիւնը կը լինէր, ո՛չ էլ 5 միլիոն մարդ կը գոհուէր: Օսմանեան կայսրութիւնն էլ Առաջին աշխարհամարտի մէջ էր մտնի: Սա էլ էր հաւանական:

- Ըստ Ձեզ՝ ինչու՞ այս դէպքը (20 հնչակեանների մահապատժը-խմբ.), որ Թուրքիայի պատմութեան վրայ խորը հետք է թողել, այսքան երկար ժամանակ լռութեան էր մատուում:

- Այդ քսան կուսակցական գործիչների մահապատժն անքակտելիորէն կապուած է Հայոց ցեղասպանութեան հետ: Դեռ նոր-նոր են սկսում ինչ-որ բաներ խօսել: Այժմ արդէն համեմատաբար ազատ միջավայր կայ:

- Ձարմանալի չէ, արդեօ՞ք, որ այս դէպքը մինչեւ այսօր Թուրքիայի սոցիալիստները օրակարգ չեն բերել:

- Շատ հետաքրքիր է՝ գուցէ չեն իմացել, կամ գուցէ իմացել են, բայց վախեցել են խօսել այդ մասին: Իրականում Թուրքիայում սոցիալիստական շարժումը հենց հնչակեաններից է սկսուել: Մեր կուսակցութիւնը հիմնուել է 1887 թուականին Շուէյցարիայում մի խումբ մը կովկասահայերի կողմից: Նրանք վերցրեցին

հողերի առաջին սոցիալիստական կուսակցութիւնն ենք: Եթէ պատմաբաններն էլ ուսումնասիրեն, ապա օսմանեան արխիւներում նորանոր ապացույցներ կը գտնեն: Մեզ մօտ միայն պատճէներն են: Փաստաթղթերի օրիգինալները գտնուում են Թուրքիայում: Հայերէն մի խօսք կա՝ աւելի լաւ է ուշ լինի, քանի ընդհանրապէս չլինի (Ուշ լինի, նուշ լինի-խմբ.):

- Թուրքիա-Հայաստան յարաբերութիւնների կարգաւորման համար ինչպիսի՞ ապագայ էք կանխատեսում: Թուրքիայում այդ հարցի վերաբերելու հիմնականում ազգայնական դաշնակցականներից են պատասխան ստանում:

- Դրա պատճառը այն է, որ մեր քարոզչութիւնը թոյլ է եղել: Այդ պատճառով մեզ միշտ քննադատում են: Լուսթեան ժամանակն արդէն աւարտուել է: Վերջին 98 տարուամբ, որպէս հայկական առաջին կուսակցութեան անդամ, Թուրքիայում եմ եւ առաջին անգամ պաշտօնական շփումներ եմ ունենում:

- Խնդրի լուծման համար ի՞նչ բանաձեւ կ'առաջարկէք:

- Իմ հայեացքները եւ Սփիւռքի մեր ընկերների հայեացքները նոյնն են: Թուրքիան Հայաստանին շրջափակման մէջ է պահուած Ղաւբաբալի հակամարտութեան պատճառով: Պէտք է սահմանը բացել: Ցեղասպանութեան հարցն էլ մեզ համար ճշմարտութիւն է: Թուրքիան այդ իրողութիւնը ժխտում է, դեռ աւելին, մեր բոլոր պատմական յուշարձանների, մեր բնակավայրերի անունները փոխում է: Դա էլ է ցեղասպանութիւն:

- 2015 թուականի նախաշեմին այդ գործընթացը նոր թափ կը ստանայ: Նախատեսուում է, որ 100-րդ տարելիցին դիւանագիտութեան մէջ Ցեղասպանութեան ընդունման համար միջազգային ճնշում կը լինի:

ուսուցի: Հակառակ դէպքում այն կը փլուզուէր: Իրաւաբաններն այս հարցի վերաբերելու պէտք է խօսեն: Ամենակարեւորը, որ առաջին քայլերն արուեն:

- Բայց ԱՆԿարան Յոլոքոստի պարագայում Գերմանիայի կատարած փոխհատուցումների պէս գործընթացը չի ողջունում:

- Խնդիրը քաղաքական հարց է: Երբ 1948 թուականին Մարդու իրաւունքների հռչակագիրն ընդունուեց, տրուեց նաեւ «ցեղասպանութիւն» եզրաբառի սահմանումը: 1948 թուականից յետոյ հրեաների համար ազգային պետութիւն ձեւաւորուեց, ցեղասպանութեան կոնվենցիայով որոշուեց Իսրայէլին փոխհատուցում վճարել: Սակայն հայերի պարագայում աշխարհում միայն 25 երկիր է ցեղասպանութիւն ճանաչել: Հիմքում մեծ տէրութիւնների շահերը կան: Իսկ կարեւորն այն է, որ կայ մէկ իրողութիւն: Մենք միասին ենք ապրելու: Կարո՞ղ էք Հայաստանը, Սիրիան, Վրաստանը իրենց տեղից մէկ այլ վայր տեղափոխել: Այդ համակեցութիւնը եղբայրութեան եւ վստահութեան վրայ պէտք է կառուցել: Սակայն մի տեղ այդ վստահութիւնը ցեղասպանութեան պատճառով կորսուել է:

Նշենք, որ 1913 թուականի Սեպտեմբերի 17-ին Հնչակեան կուսակցութիւնը Ռուսիայում տեղի ունեցած ժողովի ժամանակ որոշում ընդունեց ոչնչացնել «Միութիւն եւ առաջադիմութիւն» կուսակցութեան ղեկավարներին: 1914 թուականին մի շարք հնչակեաններ ձերբակալուեցին: Ռազմական դատարանը Հնչակեան կուսակցութեան կենտրոնական խորհրդի անդամ Փարամազի (Մարտիրոս Սարգսեան) եւ նրա 19-ը ընկերների նկատմամբ «Անկախ եւ ազատ Հայաստան ստեղծելու նպատակով գինուած գործողութիւններ իրականացնելու եւ օտար երկրներն Օսմանեան կայսրութեան դէմ հրահրելու» մեղադրանք առաջադրեց:

Դատարանի նախագահի այն հարցին, թէ արդեօ՞ք ճիշդ է, որ երկիրը մասնատուելու, վերացնելու նպատակով անկախ Հայաստանի ստեղծման նպատակին էք ծառայել, Փարամազը հետեւեալ կերպ է պատասխանում. « Դուք մեր երկիրը սրանից 600 տարի առաջ, փորձելով մեզնից խլել, բռնագաւթեցիք: Մեր ժողովրդին անդար ջարդերի ճանապարհով փորձեցիք վերացնել եւ այժմ էլ ամբողջ Օսմանեան երկիրը ջանում էք վերածել Թուրքիայի: Երբ դուք էք դա անում, չէք համարուում յանցագործ ու մեղաւոր, բայց երբ

մենք ենք ցանկանալու մեր պատմական իրաւունքները կրկին ձեռք բերել, մեր ջանքերի համար մեզ մեղաւոր էք համարում»:

Նրանք բոլոր են մահուան դատապարտուեցին: Մահապատժն իրականացուեց Յունիսի 15-ին: Կախարանի մօտ Փարամազը գոչում էր. «Դուք միայն մեր մարմինը կարող եք սպաննել, սակայն մեր դաւանած գաղափարները՝ երբեք... Վաղը հայութիւնը, երկրի արեւելքում անկախ եւ սոցիալիստական Հայաստանին է ողջունելու»:

- Ծագածանային իրավիճակում է նաեւ Սիրիան: Լիբանանը Հայաստանից յետոյ 2-րդ երկիրն է, որտեղ ապաստան են գտնում սիրիահայերը: Այս պատերազմին Յնչակեան կուսակցութիւնը ինչպէս է վերաբերում:

- Մենք կողմ ենք, որ սիրիական հարցը խաղաղ ճանապարհով լուծուած ստանայ: Ձէնքով որեւէ խնդիր չի լուծուել: Ի վերջոյ, խնդիրը հարթութուել է եւ նոր շրջան է սկսուելու: Մենք կողմ կը լինենք իւրաքանչիւր որոշման, որը կը ցանկանայ Սիրիայի ժողովուրդը:

- Ինչպիսի՞ աշխատանքներ էք տանում Լիբանան գերագոյն ձեր հայրենակիցների հետ:

- Լիբանանի հայկական եկեղեցին, միութիւնները եւ կուսակցութիւններն օգնում են սիրիացի մեր ազգակիցներին: Հայաստանում մեր կուսակցութեան կողմից բացուած դպրոցում 300-ից աւելի սիրիահայ երեխաներ ուսում են ստանում, որպէսզի ուսումնական տարուանից հետ չընկնեն: Ուսումը համապատասխանում է սիրիական ուսումնական ծրագրին եւ կատարուած է անվճար հիմունքներով: Նոյնը կիրաւուում է Լիբանանում մեր կուսակցութեանը պատկանող դպրոցներում:

- Դուք օգնութեան ձեռք միայն հայերին է՞ք մեկնում: Ի վերջոյ, Յնչակեան կուսակցութիւնը հիմնուել է սոցիալիստական գաղափարների վրայ:

- Մենք օգնութիւն ցուցաբերելիս խորականութիւն չենք դնում: Սիրիայից ներգաղթած հայն էլ, ասորին էլ, արաբն էլ, քուրդն էլ նոյնն են: Որպէս սոցիալիստներ՝ մեզ համար առաջնային են մարդու իրաւունքները:

«ԷՐՄՆՆԻ ՀԱՊԱՐ»

ուսական սոցիալիստական հայեացքները եւ դրանց յաւելեցին Հայկական հարցը՝ Օսմանեան կայսրութիւնում ապրող հայերի իրաւունքները:

- Դա կարո՞ղ էք փաստարկել:

- Փաստեր ունենք, որ առաջին սոցիալիստական կուսակցութիւնն ենք եղել: Անցած տարի, երբ կուսակցութեան հիմնադրման 125-ամեակն էինք նշում, արխիւից 1908 թուականի յեղաշրջումից յետոյ թուագրուող օսմաներէն փաստաթղթեր ենք գտել: Մենք այս

- Ցեղասպանութիւնը մարդկութեան դէմ ուղղուած յանցագործութիւն է: Այն ժամանակային սահմանփակում չունի: Ինչ երէկ ենք պահանջել, նոյն էլ պահանջելու ենք վաղը: Թուրքիան պէտք է ճանաչի ցեղասպանութիւնը, ներողութիւն խնդրի եւ նիւթապէս ու բարոյապէս փոխհատուցի:

- Թուրքիայի տեսանկիւնից ամենաքննարկուող թեման փոխհատուցման հարցն է:

- Խաղաղութիւնը պէտք է արդարութեան հիման վրայ կա-

Advertisement for the MassPost app, featuring the text 'VISIT YOUR APP STORE AND DOWNLOAD FREE' and logos for Apple, Android, and Windows. Below the logos is a large red 'M' logo with 'MASSPOST' underneath. At the bottom, it says 'THE FIRST ARMENIAN NEWS OUTLET APP AVAILABLE FOR ALL YOUR DEVICES'.

Ո՞ՒՄ ՕԳՏԻՆ Է ԱՇԽԱՏՈՒՄ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԴԻՒԱՆԱԳԻՏՈՒԹԻՒՆԸ

ՍՈՒՍ ԱՐՇՈՒՆՆՑԻ-ԲՐԻՒՍԵԼ
(Գրող-հրատարակիչ)

Շուրջ 10-ը տարի ինֆորմացիայի բլոկադա էր. հանրութեան անհասանելի էր, թե՛ մեր նախագահ՝ Ռոբերտ Քոչարեանն ու արտգործնախարար՝ Վարդան Օսկանեանն ի՞նչ են բանակցում համանախազահներին, կամ Ատրպեյձանի հետ, քանզի ամեն բան գաղտնիութեան քողի տակ էր արևում, իբր բանակցային գործընթացին չվնասելու համար: Առաջին լուրը սխալ քայլը, որ ակնբախ էր եւ անհանգստացնող, դա Ղարաբաղեան կողմի դուրս մնալն էր բանակցային գործընթացից: Ճիշտ է տարիներ շարունակ գրոշակյալ կէտում էր բանակցութիւնները «սառեցում», բայց ամենայնդէպս գոնէ հանգիստ էինք, որ ոչ մի փաստաթուղթ չկար ստորագրուած:

Մեր անհանգստութիւնները սկիզբ առան 2007-ից, երբ շրջանառութեան մէջ դրուեց «Մադրիդեան սկզբունքներ»-ի ստորագրման փաստը ու դարձեալ գաղտնի, գաղտնի ողջ ազգի համար ու մնաց հանելուկ, առեղծուածային, ու՞մ մտքի ծայրով կ'անցնէր անգամ, որ գործ ունենք դիւանագիտական խարդախութեան ու անարարութեան հետ: Գաղտնիութիւնն ու անորոշութիւնը համակել էր մեզ, չէինք իմանում ի՞նչ են տալիս, ի՞նչ են առնում...:

Շատ ուշացումով իմացանք, որ առնելու ոչինչ չունենք ու փոխարէնը մատաղացու ոչխարի նման մեր տղաների արիւնով վերցրած հողերն են աճուրդի հանուած, բաշխելու են Ատրպեյձանին:

Ազգովի վստահում էինք արտգործնախարարի արդարացումներին. կարողանում էր քաղաքական դիվիդենդներ շահել իր ելույթներով, հաւատ ներշնչել, թէեւ բոլոր դէպքերում այդ գաղտնիութիւնը շատ տարօրինակ էր, սիրտ մաշող: Դա էլ շնորհիւ հարց է. կարողանալ հռետորական ճարտար լեզուով այնպէս համոզել մի ամբողջ ազգի քո անսխալական լինելը քաղաքական-դիւանագիտական դաշտում, որ ազգը նշույլ անգամ չկհասկածի, որ իրօք գործ ունի պրոֆեսիոնալիզմի դասեր սերտած դիւանագետի հետ:

Բայց երբ վերջապէս հնարաւոր եղաւ կտրել ու բացել չարաբաստիկ գաղտնիութեան սնդուկի եօթ կողպէքներն ու հանրութեանը հասանելի դարձաւ Մադրիդում ստորագրուած եւ «Մադրիդեան սկզբունքներ» անունով ստա-

ցած փաստաթղթի հայտեաց ձեւակերպումներին, այդ միջոցով ցուցանեց, փուչիկի նման պայթեց ու ողջ ազգը կանգնեց փաստի առաջ: Պարզուեց, որ նախագահն ու արտգործնախարարը բանակցութիւններից մեզ ժառանգութիւն են թողել «Մադրիդեան սկզբունքները». մի փաստաթուղթ, որի հիմնարար կէտերից իւրաքանչիւրը բխում է Ատրպեյձանի օգտին: Ղարաբաղի ճակատագիրը իրականում յայտնուեց ծուղակում:

Բարձագոյն դիւանագիտական աստիճանի որակաւորում ունեցող արտգործնախարար՝ Վարդան Օսկանեանը ինչպէ՞ս կարող էր ստորագրել մի փաստաթղթի տակ, որտեղ սեւով սպիտակի վրայ գրուած է. «գրաւեալ տարածքների վերադարձ, փոխատականների վերադարձ բուն Ղարաբաղի տարածք, միջազգային գործերի տեղակայում...»

Երբ Ատրպեյձանական կողմը «Մադրիդեան սկզբունքներում» յաջողեց ամրագրել իր փոխատականների վերադարձը բնօրրաններ այսինքն բուն Ղարաբաղի տարածք, զարմանալի էր արտգործնախարար Օսկանեանի յանցաւոր անտարբերութիւնը Սումգայիթից, Պաքուից, Գետաշէնից, Կիրովաբադից Շահումեանից... գաղթած մեր հայ փոխատականների ճակատագրի ու նրանց իրաւունքների մասին, որը «Մադրիդեան սկզբունքներում» այդպէս էլ տեղ չգտաւ, էլ չեմ ասում որպէս հակակշիռ պահանջուէր դեռ Սովետական տարիներին հայթափած Նախիջևանահայերի վերադարձն իրենց բնօրրանը Նախիջևան: Այնպիսի կարծիք է ստեղծուած, որ մենք փոխատականներ չենք էլ ունեցել ընդհանրապէս: Ամենակարեւոր բացթողումը, եթէ դրուած էր Ատրպեյձանին վերադարձնել մեր գրաւած 7 շրջանները, բա մեր օկուպացուած տարածքների՝ Շահումեանի շրջանի եւ Գետաշէնի ենթաշրջանի, Մարտակերտի ու Մարտունու շրջանների... փոխանակման հարցը ինչո՞ւ չկայ այս «Մադրիդեան սկզբունքներ» կոչուածում:

Կարելի է կարծել, թէ մեր արտգործնախարարը սրճարանում սրճելիս է եղել, երբ այս չարաբաստիկ «Մադրիդեան սկզբունքներ» կոչուած փաստաթուղթը կեանքի է կոչուել եւ այսօր ողջ ազգին պարտադրուած է պատանդ դառնալ այդ հայտեաց ձեւակերպումներին: Երբ խօսք գնաց Նախիջևանի

մասին, չեմ կարող մոռանալ ու չանդրադառնալ Վարդան Օսկանեանի դաժան ու յանցաւոր անտարբերութեանը, երբ 2004-ին Ատրպեյձանը սկսեց Հին Ջուղայի խաչքարերի հիմնադրամիջոցով, այնքան հագուողէպ ու թոյլ, դէպքից դէպք էր նրա կողմից հնչեցուած այս աննախադէպ մշակութային եղեռնի մասին, որ ո՛չ միջազգային կառույցները, ո՛չ էլ ՅՈՒՆԵՍԿՕ կոչուածը լուրջ չէին ընդունում, կարեւորութիւն չէին տալիս:

Մեր դեկավարները դարձան այդ չարագործութեան մեղսակիցներն, իրենց անտարբերութեամբ է՛լ աւելի ոգեւորելով մշակութային ջարդարներին: Այս քաղաքակիրթ դարում, երբ տեղեկատուական ինֆորմացիան սփռուած էր րոպէների ընթացքում, երբ հասարակ քաղաքացին է իր սեփական գոչքի, իր իրաւունքների պաշտպանութեան համար կարողանում դիմել ՀԱԱԳԱՅԻ դատարան եւ արդարութեան հասնել, մեր արտգործնախարարը չգիտէ՞ր, թէ ինչպէ՞ս, ի՞նչ ճանապարհով կարելի էր ի սկզբանէ կանխել մշակութային այդ վանդալիզմը ու գոնէ հնարաւոր կը լինէր փրկել, դէմն առնել հիմնադրամիջոցով, թէ՛ մեր նախարարի առաջ փափկէին Արդարադատութեան միջազգային դատարան՝ Հաագա տանող ճանապարհները, որպէսզի ե՛ւ Ատրպեյձանի, ե՛ւ ՅՈՒՆԵՍԿՕ կոչուած կառույցի դէմ դատական հայց ներկայացուէր: Մի բան, որ պէտք է արուեր պետական մակարդակով եւ պահանջուէր Ատրպեյձանից բռնազանձել ոչնչացումը յուշարձանների արժէքը: Հին Ջուղայի հագարամեայ խաչքարերի ջարդը Վարդան Օսկանեանի դաժան անտարբերութեան խղճին է. ու նրա ճակատին է դաշուելու այդ խարանը...:

Նոյն անտարբեր վերաբերմունքին արժանացաւ 2004թ Փետրուարի 19-ին Պուդապեշտում հայ սպայ Գուրգէն Մարգարեանի դաժան սպանութիւնը Ատրպեյձանցի Ռամիլ Մաֆարովի կողմից: Զուլեշտական է. այս սահմուկեցուցիչ իրողութիւնը նախարարը հարկ չհամարեց միջազգային կառույցներին ներկայացնել ինչպէս հարկն է ազգային հողի վրայ, երբ նման առիթը Ատրպեյձանը երբե՛ք ձեռից բաց չէր թողնի. այնպիսի

վայնասուն կը բարձրացնէր, եւ չէր դադարի պատեհ-անպատեհ առիթներով բարձր բեմերից հնչեցնելու ու դատապարտելու:

Լաւ հռետոր լինելը, կամ հանպատրաստից ճառ թխելը բնաւ էլ կապ չունեն դիւանագետի բարձր որակ ապահովելուն, կամ հայրենասիրութեան հետ. դրանք իրարից տարբեր կատեգորիաներ են : Օսկանեանը ճարպկորէն ձգեց տարիները. ինչպէս ասում են առանց մեր դարդին դարման անելու. դա էլ իր հմտութիւնն ունի, որ կարողացաւ համոզել, որ գործ է անում, բայց ունենք այն, ինչ ունենք. նրանից մնաց յիշատակ «Մադրիդեան սկզբունքները»:

Քանի որ Քոչարեանն ինձ մօտի սկզբանէ որպէս համարձակ ու հայրենասէր անհատի տպաւորութիւն է թողել, ուստի մի հարց մինչեւ օրս գաղտնիք մնաց եւ անվերջ տանջում է ինձ. չեմ հասկանում, Վարդան Օսկանեանը «Մադրիդեան սկզբունքները» գաղտնիք էր պահում ողջ ազգից, որ ի ցոյց չդնէր իրեն անգործութիւնը, դիւանագիտական պարտութիւնը, բայց ինձ հետաքրքրում է Ռոբերտ Քոչարեանի վերաբերմունքն ու հանդուրժողականութիւնը այս հայտեաց ձեւակերպումներին: Միթէ՞ Օսկանեանը իրականութիւնը Քոչարեանից էլ է գաղտնիք պահել. (որը շատ կասկածում եմ) ... Թէեւ նախագահը, եւ ԱԳ նախարարը թաքնուելով գաղտնիութեան քողի տակ, գիտակցելով բանակցութիւններից ժառանգութիւն թողած «Մադրիդեան» փաստաթղթի հիմնարար սկզբունքների հայտեաց ձեւակերպումները, անհամբեր սպասում էին իրենց լիազօրութիւնները դադարեցնելու երջանիկ պահին: Եւ այսպէս երկրորդ նախագահին ու արտգործնախարարին բարով-խնրով անփորձանք, առանց պարտք ու պահանջի ճանապարհեցինք հանգստի՝ մեր արտաքին քաղաքականութեան ասպարէզում ոչ մի քայլ առաջ, այլ ընդհակառակը՝ երկու քայլ յետ արձանագրելով:

Փաստօրէն, ստատուս քուոյի պահպանումը շատ թանկ նստեց մեզ վրայ. մենք ժառանգեցինք խայտառակ մի փաստաթուղթ՝ ծուղակ, որն այսօր պարտադրուած է կեանքի կոչել...

Ձեր Ծանուցումները Վստահեցեք
«Մասիս» Շաբաթաթերթին
T: (626) 797-7680 F: (626) 797-6863
Massis2@earthlink.net

Bedros S. Maronian 818/500-9585
Siamanto B. Maronian 818/269-0909

SERVING THE COMMUNITY SINCE 1975
More locations and more ways to service your insurance and financial needs

6300 Wilshire Blvd. Suite 1900 Los Angeles, CA 90048	805 East Broadway Glendale, CA 91205	300 N. Lake Ave. Suite 500 Pasadena, CA 91101
---	---	--

- Life Insurance
- Health Insurance
- Group & Individual
- Long Term Care
- Disability
- Estate Planning
- Will & Living Trust
- Full Annual Review
- Mortgage Protection
- College Planning
- Workman's Compensation
- Employee Benefits
- Annuity
- IRA
- 401K & 403B

A.B.A. INSURANCE SERVICES

Insurance coverage can help you financially!
Ապահովագրութիւնը Աճիրաժեղութեամբ է

Coverage & Protection should be on the top of your priority list.

Seniors 65 & Up Medicare Supplements • Insurance • Prescriptions Drugs RX • Benefits

ՔՍԱՆՆԵՐԻ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

ՍՈՒՐԷՆ ԽՈՒԴԱՆԵԱՆ

Հնչակեան 20 կախաղաններից իւրաքանչիւրի կեանքը եւ անցած ուղին տարբեր է եղել միմիանցից եւ իւրովի: Սակայն մինչեւ իմացեալ մահուան զոհասեղանին հասնելը, 3 հարցում նման էին, միասնական եւ մի մարդու պէս բռունցքուած:

Աւաջին. Ազգային փրկութիւնը եւ բարգաւաճումը մօտակայ գերինդիր ծրագիր նկատելով անմնացորդ նուիրուածութեամբ եւ կեանքի գնով նետուած էին մարտադաշտ:

Երկրորդը. Անկախ Միացեալ եւ Ազատ Հայրենիք կերտելը որպէս միջանկեալ բայց կարեւորագոյն փուլ, գլխաւոր խթանն էր հանդիսանում հերոսական պայքար մղելու համար:

Երրորդը. Հաւատացեալ հաւատարիմներն էին Հնչակեան կուսակցութեան գաղափարական ուղղեցձին, համոզուած լինելով նրա յաւերժական կենսունակութեանը:

Քսանների արդէն յայտնի դարձած գաղտնի ժողովը, ուղղուած էր տակտիկական արագ, ճկուն եւ ճշգրիտ լուծումներով հսկայ ծրագրի իրագործմանը:

Մի ծրագիր, որը գլխատելով մի եռագլուխ Հրէշի, պէտք է կանխարգելէր մի մեծ արհաւիրք, որ հետագայում պէտք է կոչուեր Հայոց Յեղասպանութիւն:

Աւաղ, դարձեալ մի յուզայական դաւաճանութեամբ Հրէշի երախին մատնուեցին ոչ միայն Հնչակեան հսկաները, այլ հինաւուրց ժողովրդի մի զգալի հատուածը:

Չնայած պատմական նշանակութեամբ այս էջերի դառնութեանը, նրանք հարստացրին մարտիրոսական հերոսապատումների շարքը:

Մեծն փարամազը ինչպէս դատարանի դահլիճում, այնպէս էլ կախաղանի օղակի ներքոյ, դահլիճների շփոթուած ու շուարած աչքերի առջեւ, խորխտ եւ անսասան ձայնով, խորիմաստ եւ յաւերժաշունչ ձառն էր ասում:

Այդ իմաստուն խօսքերը միայն դահլիճներին ուղղուած չէր, չնայած նրանց մայրենի լեզուով էր արտասանուած: Նրանք անկարող էին հասկանալ եւ ըմբռնել այդ ամէնը:

Նրանք ուղղուած էին, ինչպէս Օսմանեան աջակէս էլ համայն մարդկութեանը շահագործող եւ յօշոտող բռնակալներին:

Որքան իմաստուն է եւ խորախորհուրդ փարամազի արտասանած ազատութեան մասին խօսքը, թէ «Մեզ կախուողների այսուհետ այցի է գալու ազատութիւնը»:

Մտածում ես արդեօք սա մեր աւելի աւարկայական դարձած Գողգոթային ճանպարհի վերջը չէ՞: Բիբլիական օրէնքով Գողգոթայից յետոյ գալիս է ազատութեան պահը: Հայ ժողովուրդը այս Գողգոթաներից յետոյ պէտք է ազատագրուեր, նիւթապաշտ բռնատիրութիւնների շղթաներից ու տեսակ-տեսակ կապանքներից:

Քսանների անմնացորդ նուիրուածութեան փառքը, զրանցուած է մեր յաւերժական յուշամատենում: Դարձեալ փառք մեր անմահներին, որոնք կերտեցին համամարդկայինի գետնի վրայ ազգայինի վեհ գաղափարներ դաւանող մարտիկների փառահեղ մի դպրոց: Դպրոց որի ուսուցիչներն էին մարտիրոսները, իսկ աշակերտները՝ իր

իսկ իրաւունքների համար մաքառող ու մարտնչող հայ ժողովուրդը:

Որքան էլ լաւատեսօրէն դիտարկենք պատմութեան ընթացքը տեսնում ենք, որ բաղձալի այս ազատութեան ուղին օր-օրի երկարում է:

Բռնատիրութիւնները իրենց բռնապետական ձեւերը փոխելով եւ արդիականացնելով, շարունակում են շահագործումը եւ կեղեքումը անգամ իրեն սեփական ժողովրդին:

Դրամատիրական աշխարհի բռնատիրական ցանցից ազատուած չէ նաեւ մեր հայրենի նորանկախ իշխանութիւնները իրենց որդեգրուած վարչակարգով: Այո՛, ունեցանք նորանկախ Հայրենիք 70 տարուայ կիսանկախութիւնից յետոյ:

Այսինքն մեր նահատակների հերոսամարտը մասամբ յաջողութեամբ պսակուեցին:

Սակայն ի՞նչ անել, երբ տեսնում ենք, որ փոշիանում է արեան գնով ձեռք բերուածը: Ի՞նչ անել այն իշխանութիւններին, որոնք փոշիացնում են այն, դրամատիրական իրենց անթաքուն մոլուցքից կուրացած:

Մեր ժողովրդի հերոսական անցեալի հորիզոններից մի ողջամիտ ձայն արձագանքում է՝ փոխել: Փոխել: Փոխել իր մէջ պարունակում է մեծ դինամիզմի առակայութիւն, որի արդիւնքում լինում է նոր շունչ, կենսուրախ եւ խանդավառ ապրելաձեւ:

Այս ծագում է 3 անքատկելի, բնոյթով տարբեր բայց միասնա-

կան հարցերը:

1. Ի՞նչը փոխենք:
2. Ինչո՞վ փոխարինենք:
3. Ի՞նչպէս փոխենք:

Ահա այն հարցերի ամբողջականութիւնը, որի պատասխանը եւ իրագործումը կարող է եւս մի անգամ Սարգարապատեան համախմբում պահանջի այս անգամ երկու ճակատում:

Ժողովուրդային Հաւաք

«ՔՍԱՆՆԵՐԻՈՒ ՀԵՏՔԵՐՈՎ»

Կազմակերպութեամբ՝
Ս.Դ.Հ.Կ. Փարամազ եւ Արսէն Կիտուր
մասնաճիւղերու

Կը ցուցադրուի՝
Պոլսոյ մէջ Հնչակեան 20 Նահատակներու կախաղան բարձրանալուն
98-րդ տարեդարձի ձեռնարկներու տեսաերիզը

Քաղաքական Մեկնաբանութիւն՝
Ընկ. Գրիգոր Խոտանեան
(Անդամ Ս.Դ.Հ.Կ. Կեդրոնական Վարչութեան)

Տեղի կ'ունենայ Հինգշաբթի 25 Յուլիս, 2013
Հ.Կ.Բ.Մ.ի Կարօ Սողանալեան Սրահէն ներս
1060 N. Allen Ave., Pasadena, CA - Երեկոյեան ժամը 8:00-ին

Գեղարուեստական Յայտագիր

Մուտքը Ազատ

ՀԱՆԴԻՊՈՒՄ ԳՐԻԳՈՐ ՔԷՕՍԷԱՆԻ ՀԵՏ («ԵՐԳԻԾԱՆԿԱՐ» ՀԱՏՈՐԻՆ ԱՌԹԻ)

Վերջերս, Պոսթոնի մէջ նոր լոյս տեսած «Երգիծանկարներ» գիրքի հեղինակ՝ Գրիգոր Քէօսէանի Լոս Անճելոս կատարած անհատական այցելութեան առթիւ ներկայ գտնուեցանք հաւաքի մը, որ տեղի ունեցաւ Յունիսի 28ին, երեկոյեան ժամը 7:30ին, Թէքէեան Մշակութային Միութեան Փաստօրինայի Պէշլէօթիւրեան ժողովասրահին մէջ:

Հասարակութեան տարբեր խաւերէ, կազմակերպութիւններէ, գրողներէ եւ մտաւորականներէ բաղկացած ընտրանի հոյլ մը ընդառաջած էր հրաւերին:

Երեկոն սկսաւ ինքնասպասարկման թեթեւ ընթրիքով մը: Անուհետեւ ներկաներուն ողջոյնի խօսքով հանդէս եկաւ Թէքէեան Մշակութային Միութեան Լոս Անճելոսի մասնաճիւղի ատենապետ Վաչէ Սէմէրճեան: Ան իր ուրախութիւնը յայտնեց Գրիգոր Քէօսէանի «Երգիծանկարներ» հատորի լոյս ընծայման համար: Արդարեւ, հեղինակը տասնեակ տարիներէ ի վեր երգիծանկարով զբաղած է եւ զանոնք հրատարակած հայ եւ օտար մամուլի մէջ: Սակայն այս մէկը կը տարբերէր միւսներէն, քանի որ այստեղ՝ զեղեցիկ ծաղկեփունջի մը նման, ի մի հաւաքուած էր արուեստագէտի երանգապնակի արտադրութեանց մեծ մասը:

Օրուան գլխաւոր խօսք առնողն էր փրոֆ. Օշին Քէշիշեան: Յարգելի մտաւորականը, իւրաքանչեւ գուարթախօսութեամբ մը ներկայացուց Գրիգոր Քէօսէանի համառօտ կենսագրականը որպէս «Առատ շնորհներով օժտուած» հայ գիրին ու գրականութեան նուիրուած անձ մը, որ նաեւ զբաղած է լրագրութեամբ վարելով «Պայքար» շաբաթաթերթի եւ ապա ամսագրի խմբագրութիւնը: Գր. Քէօսէանի հեղինակային գործերն են «Գառզու, մոգական աշխարհի մը նկարիչը», (1982), «Գիր եւ Գիծ» (1988), «Պրիսմակին Գոյները», «Շահան Շահնուր» (3 հատորներով, 2001, 2004 եւ 2006), Մարսել Փանեօլի «Թօփազ» (Ֆրանսերէն թարգմանուած թատերախաղ, Պէյրութ 1961):

Օշին Քէշիշեան առանձնապէս շեշտեց որ «Երգիծանկարներ» ներկայ հատորին մէջ զանց առնուած են ազգային եկեղեցական «բորբոքուն մթնոլորտ»ի մէջ պատրաստուած գործերը, համահունչ ընթանալու համար սփիւռքահայ իրականութենէն ներս այս օրերուն հրամայական անհրաժեշտութիւն նկատուող ազգային համերաշխ գործելակերպի ընդհանուր ոգիին հետ:

Գրիգոր Քէօսէանի հեղինակած գործերուն մասին իրենց տպաւորութիւնները յայտնեցին ներկաներէն շատեր զնահատելով իր օգտաշատ ներդրումը, ազգային-հասարակական եւ գրական ու զեղարուեստական բնագաւառներու մէջ:

Վերջին խօսք առնողը եղաւ օրուան մեծարեալ հիւրը Գրիգոր Քէօսէան: Ան նախ շնորհակալութիւն յայտնեց ԹՄՄ-ի Լոս Անճելոսի վարչութեան, այս համախմբումը կազմակերպելուն համար, ինչպէս նաեւ Տօքթ. Գէորգ եւ Տիկ. Սէսիլ Քէշիշեաններուն, որոնք սիրով նախաձեռնարկ եղած էին երկրորդ անգամ ստանձնելու իր գիրքերուն մեկենասութիւնը: Խօսելով իր այս հատորի եւ առհասարակ երգիծանկարչութեամբ զբաղելու

մասին ըսաւ՝ «Գիրով թէ գիծով՝ այս մղումս պարտական եմ հայ հեղինակներէն առաւելաբար Երուանդ Օտեանի եւ Մարուխանի երեւոյթին, որուն հանդէպ պատանեկան տարիներու հիացումս սահման չունէր: Ան գիտ խանդավառեց եւ հրահրեց, իսկ հետագային, անձնական ծանօթութեամբ իրարու պիտի կապուէինք հարազատ բարեկամութեամբ»:

Ներկաներէն շատեր առիթը չէին ունեցած Գր. Քէօսէան «Երգիծանկարներ»էն օրինակներ ունենալու:

ԳՆԱՀԱՏԱԳԻՐ ԵՒ ՄՐՅԱՆԱԿ ՍԱՀԱԿ ՄԵՍՐՈՊ ՀԱՅ ՔՐԻՍՏՈՆԵԱՅ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻՆ

ՀԲԸՄ-ի Երուանդ Պապայեան Մանկավարժական Հիմնարկը զեղեցիկ աւանդութիւն մը մեկնարկեց 2008 թուականին՝ նպատակ ունենալով իւրաքանչիւր տարեշրջանի աւարտին Հիմնարկի յատուկ գնահատագիրով եւ մրցանակով արժեւորել Մեծն Լոս Անճելոսի մէջ հայեցի ուսում ու դաստիարակութիւն ջամբող հայկական վարժարան մը:

Այս տարի Հիմնարկի ղեկավարութիւնը միաձայնութեամբ որոշեց 2013 տարուան Գնահատագիրը եւ Մրցանակը յանձնել Սահակ Մեսրոպ Հայ Քրիստոնեայ Վարժարանին՝ որպէս «Ամենէն կենսունակ եւ Բազմարդիւն Հայագիտական Բաժանմունք» ունեցող լուսոյ կեդրոնին:

Դոկտ. Միհրան Աղպապեանի եւ Դոկտ. Սիլվա Գարայեանի ստորագրութեամբ Յունիս 23, 2013 թուակիր Գնահատագիրին մէջ յատկապէս նշուած է. «Առ ի գնահատանք տնօրէնին եւ ուսուցչական կազմին անսահման եւ ամբողջական նուիրումին՝ ի

լու: Հեղինակը խոստացաւ ընդառաջել եղած խնդրանքին, մօտ օրէն այդ հատորներէն ղրկելու այս պիերը: Իր տեսակին մէջ ինքնուրոյն

նպատակ հայ մատղաշ սերունդի որակաւոր դաստիարակութեան եւ հայակերտումի վսեմ գործին»:

Նախորդ տարիներուն Գնահատագիրի եւ Մրցանակի արժանացած են ՀԲԸՄ Վաչէ եւ Թամար Մանուկեան (2008), ԹՄՄ Արշակ Տիգրանեան (2009), Ա. եւ Մ. Յովսէփեան (2010), Հայ Քոչրերու (2011), Շ. եւ Է. Մերտինեան (2012) Վարժարանները:

Վաստակաշատ դաստարակ եւ երկարամեայ տնօրէն Երուանդ Պապայեանի անունը կրող Մանկավարժական Հիմնարկի առաքելութիւնն է հաւաքական ուժերով եւ գիտակցութեամբ զարկ տալ հայապահպանման եւ ազգակերտումի գործը նթացին՝ հայ նորահաս սերունդներուն ջամբելով որակաւոր դաստիարակութիւն՝ նորարար, ամբողջական եւ արդիական միջոցառումներով: Իր տեսակին մէջ եզակի այս Հիմնարկին նպատակն է առաւել եւս զարկ տալ հայապահպանումի եւ ազգակերտումի մեր հաւաքական աշխատանքներուն:

Նախաձեռնութիւն մըն էր, որուն համար կը շնորհաւորենք ԹՄՄ-ի պատասխանատուները: Գ. Մոլոյեան

ՀՐԱՊԱՐԱԿԱՅԻՆ ԱՍՈՒԼԻՍ

Կազմակերպութեամբ՝
Հայ Ամերիկեան Խորհուրդի

ՍՈՒՐԻՈՅ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ

Աշխարհաքաղաքական և յարանուանական գործօնները
Շրջանի Հայութեան Հեռանկարը

Բանախօս՝
ՏՕՔԹ. ՀԱՄԲԻԿ ՍԱՐԱՖԵԱՆ

ՈՒՐԲԱԹ 12 ՅՈՒԼԻՍ, 2013
Երեկոյան Ժամը 8:00-ին

ԿԼԵՆՏԷՅԼԻ ՀԱՆՐԱՅԻՆ ԿԵՂՈՆԱԿԱՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆ
222 E. Harvard St. Glendale, CA 91205

ՄՈՒՏՔԸ ԱԶԱՏ

Massis Weekly

Volume 33, No. 25

Saturday, July 6, 2013

Candle Light Vigil in Honor of Vahe Avetyan

YEREVAN -- Members of the Vahe Avetyan civil movement have set up a memorial stone in front of the Harsnakar restaurant in Yerevan to remember the military doctor who was brutally beaten to death there last year.

The inscription on the stone reads: "A stone commemorating officer of the Armenian army, military doctor Vahe Avetyan will be set up here."

Avetyan and his friends were beaten following an argument with staffers of the restaurant owned by influential businessman Ruben Hayrapetyan. The incident happened on June 17, 2012. Avetyan, who suffered severe head injuries, died in hospital 12 days later.

Dozens of civil activists, public figures and opposition Preparliament members gathered in front of the Harsnakar restaurant. Speakers at the event expressed their discontent with the course of the current trial in the case, with some asserting that it was a display of cynicism on the part of the authorities.

"What is going on in court everyday is a slap on our face if we fail to make this trial a punishment for the criminal elite, which enjoys impunity. In this case we must not have a sleep of the just. I am calling on everyone to join us. This is not an ordinary murder. Rather, this is a murder aimed at the Armenian army." Armenia's ex-ombudsman Larisa Alaverdyan stated in a speech.

Vice-Chief of the Yerevan Police Department Valeri Osipyanyan tried to prevent the placement of the memorial stone, but failed.

But later in the evening, after staging a march and returning to the place they found that the stone had been removed.

A police officer told RFE/RL's Armenian Service that it was civil activists themselves who removed it. But Vahe Avetyan group activists excluded that such a thing could happen, accusing the police of removing the stone. They said they would decide on their further actions after discussing the incident among themselves.

Karabakh Armenians Tried for Spying

STEPANAKERT -- Two young men have gone on trial in Nagorno-Karabakh on charges of collaborating with Azerbaijani intelligence through the Internet.

Rafael Avagian, a 22-year-old Karabakh Armenian soldier, and his friend Davit Barseghian stand accused of high treason and espionage stemming from their communication with an obscure foreigner through a Russian online social network. They both admit having passed sensitive information on to the man but insist that they did not know that he was an intelligence officer.

Avagian, the main suspect in the case, told a Stepanakert court on Wednesday that the alleged Azerbaijani agent identified himself as Samvel Azatian and claimed to be an Istanbul-based representative of an Armenian Diaspora charity when they started communicating about a year ago. He

said Azatian claimed that the charity plans to launch benevolent activities in Karabakh and needs detailed information about the disputed territory's armed forces as well as civilian institutions and infrastructures.

"We made friends and fully trusted each other," continued the defendant. "Some time later he said that they want to provide assistance to the [Karabakh] Defense Army and needs ... details of army units for that purpose. That is why I sent him information afterwards."

Avagian said he sent pictures and other details of Karabakh army units and received about \$1,000 and several other "gifts" in return. He said he then paid Barseghian \$200 to travel to an Armenian-controlled district south of Karabakh to take pictures of Syrian Armenian settlers living there.

Continued on page 3

International Crisis Group: Tensions Running High Between Armenia and Azerbaijan

NEW YORK -- Tensions are running high between Azerbaijan and Armenia with further escalation in arms race, the International Crisis Group said in its monthly report.

"On June 19 Azerbaijan announced delivery of \$1bn worth of sophisticated Russian weaponry including nearly 100 top-line T-90 tanks, sophisticated rocket launchers, self-propelled artillery units. President Aliyev 26 June presided over huge military parade in Baku which also featured air fighter sorties and demonstrated new drone capabilities, pledged if necessary to re-take all lost territory as well as Armenian lands. Unconfirmed Armenian defense ministry source countered by claiming Armenia is guarded with long-range offensive missile systems capable of hitting any target in Azerbaijan; unclear if claim referred to Russian systems delivered directly to Armenian armed forces or to Russian forces in Armenia," reads the report posted on the official website of the International Crisis Group.

"Also on 26 June, head of Russian CSTO-led military bloc and Russian NSC chief visited Yerevan to sign upgraded defense pact, pledged arms

and more support. Truce continues to be violated with sporadic clashes, shooting. OSCE Special Representative for Conflicts 12 June warned that simmering conflict between the two may explode; voiced continuing concern Armenia might attempt to launch regularly scheduled fixed-wing air flights between Yerevan and Karabakh, causing near certain Azerbaijani reaction; also lamented reluctance of leaders to hold another bilateral meeting to diffuse tensions," the report says.

According to the Crisis Group, OSCE attempts to jump-start talks in June failed according to OSCE Minsk Group sources cited by media. U.S., French and Russian presidents whose countries co-chair mediation efforts 18 June expressed regret over impasse in talks; called for sides to re-activate efforts to reach settlement.

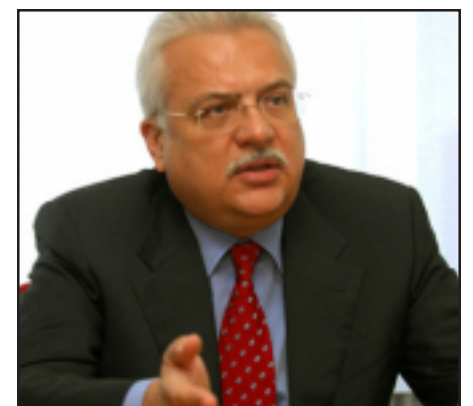
Hungarian Constitutional Court President Apologizes to Armenian People

YEREVAN -- The Hungarian court's decision sentencing Azerbaijani officer Ramil Safarov to life imprisonment was not strict enough, Péter Paczolay, President of the Hungarian Constitutional Court, told reporters at the Armenian National Assembly, <http://www.panorama.am> reports.

The Hungarian official is in Armenia to attend the pan-European Conference on "The European Legal Standards of Rule of Law and the Scope of Discretion of Powers in the Member-States of the Council of Europe."

Mr Paczolay said that Hungary extradited Safarov to Azerbaijan so that he would serve his imprisonment in that country, not be pardoned and released. The Hungarian official added that he cannot say anything on behalf of his country's government since he is not familiar with the conditions of the extradition, and apologized to the Armenian people for the consequences of Hungary's extradition of the convicted Azerbaijani axe-murderer.

The two-day pan-European conference kicked off in Yerevan on Monday. The conference is held within the framework of the Armenian Chair-

manship of the Committee of Ministers of the Council of Europe. The event has brought together about 80 representatives from 32 countries and international organizations.

Speaker of the Armenian National Assembly Hovik Abrahamian, Foreign Minister Edward Nalbandian, President of the European Court of Human Rights Dean Spielmann and President of the Venice Commission Gianni Buquicchio offered opening remarks.

ECHR President Dean Spielmann said the first achievement of the Arme-

Continued on page 4

Armenian Patriarch Urges the Settlement of the Humanitarian Crisis in Syria

ISTANBUL -- Armenian Acting Patriarch of Istanbul Aram Ateshian has urged the world's politicians to forget about their countries' interests and instead pursue the humanity being destroyed in Syria.

Turkish Parliament Speaker Çemil Çiçek met with Turkey's religious leaders during the 22th Parliamentary Assembly of Organization for Security and Co-operation in Europe (OSCE) held in Istanbul June 30, using the occasion to voice his hopes for a more tolerant and respectful world, the Hurriyet Daily News reports.

"I hope your calls reach to those who should hear and understand," Çiçek told those present at the gathering, who included Greek Patriarch Bartholomew, Armenian Patriarch Aram Ateshian, Chief Rabbi Isak Haleva, and Mehmet Paçacı from the Religious Affairs Directorate.

The leaders made speeches at a

special session promoting dialogue and cooperation over the issues of racism, intolerance and xenophobia.

"We are supposed to choose dialogue rather than division, tolerance instead of extremism and consensus rather than discrimination as role models," Bartholomew said in his speech.

Ateshian, for his part, touched on the ongoing humanitarian crisis in Syria in his address. "We invite the world's politicians to mercy, to forget about their countries' interests and instead pursue the humanity being destroyed in Syria," he said.

Sarkisian Addresses Armenian Genocide During Visit to Nazi Concentration Camp in Poland

LYUBLIN, POLAND -- President Serzh Sarkisian addressed the issue of the Ottoman-era Genocide against Armenians as he visited a World War II concentration camp in Poland last Wednesday as part of his official visit to the country.

The Armenian leader visited Majdanek located near Lyublin, which now serves as a memorial complex.

After laying a wreath in the mausoleum of the complex and paying tribute to the memory of the tens of thousands of victims which were barbarically exterminated by the Nazis in this concentration camp, Sargsyan made a speech, in which he shared his emotions and feelings as well as called for the condemnation and prevention of similar crimes in the future.

"From hushing up and denying the reality up to criminal silence and nonchalant connivance – these are the conditions in which the gravest crimes in human history are taking place. Majdanek might have not happened if the first genocide of the 20th century perpetrated against the Armenians had

received universal condemnation and had the perpetrators received their due punishment," said the Armenian leader, according to his press office.

"It would be remiss of me if I did not recall the words of the one of the greatest sons of the Polish nation, a person utterly devoted to the all-human values and solidarity among the people - John Paul II, "The Armenian Genocide had become a prelude to the horrors which were to take place during the two World Wars, in the concentration camps and countless regional conflicts, claiming millions of lives.

"There is no condemnation without prevention and there is no prevention without condemnation. I believe that fate, which had compelled the survivors of the Genocide and their descendants to go through the crucible of Eghern, had also left a behest to learn from the past and to struggle consistently to enroot the absolute understanding of the inadmissibility of the Genocide and to protect the future generations from the similar monstrosity."

Armenia Fund Elects New President

LOS ANGELES -- Armenia Fund, Inc., the United States Western Region affiliate of Hayastan All-Armenian Fund, is pleased to announce the election of its new President/Chairman, Mr. Antranig Baghdassarian.

On Wednesday, June 19, 2013, the Corporate Board unanimously elected Antranig Baghdassarian as the organization's next President.

"We welcome Mr. Baghdassarian to our international family of Armenia Fund. We are always encouraged when a generous benefactor decides to step up and lead the fundraising efforts of an affiliate. We wish Mr. Baghdassarian a productive term as we embark on another critical project of pan-Armenian importance, the Vardenis-Martakert highway," stated Ara Vardanyan, Executive Director of "Hayastan" All-Armenian Fund.

Born in Beirut, Lebanon, Antranig Baghdassarian is the President and CEO of Karoun Dairies Inc. in California. His entrepreneurial spirit and attention to detail have been recognized in the form of 150 Gold, Silver and Bronze medals at the U.S. and World Cheese Championships.

He is married and has three children.

"It is an honor and a privilege to be associated with such a monumental organization as Armenia Fund, where Armenians of all walks of life put their differences aside and lock arms with the only goal to assist the people of

Armenia and Artsakh. We have a lot of work to do and no time to spare," stated Antranig Baghdassarian.

Armenia Fund's Corporate Board thanks the outgoing chairman of the organization, Ara Aghishian, Esq., who has been an active part of the organization's leadership since 2001.

Armenia Fund's Corporate Board is composed of the Armenian Assembly of America, the Armenian Cultural Foundation, the Armenian Catholic Eparchy of U.S., the Armenian Evangelical Union of North America, the Armenian General Benevolent Union, the Armenian Relief Society of Western U.S.A., the Nor Serount Cultural Association, the Nor Or Charitable Foundation, the Western Diocese of the Armenian Apostolic Church, and the Western Prelacy of the Armenian Apostolic Church.

Brother of Javakhk-Armenian Activist Vahagn Chakhalyan and 30 Others Arrested

Head of Hayatun cultural center of Georgian Diocese of the Armenian Church Hovhannes Chitiryan and chairman of the Multi-National Georgia NGO Arnold Stepanyan confirmed Georgia Online's information about arrest of brother of Javakhk-Armenian activist Vahagn Chakhalyan – Armen Chakhalyan. The Georgian media was informed about it late in the evening by an Akhalkalaki resident.

Armen Chakhalyan is reported to have been accused of 'organization of unrest in Ninotsminda.'

Tert.am tried to contact with Vahagn Chakhalyan but he does not respond.

Speaking to Tert.am Arnold Stepanyan said that there was no unrest, it was a brawl between Armenian young men. "Some guys phoned Chakhalyan's brother and asked him to go down and help. He was at a birthday party but went to help. At that very moment special squad appeared and without any accusations took them to the police station. It was not a massive brawl but there were many

people, about 60," Stepanyan said.

Stepanyan said about 30 activists are among the arrestees.

"There are few hypotheses. The one is that Chakhalyan's brother's arrest was a signal for him not to interfere into public-political life, the other is it was a signal in case he plans unrest," Stepanyan said.

In any case the NGO chairman said the appearance of special forces is inexplicable as nothing 'extraordinary' happened.

Stepanyan said the most interesting revelation is that after the 'first melting Saakashvili's policy of viewing Javakhk-Armenians as colony' is gradually returning.

Asked what it is agreed with, Stepanyan said, "We have analyzed a lot, spoke, discussed. The thing is that the state does not know how to overcome the risks in Javakhk as still new Georgian state approach is being worked out, and someone came to the conclusion that the previous system existing during Saakashvili's ruling is very convenient regarding oversight," he said.

Armenia's Andranik Chalian Wins Gold Medal at European Junior Wrestling Championships

Andranik Chalian (74 kg) won a gold medal for Armenia on the first day of 2013 Wrestling European Junior Championships that opened in Skopje, Macedonia, on Tuesday.

On the way to his success the Armenian beat rivals from Serbia, Bulgaria, Latvia and Moldova. In the final Chalyan beat Russia's Adlan Akiev to win the title.

Wrestlers in other weight divisions were expected to engage in the competitions today. The championships in Skopje will continue until July 7.

The New Yorker Explores the Armenian Past of the Taksim Square in Istanbul

Illustration: from "Black's Guide: A Guide to Constantinople," by Demetrius Coufopoulos

Taksim Square, like Tahrir Square and Zuccotti Park before it, is just another space in a city: it could have been one more spot to meet friends, or to read a book under a tree. But Turkey's Prime Minister, Recep Tayyip Erdogan, decided he'd like to replicate the Ottoman-era Taksim military barracks on the site, and build it into a shopping mall and a mosque. In late May, several dozen environmentalists began protesting Erdogan's designs in Gezi Park, the island of trees within the Square, and were attacked by Turkish police with tear gas and water cannons. Soon, as Elif Batuman wrote, "only fifteen per cent were protesting the destruction of trees, while forty-nine per cent were protesting police violence against the kinds of people who were protesting the destruction of the trees." Since then, nearly eight thousand protesters have been injured. By now, the protest has broadened into an objection to Erdogan's religious agenda and authoritarian rule. Today, "Taksim Square" is no longer just a tangle of people and plazas but a byword for a clash of ideas, a movement, a battleground.

Considering the symbolism with which the site has been imbued, it is an uncanny and unpleasant fact of history that, for an entire people, Taksim Square already represents the demolition of the past. In an alleyway in Gezi Park, activists recently installed a makeshift tomb marked "Armenian Cemetery Sourp Hagop, 1551-1939: You took from us our cemetery, you will not have our park!"

Unknown to most of Istanbul's brave protesters is that, centuries ago, members of Istanbul's Armenian community were buried beneath the place where they stand. In the sixteenth century, when Suleiman the Magnificent was sultan of the Ottoman Empire, a group of conspirators is said to have approached an imperial chef, Manuk Karaseferyan, with a plan for him to poison the sultan's dinner. Karaseferyan, however, reported the assassination plot to Suleiman, who offered him a favor in return. Karaseferyan requested a place for his people, the Armenians, to be buried. The Pangalti Armenian cemetery would become the largest non-Muslim cem-

etry in Istanbul's history, although, after an outbreak of cholera in the eighteen-sixties, Armenian burials moved to the city's Sisli district.

When the First World War began, there were two million Armenians living in the Ottoman Empire; by 1922, fewer than four hundred thousand remained—a slaughter of 1.5 million that historians call a genocide. (The word "genocide" was coined by Raphael Lemkin, a Jewish lawyer and Holocaust survivor, after his study of the Armenian massacres.) The campaign against Armenians involved confiscating their land, such as the cemetery; it was razed in the nineteen-thirties. Now part of Gezi Park, it is the site of hotels, apartment buildings, and a Turkish Radio and Television center. Gravestones remain on view, however: they were used to construct stairs. (This is not the only instance of repurposed gravestones: Tablet published a photo series this summer of Jewish gravestones built into artists' workshops, basketball courts, and children's sandboxes around Poland.)

Nearly a hundred years later, the Turkish government has not recognized the Armenian genocide. Few Armenians remain in Turkey. The Washington Post recently published an article about an elderly woman named Asiya—the last Armenian in Chunkush, a town that once had ten thousand.

In 1919, a memorial to the Armenian genocide was built in the Pangalti cemetery, but it was destroyed in 1922, years before Gezi Park was erected. Every year, a Turkish human-rights group called DurDe organizes a silent commemoration on April 24th, when, in 1915, several hundred Armenian intellectuals were rounded up for execution. It intends to reinstall a memorial in Gezi Park, but pressure from nationalists has prevented this thus far. Cengiz Algan, a member of DurDe, told *Le Monde*, "All the political parties are killing each other, but when it's about Armenians, there is always a consensus."

Those protesting against Erdogan in Turkey, in complicated straits, wish to practice their liberties and honor their past, free of tear gas, bloodshed, denial, or pain. They are not alone.

Armenian in the Top Ten of World's Weirdest Languages

Armenian has been included in the top ten of the world's weirdest languages.

Chalcatongo Mixtec, spoken by 6,000 people, is the weirdest language in the world. That's what linguist Tyler Schnoebelen of Stanford University and the researchers at Idibon, a natural language processing company, found when they statistically compared 239 languages to see how like or unlike they were to one another, the *Foreign Policy Magazine* reports.

Using the *World Atlas of Language Structures*, Idibon coded the languages for 21 characteristics including, for example, how subjects, objects, and verbs are ordered in a sentence, or how a language makes clear that a sentence is a question.

When Schnoebelen ran the numbers, Chalcatongo Mixtec, spoken in Oaxaca, Mexico, was the least like the majority of the world's other languages. And it is pretty unusual: Schnoebelen describes it as a "verb-initial tonal language" that has no mechanism for

demonstrating questions (so "You are alright." and "Are you alright?" sound the exact same).

It's probably not surprising that some of the strangest languages are some of the most obscure. The second weirdest is Nenets, spoken in Siberia, followed by Choctaw, a Native American language from the central plains.

But some of the weirdest languages are widely spoken. The seventh-strangest language, Kongo, is spoken by half a million people in Central Africa. After that comes Armenian, then German. English ranks fairly high as well, coming in 33rd. There's also no particular region of strange languages—the top 25 weirdest—are scattered across every continent.

Schnoebelen notes that while Germanic languages are all pretty weird, Romance languages run the full breadth of the strangeness spectrum, from Spanish, which falls in the *Weirdness Index's* top 25, down to Portuguese, which ranked as one of the most mundane languages.

Armenian Tombstones Found in Taksim Square

ISTANBUL -- Armenian graves have been found in Istanbul's Taksim Square at the course of the construction activities, according to Turkish *Demokrathaber.net*, the Minister of Culture and Tourism of Turkey Ömer Çelik and opposition Republican People's Party (CHP) deputy Sezgin Tanrikulu stated this.

Among other things the Minister of Culture and Tourism of Turkey Ömer Çelik noted that 16 tombstones and walls of historic monuments dating back to the 19th century have been found at the course of the construction works. Experts from the Archaeology Museum of Turkey arrived at the square, after the tombstones were found.

From 28 May 2013, protests raised against the plans of replacing Taksim Gezi Park with a reconstruction of the historic Taksim Military Barracks (demolished in 1940), with the possibility of housing a shopping mall. The protests developed into riots when a group occupying the park was attacked by police. The subjects of the protests have since broadened beyond the development of Taksim Gezi Park, developing into wider anti-government demonstrations. The protests have also spread to other cities in Turkey, and protests have been seen in other countries with significant Turkish communities.

Karabakh Armenians Tried for Spying

Continued from page 1

According to Avagian, the online interlocutor afterwards asked him to make a written pledge to carry out "secret tasks" for money. The soldier serving in the Karabakh army on a contractual basis said he signed a corresponding document sent from Istanbul shortly before his and Barseghian's arrest.

The arrests were announced by Armenia's National Security Service

(NSS) on June 25. In a statement, the NSS also reported the detention on similar charges of a 31-year-old woman serving in the Armenian army.

The NSS said the woman, Mane Movsisian, communicated through Facebook and other online networks with an unnamed Azerbaijani intelligence officer based in Turkey. It claimed that she gave him classified "information of military nature about Armenia." No further details were reported.

“Eulogy” — Ohannes Hannessian

By Alin Anoush Hannessian

A child of the turning tides, my “Medzbaba” (Grandfather) was a man born on the silver lining. Although reading and writing always beckoned, he consistently found time for indulgences of the heart, whether in music, gardening, or gratuitous and spontaneous expressions of love. He would say, “When I see you, all my life is excellent.”

But soon, like smoke slipping through the cracks of my fingers, I felt him fading. A process irreversible and unrecoverable by all means. Until one day the embers cooled, the smoke softened, and all that was left was ash.

In the time since his passing, the days have been longer, our hearts heavier, and my world that much dimmer.

Over the years, I watched Medzbaba refine like grapes to wine, liquid to gas, an optic spectrum to white light itself.

And while his ailments did indeed take a toll, in another respect, it transformed him into an emblem, an ideal of the human condition.

With a heart the standard size of a human fist, he emitted enough light to touch every living creature in this world that the earth itself would stop in its orbit to see the sun smile in awe.

In a moment of doubt, mine or his own, Medzbaba would remove a small notebook tucked under his breast pocket to find assurance in what I came to understand as his mantra, roughly translated: “Keep your head cool, your feet warm, and your stomach satisfied.” Knowing Medzbaba, there are a slew of subtleties and nuances contained in this one phrase that I have yet to fully understand. But that which I have analyzed I’ve come to understand as the perennial search for balance, and a means by which to maintain reason—a pursuit which largely drove Medzbaba’s goals, both personal and academic. In fact, it is in those very pursuits that Medzbaba has left us a remedy for the very heart-break that plagues us.

Keep your head cool—allow reason to be your guide in times of strife. Do not burden your mind with the task of finding an existential meaning in his passing. Fully explore your anger, your sadness, and then let go.

Keep your feet warm—let your passion be the force that drives you to achieve. May the fire under your feet keep you from the temptation of stagnancy. Use that motivation to do what Medzbaba no longer can, and keep his triumphs, challenges, and inquiries alive.

Keep your stomach satisfied—avoid anything of dearth or excess. Strive for equilibrium. Find solace in the fact that this is exactly what Medzbaba did, and that both his stomach and life were not only satisfied, but fulfilled.

And just as any other dichotomy in nature, positive and negative, good and evil, there is life, and there is death.

However, unfortunately the mind does not always understand the ways of the heart, and so even reason may not be enough to console us. In that respect, we still have much to learn. And perhaps it is therein that Medzbaba, a teacher in his very essence, continues to teach us in this very moment.

Although he is no longer physically present, it is not his physicality that defines him; it is not his tangibility that marks his existence. To say otherwise would be to argue that other ideals, such as happiness, sorrow, and love likewise do not exist—a statement we know to be untrue. With that said, I stand before you now asking what will likely be the greatest request I ever ask of anyone. Right now, in this moment, hold the spirit of my medzbaba ever so dearly in your hearts, so that as these tides turn one final time, we can all say that together, we know happiness, we know sorrow, and we know love.

Hungarian Constitutional Court President

Continued from page 1

nian presidency of the Council of Europe Committee of Ministers was the signing of the Protocol no. 15 amending the Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms. According to him, finalization of the Protocol no. 16, which provides a great potential for the development of national courts, could be Armenia’s second achievement.

President of the Venice Commission Gianni Buquicchio said he’s glad

that the conference takes place in Yerevan under the Armenian Chairmanship of the Committee of Ministers. He urged to make decisions taking into consideration the social realities, not forcing the courts to blindly follow the law, as he believes the laws cannot consider all spheres of application.

According to Buquicchio, modern states should be flexible to be able to react to all issues. He considers that the respect for human rights requires the authorities to be balanced.

Armenians to Celebrate 360 Years in Madras

The Republic of Armenia is planning to organise a grand celebration in September this year in the presence of Chief Minister J Jayalithaa, to commemorate 360 years of the Armenians’ existence in Chennai, The New Indian Express reports.

The Armenian presence in Chennai began to increase since 1688. The first known house of an Armenian at Fort St George is called Admiralty House today.

The Marmalong Bridge now called ‘Maraimalai Adilagar Bridge’ was originally built in 1726-28 by the Armenian

Merchant Mr. Cogia Petrius Uscan at his own expense.

The Armenian Church, constructed in 1712 and reconstructed in 1772, is one of the oldest churches of the Indian subcontinent.

In addition to all the works done by them, The Armenian constitution project for the Armenians named Vorogait Paratz was written in Chennai by Hakob Shah Amirian and the Madras Group.

The Armenians settled here not only for trade, but also built several historical artifacts which are famous worldwide

Aram Khachaturian Year Kicks Off in Los Angeles

Los Angeles -- A gala concert at the Disney Concert Hall in Los Angeles marked the start of the Aram Khachaturian year. A number of events dedicated to the great composer will be organized in famous halls in Los Angeles by the end of the year.

The concert organized at the initiative of the Armenian Consulate General in Los Angeles featured soloists of the Philharmonic and Chamber Orchestras of Los Angeles, the Dilijan Chamber Orchestra, representatives of the music-loving society of the US West Coast and the Armenian community.

Well-known works by the great composer were performed at the concert, archive materials about his activity were presented. The video of Aram Khachaturian’s visit to Los Angeles in 1974 was screened. Those who had organized the composer’s visit were

also invited to participate in the event.

Plans to establish a group of friends of the Philharmonic orchestra of Armenia were revealed at the event. The group will help present the Armenian classical music to the world.

The next event dedicated to Aram Khachaturian’s 110th birthday will take place in one of the Hollywood cinemas, the “Aram Khachaturian” film will be screened at the famous Egyptian Theatre. The film won the first prize at the Beverly Hills Film festival two years ago.

Chief conductor of the Philharmonic Orchestra of Armenia Edward Topchyan offered a lecture at California University. He presented the life and work of the great composer.

In the near future Aram Khachaturian’s Violin Concerto will be performed in one of the concert halls in Los Angeles.

ԳԵՈՐԳ ՄՐԿ. ՓԱՆՈՅԵԱՆ

«ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՅՑ ԱՌԱՔԵԼԱԿԱՆ ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ ՇԱՐԱԿԱՆՆԵՐՈՒ ԴԵՂԵԿՆԱԿԱՆԵՐԸ ՏՐԴ ԴԱՐԷՆ 14ՐԴ ԴԱՐ»

ԴՈՒՏ. ԶԱԽԷՆ Ա. ՔԶՆՅ.
ԱՐՁՈՒՄԱՆՆԵԱՆ

«Հեղինակները մեծ մասին մեր ունեցած տեղեկությունները ճիշդ են, սակայն որոշ թիվով շարականներ այլ կան, որոնց հեղինակներուն մասին ունինք ոչ ճշգրիտ, թերի եւ հակասական տեղեկություններ»:

Գեորգ Սարկալազ ֆանոյեան իր այս համապարփակ եւ ներամփոփ գործին մէջ կը հաստատէ նաեւ որ շարականներու հեղինակներուն մեր ունեցած սկզբնական ցուցակը ՇԱՐԱԿԱՆՆԵՐԻ բացման էջին վրայ կը կարգանք: Անոնք աւանդաբար մեզի հասած են, ոմանք շատ ճշգրիտ անունով եւ ստորագրութեամբ նոյնիսկ, այսինքն անուններու սկզբնատուներով, ինչպէս Ներսէս Շնորհալիի (Նորաստեղծեալ, Նայնաց սիրով, Նորահրաշ), կամ Խաչատուր Տարօնեցիի (Խորհուրդ խորին): Նոյնպէս Սարգիս Սեւանցի Կաթողիկոսին եւ Յակոբ Սանահնեցիի շարականներու պարագային:

Սոյն հաստատումը ճիշդ է եւ կը համապատասխանէ պատմական հանգրուաններու, որոնք սակայն ճշդուելու են: Այդ հանգրուանները կը սկսին Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ Հայրապետի հաստատած Քրիստոնէութեան առաջին շրջանէն մինչեւ Սահակ Մեսրոպեան շրջանը, երբ ոչ գիր կար եւ ոչ Աստուածաշունչ՝ 125 տարիներ:

Այդ առաջին հանգրուանին հերոսական գործ կատարեցին Լուսաւորիչի անմիջական յաջորդները, պահելու համար Հայ Եկեղեցին Հայաստանի մէջ, առանց գիրի եւ մանաւանդ առանց Ս. Գրիքի: Անոնց կարգին 9 նուիրեալ հայրապետներէն Վրթանէսն ու Արիստակէսը, Յուսիկն ու Մեծն Ներսէս ինչպէս ապահովեցին նորաստեղծ եկեղեցւոյ գոյատեւումը: Արդեօք Սուրբ Գրիքը գոնէ մասամբ կարդացի՞ն, եւ կամ հոգեւոր երգեր երգեցի՞ն: Անպայման թէ՛ կարդացին թէ՛ երգեցին թարգմանաբար եւ բերանացի աւանդութեամբ:

Այս կարեւոր հարցումներուն պատասխանն այն է, որ բերանացի գրաբար լեզուն լիակատար տիրապետող լեզուն եղած էր հինէն ի վեր, որ թարգմանաբար ստացուած բերանացի Ս. Գրիքի որոշ մասեր, յունարէն եւ ասորերէն բնագիրներէն, չի շողովութեամբ եւ աւանդաբար, պիտի թարգմանուէին այդ 9 երանէլի հայրապետներուն կողմէ եւ բերանացի փոխանցուէին ժողովուրդին: Անոնք միայն տիրապետած էին այդ երկու հնագոյն քրիստոնեայ լեզուներուն՝ յունարէնին եւ ասորերէնին, եւ տեղեկ էին անոնց պաշտամունքին:

Պատկերացնել պահ մը, որ այդ 125 երկար տարիները կը կազմէին առաջին հանգրուանը, 301 թուականէն մինչեւ 425 թուական, հինգ յաջորդական սերունդներով, երբ 406 թուականին Ս. Մեսրոպ Մաշտոց, հայերէն լեզուին գիր սուլաւ, ձայնը գիրի վերածեց, խօսքը՝ գրականութեան, եւ անմիջապէս Ս. Գրիքն ալ «Աստուածաշունչ» դարձուց Հայ ժողովուրդին համար որպէս առաջնահերթ անհրաժեշտութիւն Ս. Սահակ Պարթեւ Հայրապետի բարձր լեզուագիտութեամբ, իմացականութեամբ եւ

հեղինակութեամբ: Անոնք անպայման հոգեւոր երգեր ալ երգեցին այդ 125 բախտորոշ անգիր տարիներուն, եկեղեցւոյ գոյատեւումը ապահովելու համար որպէս պաշտամունք, հինգ սերունդներու յաջորդականութեամբ: Ինչպէս երգեցին: Անոնք «սաղմոսերգեցին», հրաշալի եւ միակ կերպը որուն արձագանքը մերօրեայ Ս. Պատարագին մէջ տեւական կը հնչէ: «Սաղմոս ասացէք. Սաղմոսերգութիւն» «Սաղմոս սիւք եւ օրհնութեամբ եւ երգօք հոգեւորօք»: Անոնք պատահական խօսքեր չեն: Մտքին մէջ կասկած չկայ, որ նախնական այդ շարականները, որոնք վերագրուած են Մեսրոպ Մաշտոցին, յատկապէս Մովսէս Խորենացիին եւ Սահակ Պարթեւ Հայրապետին, այդ շրջանէն եկան բերանացի երգերով, ինչպէս նաեւ բերանացի աղօթքներով, հիմնուած գլխաւորաբար Սաղմոսներուն վրայ:

Գեորգ ֆանոյեանի շարականներու կատարած իր բծախնդիր խմբաւորումներէն դատելով ես տրամաբանական կը գտնեմ, որ բախտորոշ այդ հինգ սերունդները Յունարէն բնագրէն քաղեցին, եւ իմ համոզմամբ զանոնք քաղեցին Սաղմոսաց Գրիքէն թարգմանաբար բերանացի, եւ սաղմոսերգեցին՝ շարականներուն հիմը դնելով թարգմանաբար, քանի որ հայերէն գրաբար մաքուր լեզուն կը տիրապետէր հայ ժողովուրդի վերին խաւերէն ներս եւ առհասարակ ժողովուրդին լեզուն էր, թէկուզ առանց մէկ հատիկ գիրի, առանց մագաղաթեայ մէկ հատիկ էջի, եւ մանաւանդ առանց Աստուածաշունչ Մատեանին: Եթէ Հայ Եկեղեցին տարածուն եւ գործօն վիճակի մէջ էր այդ մութ տարիներուն, Գրիգոր Լուսաւորիչ սկիզբէն 33 թեմեր հաստատած էր Հայաստանի մէջ, ինչպէս կը վկայէ աւելի ուշ շրջանի Ուխտանէս պատմիչը: Անոնք պահեցին այդ եկեղեցին անպայման անգիր եւ սակայն ներուժ հոգեւոր երգերով եւ աղօթքներով:

Այդ շրջանի արձագանքը եղաւ իմ կարծիքով Ս. Մեսրոպի գրի առած ապաշխարութեան շարականները եւ կամ Մովսէս Խորենացիի գրի առածները, բոլորն ալ հիմնուած աւանդաբար հասած Սաղմոսաց Գրիքէն: Եթէ թել առ թել քակել ուզէք այդ հնագոյն շարականները բոլորին արմատը գրեթէ բառացի Սաղմոսաց Գրիքէն քաղուած կը տեսնէք: Ոսկեդարու առաջին շարականագիրները բերանացի ատաղձը ունենալով, զանոնք մագաղաթի վրայ գրեցին, նորահնար սրբագան այբուբենով: Մեր օրերուն ամէն կիրակի կ'երգենք «Փառք ի բարձունս» երգը եւ չենք անդրադառնար որ երկրորդ մասը՝ «Եւ յամենայն ժամ օրհնեմք զքեզ» լիովին սաղմոսներու համարներ են, առանց բացառութեան, Սաղմոսաց Գրիքէն քաղուած համարներ եւ երգի վերածուած:

Սակայն ինձ համար հերոսական այդ հեղինակութիւններէն անդին հարց կը ծագի թէ Ոսկեդարեան մեր Սուրբ Թարգմանիչները, գլխաւորութեամբ Ս. Սահակի Ս. Մեսրոպի որքան ժամանակ կրնային տրամադրել Ս. Գրիքի շատ կենսական թարգմանութիւնէն զատ ուրիշ բաներով զբաղելու: Իմ կարծիքով հին անուններուն հետ կապ-

ուած շարականները վերագրումներ են, եւ լաւագոյն պարագային բերանացի սաղմոսերգութիւններ, որոնք կոկոնեցան, գրական լեզուի վերածուեցան եւ երգուեցան 5-րդ դարուն:

Երկրորդ հանգրուանը շարականներու գրութեանց Տիեզերական Երեք Ժողովներուն տուած աստուածաբանական խորքը կը կազմէ, դարձեալ շատ խճողեալ աշխատածամբու ընթացքին, 325 թուականէն մինչեւ 431: Աստուածաշունչի թարգմանութիւնը առանձինն կը պահանջէր 25-30 տարիներու կեղծողացեալ եւ միացեալ աշխատանք, եւ տակաւին անկէ առաջ նորահնար գիրերը Երեսիս պիտի տարուէին Մեսրոպ Մաշտոցի սուրբ ձեռքերով՝ վերջնական ձեւ ստանալու համար՝ համաձայն բառերու ձայներուն, եւ վերադարձին Վաղարշապատ՝ Աստուածաշունչը պիտի թարգմանէին: Երկու մեծ սուրբերը վախճանեցան Աստուածաշունչի հսկայ աշխատանքի ճիշդ աւարտին՝ Ս. Սահակ 439-ին, եւ Ս. Մեսրոպ 440 թուին:

Շարականներու զարգացման երրորդ եւ չորրորդ ամենէն ապահով հանգրուանները ճշդուեցան եօթներորդ դարու առաջին կիսուն՝ 618 եւ 645 թուականներուն, վերջինս ժողովական կանոնական որոշումով՝ արձանագրուած մեր պատմիչներուն կողմէ: Որպէս մասնազատ Գեորգ ֆանոյեան բացթողում չի ձանձնար, ամէն շարական կը լինէ իրենց յարակից բոլոր մանրամասնութիւններով, երբ կը մէջբերէ Կոմիտաս Աղցեցի Կաթողիկոսի գրած եւ երգած «Անձինք նուիրեալք» 36 տուն ընդարձակ եւ գեղահիւս շարականը, այբենական կարգով, Հռիփսիմեանց եւ Գայեանեանց Կոյսերու չի շատակին

նուիրուած: Այստեղ պահ մը կանգ առնել կ'ուզեմ հաստատելու որ «Անձինք նուիրեալք» պէտք է նկատել ամենէն առաջին շարականը որ թուականով եւ հեղինակով ճշդուած է եւ անվիճելի է: Ժամանակակից պատմիչ Սեբէոս Եպիսկոպոսի վկայութեամբ Կոմիտաս Աղցեցի Կաթողիկոս երեք մեծագոյն վաստակ թողուց Հայ Եկեղեցիին 618 թուականէն սկսեալ: Առաջինը «Անձինք» շարականը, երկրորդը Ս. Հռիփսիմէի հոյակապ տաճարը իր ճարտարապետական գերագանց ոճով, եւ երրորդն ալ իր խմբագրած «Կնիք Հաւատոյց» անուն աստուածաբանական հատորը որ ճիշդ 100 տարի առաջ գտնուեցաւ ձեռագիր հաւաքածոյի մը մէջ Կարապետ Եպս. Տ. Մկրտչեան բանասէր գիտնականին կողմէ Դարաշամբի Ս. Ստեփանոս Նախավկայ վանքին մէջ, ու զայն հրատարակեց 1914-ին:

Իրաւամբ Կոմիտաս Կաթողիկոսէն առաջ վերագրուած շարականները Գեորգ ֆանոյեան դասաւորած է շատ խղճամիտ կերպով, շարականներու կանոնական յաջորդականութեամբ, ինչպէս ինք ըսած է արդէն, եւ ո'չ թէ պատմական յաջորդականութեամբ: Ամէն մէկ կանոն տօն մը կը չի շատակէ, եւ տօներու չի շատակման կարգով է որ կ'ընթանայ այս հատորին բովանդակութիւնը, թէեւ քիչ մը շփոթեցուցիչ ըլլալու աստիճան: Փանոյեանին կատարած կանոնական է: Եթէ ես ըլլայի պիտի նախընտրէի հեղինակներու պատմական տուեալներուն եւ թուականներուն հետեւելով խմբաւորել մեր շարականները, անոնց հետ կապելու համար իւրաքանչիւր հե-

Շարք էջ 18

Հ.Բ.Ը.Մ. ԳՐԻԳՈՐ ՄԱԹԱՍԵԱՆ ԹԱՏԵՐՆԱՍԽՈՒՄԸ

Կը ներկայացնէ

ՉԱՐԼԻՒՆ ՄՕՐԱԵՐՈՅՐԸ

CHARLEY'S AUNT

Կատակերգութիւն 3 արարով

Հեղինակ՝ Պրեմուրն Թոմքս Բնակարէջ՝ Գրիգոր Մարամեան

ԿԱԼԷ - ԿԻՐԱԿԻ. ՅՈՒՆԻՍ 23, 2013 - Ժամը 5:00-ից. \$50

ՅՈՒՆԻՍ 22-ԷՆ - ՅՈՒՆԻՍ 14, 2013 / \$25

Շարք օրերը Ժամը 8:00-ից Կիրակի օրերը Ժամը 6:00-ից

Յունիս 22, 29 / Յուլիս 6, 13 Յունիս 30 / Յուլիս 7, 14

Հ.Բ.Ը.Մ. Վաչէ եւ Թամար Մանուկեան Կեդրոն
2495 E. Mountain Street, Pasadena

Դերակազարներ՝
Արի Լիպարիտեան, Գրիգոր Սիմոնեան, Ռուբէն Հարմամայեան, Արամ Մորադյան,
Արփի Սամուկեան, Թայիս Գալանթարեան, Հրայ Լեւնեան, Գեորգ Բեռլիւսեան,
Մարո Աճեմեան, Ալիսն Ջէյքոբս

Տոմարը կարելի է ապահովել
• Հ.Բ.Ը.Մ. Գրասենեակ 626-794-7942
• Ապրիլ Գրատուն 818-243-4112 • Պերճ Գրատուն 818-244-3830
WWW.ITSMYSEAT.COM/SATAMIAN

ԱՄԱՎԵՐՁԻ ԽՈՐԵՐ ՀԱՐՑԱԶՐՈՅՑ ՍԱՇՏՈՑ ՔՈԼԵՃԻ ՀԻՄՆԱԴԻՐ ՏՆՕՐԵՆ ԴՈԿՏ. ԿԱՐՊԻՍ ՏԵՐ ԵՂԻԱՅԵԱՆԻ ՀԵՏ

Վարքեց՝ ԱՆԻ ՄԱՐՍԵԼԵԱՆ

ԱՆԻ ՄԱՐՍԵԼԵԱՆ.- Մեծարգոյ դոկտ. Կարպիս Տեր Եղիայեան, որպէս տնօրէն ու հիմնադիր, կարելի՞ է պատմական շրջահայեացք մը կատարել Մաշտոց քոլեճի, անոր կրթական նուաճումներուն ու յաջողութիւններուն մասին:

ԿԱՐՊԻՍ ՏԵՐ ԵՂԻԱՅԵԱՆ.- Մաշտոց քոլեճը յստակ տեսիլքի ծնունդ է: Բարձրագոյն կրթութեան նուիրուած այս կրթօճակը հպարտօրէն եւ արժանաւորապէս կը կրէ մեր մեծ վարդապետ՝ Ս. Մեսրոպ Մաշտոցի բարձրանունը, անուն մը, որ մեզ անսպառաքեալ կը ներշնչէ եւ կը հրաւիրէ ամենօրեայ նորանոր գագաթներ նուաճելու, անուն մը, որ առիթը կ'ընծայէ մեզի՝ ոչ հայերու բացատրելու նշանակութիւնը այս հաստատութեան առաքելութեան եւ դիմագիծին: Քսանմէկամեայ մեր ճանապարհը եղած է յաղթանակներով եւ մարտահրաւերներով լի, յաղթանակներ, որոնք մեր սրտերը ուրախութեամբ լեցուցած են, ինչպէս քոլեճի 21 տարիներու հունձքը՝ 5,464 շրջանաւարտ. այս պատկանելի բերքին 96 տոկոսը աշխատանքի տեղաւորուած է: Մաշտոցեան այս հունձքին մաս կը կազմեն գնահատելի թիւով շրջանաւարտներ, որոնք կրթական ասպարէզը ընդունած են որպէս ազգային առաքելութիւն: Քոլեճի կրթական նուաճումներու կողքին՝ ուրախ ենք նշելու, որ հաստատութիւնը ունի իր յատուկ դերը գաղութային մակարդակով կատարելու կարեւոր ներդրումներ մեր կառույցներուն, կազմակերպելով մշակութային, կրթական եւ ընկերային ձեռնարկներ, որոնք կու գան սատարելու լուս-անձելըսահայութեան շարունակական վերելքին:

ԱՆԻ ՄԱՐՍԵԼԵԱՆ.- Ակնյայտ է եւ անվիճելի Մաշտոց քոլեճի կենսական դերը ամերիկահայ գաղութի գոյութեան ու գոյատևման մէջ. ինչպիսի՞ քայլերու դիմած էք այս սրբազան առաքելութիւնը իրագործելու համար:

ԿԱՐՊԻՍ ՏԵՐ ԵՂԻԱՅԵԱՆ.- Մաշտոց քոլեճը ստանձնած է յոյժ կարեւոր դեր ամերիկահայ գաղութի կառույցներու ամրապնդման ու անոնց զարգացման մէջ, եւ այս առաքելութիւնը գոլգահեռ աշխատանքներով կը ծաւալի:

Առաջինը՝ շրջանաւարտներուն կարեւոր ներդրումը կրթական, եկեղեցական, միութենական, երիտասարդական կառույցներուն մէջ: Երկրորդը՝ կատարելով ուսումնասիրութիւններ, վիճակագրական տուեալներու հիման վրայ ներկայացնել ամերիկահայ գաղութի ներկայ իրավիճակը եւ անոր հեռանկարները: Մաշտոց քոլեճը կրթական այն բացառիկ հաստատութիւնն է, որ շարունակաբար կը կատարէ այս կարեւոր ուսումնասիրութիւնները, որոնք արժանացած են բարձր գնահատանքի գաղութին մէջ գործող պատկան մարմիններու կողմէ:

ԱՆԻ ՄԱՐՍԵԼԵԱՆ.- Ինչպիսի՞ դժուարութիւններ կը դիմագրաւէք այս համալսարանը հաստատուն ու յաջող դիրքի վրայ պահելու համար եւ ինչպէ՞ս կը յաղթահարէք այդ դժուարութիւնները:

ԿԱՐՊԻՍ ՏԵՐ ԵՂԻԱՅԵԱՆ.- Դժուարութիւններէ աւելի պէտք է նշել մարտահրաւերները: Երկրին

մէջ տիրող տնտեսական տագնապները իրենց անմիջական ազդեցութիւնը կ'ունենան կրթական հաստատութիւններուն վրայ: Մաշտոց քոլեճը իր շատ լրջօրէն ծրագրուած ամավարկով կը ջանայ բնագիշտութիւնը չկատարել կրթական մակարդակի որակին, միշտ նկատի ունենալով տնտեսական դժուարութիւններու առթած մարտահրաւերները՝ արթուն կը պահէ հաստատութեան ելեւմուտքը, հակաշտեթով ոչ անմիջական կարեւորութիւն ունեցող նիւթական ծախսերը: Կրթաթոշակներէ գոյացած եկամուտը կ'ամբողջացնենք քոլեճի առաքելութեան հաւատարմութեան շնորհիւ նիւթաբարոյական օժանդակութիւններով: Երբ հաստատութիւնը մը յաջողութիւններու կը հասնի՝ թիւերը կանգնողներուն որակն ու քանակը աճ կ'արձանագրէ: Քոլեճը իր 21 տարիներու ընթացքին, փառք Աստուծոյ, ամէն տարի կրցած է հաւասարակշիւ իր ելեւմուտքը:

ԱՆԻ ՄԱՐՍԵԼԵԱՆ.- Ի՞նչ նպատակով հիմնեցիք Մաշտոց համալսարանը եւ որքան՞ով յաջող հանդիսացաք այդ նպատակը իրագործելու գործընթացին մէջ:

ԿԱՐՊԻՍ ՏԵՐ ԵՂԻԱՅԵԱՆ.- 16 տարի ծառայեցի որպէս տնօրէն եւ նախագահ Լաւերնի Ամերիկայի միջազգային քոլեճին: Նկատի ունենալով լուս-անձելըսահայ գաղութի ազգակրթական կարիքները, որոշեցինք գաղութի սրտին մէջ շարունակել այս կրթական առաքելութիւնը, թէ ճիշդ որոշում էր համալսարանին ծառայութիւնները տրամադրելի դարձնելը Միացեալ Նահանգներու ամենահայհոճ շրջանին մէջ: Ուսանողներու հետաքրքրութիւնը հանդէպ Մաշտոց քոլեճի կրթական մասնագիտութիւններուն, եկան փաստելու, որ անոնց ընտրութիւնը կատարուած է յատուկ հեռանկարով, ապացոյցը՝ շրջանաւարտները յարմար աշխատանքներու տեղաւորման յաջողութիւնն է: Քոլեճի նպատակն է հայ մասնագէտներ պատրաստել հայաբոյր միջավայրի մէջ, ի մասնաւորի՝ մեր ազգային կառույցներուն սատարող նոր ոյժեր:

ԱՆԻ ՄԱՐՍԵԼԵԱՆ.- Ի՞նչ առարկաներ եւ մասնագիտական ճիւղաւորումներ կընդգրկէ համալսարանի կրթական ծրագիրը:

ԿԱՐՊԻՍ ՏԵՐ ԵՂԻԱՅԵԱՆ.- Մաշտոց քոլեճի մասնագիտութիւն-

ները կ'ընդգրկեն հետեւեալ ճիւղաւորումները՝ Պատկաւոր արուեստից համալսարանական տիրոջոյն հայագիտութեան եւ երկլեզուեան մանկավարժութեան մէջ: Մաշտոց քոլեճը միակ հաստատութիւնն է ամբողջ Միացեալ Նահանգներու տարածքին, որ պետականօրէն վաւերացուած է վերոյիշեալ մասնագիտութիւնները մատակարարելու: Անոնց կողքին, քոլեճը ունի մասնագիտութիւններ՝ վկայականներու մակարդակով, որոնց մէջ՝ հայոց լեզու եւ գրականութիւն, երեսփայտներու հոգատարութիւն, նախադարձական եւ մանկավարտէզի ուսուցիչ-տնօրէնի պատրաստութիւն, համակարգիչներու գիտութիւն, հոգեբանութիւն, բժշկական հաշուեգրութիւն, իրաւաբանի օգնական, օտար լեզուներ, անգլերէնը որպէս երկրորդ լեզու, եւ խորհրդատուութիւն. հոս պէտք է նշել, թէ հայագիտութեան ամպիոնին մաս կը կազմէ թարգմանչական արուեստը՝ հայերէն, անգլերէն, արաբերէն եւ պարսկերէն լեզուներով: Մաշտոց քոլեճը միակ համալսարանն է Միացեալ Նահանգներու տարածքին, որ այս մասնագիտութեան մէջ պետական վաւերացում կը կրէ:

ԱՆԻ ՄԱՐՍԵԼԵԱՆ.- Ի՞նչպէ՞ս կրցաք քայլ պահել արդի մանկավարժական ծրագիրներու արագընթաց փոփոխութիւններուն հետ եւ որքան՞ով կրցաք կիրառելի զանոնք:

ԿԱՐՊԻՍ ՏԵՐ ԵՂԻԱՅԵԱՆ.- Եթէ որեւէ կրթական հաստատութիւն քայլ չի պահէր արդի մանկավարժական ծրագիրներուն հետ, ոչ միայն կը մնայ իր մակարդակին վրայ, այլ նահանջ կ'արձանագրէ եւ իր առաքելութիւնը լուրջ բարդութիւններ կը դիմագրաւէ: Մաշտոց քոլեճը մասնագիտական մակարդակով կը հետեւի մասնաւորաբար ուսուցչական ասպարէզին մէջ տեղի ունեցող զարգացումներուն, զանոնք կիրառելով իր կրթական ծրագիրին մէջ, ուսումնասիրութիւններով, նոր փորձարկութիւններով եւ հետազոտութիւններով: Ուրախ եւ հպարտ եմ, որ մեր շրջանաւարտները սպառազինուած են այս նոր զարգացումներով եւ զանոնք յաջողապէս կը կիրառեն իրենց ասպարէզին մէջ:

ԱՆԻ ՄԱՐՍԵԼԵԱՆ.- Որպէս մտաւորական, բազմալաստակ ուսուցիչ ու մանկավարժ, ի՞նչ պատգամ կու տաք Մաշտոց քոլեճէն շրջանաւարտ ապագայ կրթական մշակներուն, որոնք պիտի ստանան հայ ազգին ապագան կերտող ու զայն լուսաւորող նոր սերունդի դաստիարակութիւնը:

ԿԱՐՊԻՍ ՏԵՐ ԵՂԻԱՅԵԱՆ.- Մեր պատգամը շատ պարզ ու

յստակ է: Մեր շրջանաւարտները սպառազինուած են ոչ միայն կրթական գիտելիքներով, այլ նաեւ ազգային ու բարոյական արժէքներու գիտակցութեամբ: Անոնք, ուր որ ալ հրաւիրուին ծառայելու, մեր անձնական փորձառութեան վրայ հիմնուելով, համարձակօրէն կրնան վկայել, թէ մեր շրջանաւարտներու ասպարէզային յաջողութիւնը կախեալ է հետեւեալ ազդակներէն:

1. Իրենց կեանքը կրնայ իմաստաւորուիլ միմիայն, երբ այդ կեանքի տուիչը ըլլայ իրենց կեանքի օրինակն ու առաջնորդը, եւ այդ տուիչը մեր Ստեղծիչը, մեր Արարարիչը, մեր Փրկիչն է, առանց որու ներկայութեան մեր կեանքը կը դառնայ լուսնայութիւն:

2. Հաւատարիմ մնալ հանդէպ մեր ազգային արմատներուն ու մեր կենցաղով միշտ թարմ եւ առողջ պահել զանոնք: Նիւթական հարստութենէ շատ աւելի, մեր գաւակներուն եւ նոր սերունդին պէտք է կտակենք հոգեւոր եւ ազգային հարստութիւն, որոնք մեր երակներուն մէջ կը հոսին որպէս ժառանգ մեր նախահայրերէն, որոնք նահատակութեան ճամբով երաշխաւորեցին մեր ազգին յարութիւնը:

3. Հաւատարիմ ըլլալ մեր պատմական եւ ներկայ հայրենիքին, մեր ծննդավայրերուն, եւ մեր հիւրընկալ այս երկրին, մեր հաւատարմութիւնը պէտք է ցոյց տանք մեր անսակարկ ծառայութեան ոգիով:

4. Զատագովը հանդիսանալ ազգային համագործակցութեան ոգիին ու Եղիշէ Զարենցին պատգամը՝ «Ով հայ ժողովուրդ, քու փրկութիւնը քու հաւաքական ուժի մէջ է» արմատացնել մեր սրտերուն եւ միտքերուն ու հոգիներուն մէջ:

ԱՆԻ ՄԱՐՍԵԼԵԱՆ.- Իւրաքանչիւր ամառ, ուխտագնացութիւն կը կազմակերպուի դէպի Արեւմտեան Հայաստան եւ Կիլիկիա: Այս առաքելութիւնը ի՞նչ նշանակութիւն կ'ունենայ ձեր ազգային կեանքին մէջ:

ԿԱՐՊԻՍ ՏԵՐ ԵՂԻԱՅԵԱՆ.- Արեւմտեան Հայաստանը պատմականօրէն մաս կը կազմէ էութեանս: Մեծ հայրերս ու մեծ մայրերս հոն ծնած ու մեծցած են: Մեր ընտանիքի 41 անդամները հոն նահատակուած են: Այդ իմ պապերուս արիւնով ոռոգուած հողն է, մեր գանձն է, մեր յոյսն է: Իւրաքանչիւր ամառ կը ժամադրուիմ արմատներուս հետ, որոնք զիս ներշնչելով կը մղեն աւելի աշխատանքի եւ յարատեւ ծառայութեան:

Շաք.բ էջ 19

Վշտելեցէ՛ք

Pasadena Lunette

Optical

Մեկ Տեսողութիւն
Երջանակ եւ ապակի՝
\$40.00

2 Տեսողութիւն
Երջանակ եւ ապակի՝
\$60.00

Առանց գիծի
հեռու եւ մօտիկ
Երջանակ եւ ապակի՝
\$100.00

**Ձեր բոլոր ակնոցի
կարիքներու կեդրոնը**

CALL (626) 791-8844

Washington Medical Blvd.
2595 E. Washington Blvd. (at Altadena)
Suite # 105 A
Pasadena, CA 91107

Store Hours:
Monday 9am - 12pm
Thursday 2pm - 5pm

(818) 757-1211

ՄԻ ԻՐԱՆՑՈՒ ԴԻՏԱՐԿՈՒՄՆԵՐԸ

Խ.Ծ. Պարսիկ անուանի արձակագիր, մտաւորական Մէլո Մուհամմատ Ալի Ջամալգադէն, իր «Իմ անճանական դիտարկումները Առաջին Համաշխարհային պատերազմի ժամանակ» վերտառութեամբ գիրքին մէջ կ'անդրադառնայ Հայոց Մեծ եղեռնի օրերուն հայ գաղթականներին բշուտ վիճակին, որուն ինքնականատես եղած է: 1915 թուին ան Գերմանիայէն Պաղտատ ցամաքը վրայ կը հանդիպի հայ գաղթականներու: Կը ներկայացնենք հատուած մը այդ յուշերէն:

ՍԷՅԴ ՄՈՒՀԱՄՄԵՒ Ա.Լ.Ի ՋԱՄԱԼԳԱԴԷ Թարգմ.՝ ԽՈՐՀԷՆ ԱՐԱՄՈՒՆԻ

Իրանի հուշակալար արձակագիրը եւ պարսկական նորագոյն նովելի հիմնադիր Սէյդ Մուհամմեդ Ալի Ջեմալգադէն, որի գրքերը՝ «Լինում է չի լինում», «Գոփանոց», «Ջրկիրի ճամբան» եւ այլն, մշտապէս երիտասարդ գրողներին համար ուսուցողական ձեռնարկ են լինելու, ճիշդ այն օրերին, երբ օսմանահայերը թափառում էին անապատներում եւ մահուան հրէջք սաւառնում էր նրանց գլխաւերում՝ նա անցաւ մահուան եւ սպանդի այդ երկրով:

Նա այն ամէնը ինչ անձամբ տեսել ու վկայ է եղել, գրաւել եւ հրատարակել է «Իմ անճանական դիտարկումները Առաջին համաշխարհային պատերազմի ժամանակ» վերտառութեամբ:

«Իմ ճամբորդութիւնը Բեռլինից դէպի Բաղդադ, Առաջին համաշխարհային պատերազմից մի քանի ամիս անց, 1915թ. գարնանն էր: Թողնենք այն, որ իրանի եւ Օսմանիայի թշնամիները, այսինքն՝ Ռուսաստանի եւ Անգլիայի դէմ, թուրքերի ու նրա դաշնակիցների հետ ուս-ուսի կռուելու եւ բարեացակամօրէն նրանց ծառայելու նպատակով էի ճամբայ ընկել: Ստամբուլ մուտք գործելուն պէս, ընկալ օսմանական ոստիկանների ձեռքը: Երկար բարակ հարցաքննութիւններից յետոյ, օրինակ, եթէ մուսուլման ես, ինչո՞ւ ես եւրոպական գլխարկ կրում, եթէ իսկապէս իրանցի ես, ինչո՞ւ թուրքերէն չես խօսում՝ ձերբակալուեցի: Գտնուում էի ոստիկանութեան բանտ դարձած՝ յունական մի հիւրանոցում: Օրեր շարունակ ոչ ոք չգիտէր որտեղ եմ եւ ինչ է կատարուել ինձ հետ: Օսմանցի կոմիսարներից մէկը ապտակի սպառնալիքի տակ ցանկանում էր ինձ ստիպել թուրքերէն խօսել: Վերջապէս ազատ արձակուեցի եւ երկաթգծով Ստամբուլից ուղեւորուեցի դէպի Հալէպ:

Յետոյ յայտնի դարձաւ, որ այդ տարիներին թուրքիային պատկանող Հալէպ տանող երկաթգծը դեռեւս ամբողջութեամբ չէր կառուցուել, եւ ճանապարհի մի հատուածը պէտք է գնայինք գրաստով, կառքով կամ փոքրիկ ձիասայլով: Գիշերը վրայ հասաւ: Ես մտադրուեցի գիշերել մի գիւղի խղճուկ թէյարանում եւ յաջորդ իսկ առաւօտեան շարունակել ճանապարհս:

Շուրթերի թէյարանի անկիւններից մէկում եւ քանի որ թուրքերէն չգիտէի՝ գրուցակից չունէի: Հետո ֆրանսիական մի վէպ կար, սկսեցի ընթերցել: Յանկարծ ինձանից մի քանի տարով աւելի մեծ մի երիտասարդ, շուրջ քսանհինգ տարեկան, հրճուանքով ինձ մօտեցաւ ու ֆրանսերէնով ասաց. «Ինչպէս երեւում է դուք ֆրանսերէն գիտէք...»: Գիտեմ՝ ասացի, ուրախացաւ եւ շուտով մեր գրոցը տաքացաւ: Պարզուեց, որ երկուսս էլ ֆրանսերէնը սովորել ենք Բէյրութում եւ նոյն դպրոցում: Ասաց.

«Ես այստեղ հեռագրող եմ եւ միայնակ եմ, ինչքան գիրք ունէի կարդացել եմ, եթէ կարող էք մէկերկու ֆրանսիական գիրք տալ ինձ, պատրաստ եմ ինչ գնով էլ լինի՝ վճարել:» Կիսատ թողած ձեռքիս գիրքը, որպէս յիշատակ, նուիրեցի նրան ու աւելացրի. «Ճամպրուկիս մէջ ուրիշ գրքեր էլ ունեմ, ձեզ կը տամ»:

Շատ շնորհակալ եղաւ: Ինձ հրաւիրեց թէյարանից դուրս, իր սենեակում, որը նաեւ հեռագրատունն էր՝ գիշերելու: Անսպասելի էր այդ շնորհը, ընդունեցի եւ գնացի իր սենեակը: Անմիջապէս սկսեց ճաշի եւ խմիչքի պատրաստութիւն տեսնել, ասաց, որ Հալէպում եւս ընկերներ եւ ծանօթներ ունի, նրանց կը պատմի իմ մասին, որպէսզի ինձ դէպի Բաղդադ ուղեւորուելու ճանապարհին անհրաժեշտ օգնութիւնը ցուցաբերեն:

Կերանք, խմեցինք, ասինք, լսեցինք եւ, ի վերջոյ, ճրագը մարեցինք ու քուն մտանք: Լոյսը բացուելու վրայ էր, երբ դրսում աղմուկ-աղաղակ բարձրացաւ: Արթնացանք, երիտասարդը, որն ի միջի այլոց յայտնել էր իր հայ լինելու մասին, դրսի պատահարի մասին իմանալու նպատակով գիշերանոցով դուրս գնաց ու անմիջապէս վերադարձաւ: Շարժումների եւ դէմքի վրայ սարսափի խոր հետքեր կային: Ինձ միայն ասաց, որ ժանդարմները մի խումբ հայերի են բերել, եթէ իմանան, որ ես հայ եմ՝ գերի կը դառնամ: Նա յուզմունքով ու տագնապով, իր սենեակը, իրերն ու ունեցուածքը թողեց ինձ ու անյայտացաւ:

Այդ րոպէներէից, հէնց այդտեղ՝ Օսմանիայում, Առաջին համաշխարհային պատերազմի առաջին տարիներին, առաջին անգամ ականատեսը եղաւ թշուառ հայերի դաժանաբարոյ տանջանքներին ու խոշտանգումներին եւ ինչպէս հաւանաբար գիտէք, հինգ հարիւր հազարների սպանութեանը: Գրառման արժանի բազում դժուարին պատահարներով, Եփրատի ափին, արաբների կողմից, իմ գումարով պատրաստուած «Շախտէոր» անունով փայտաշէն մի նաւակով 22 օր ճամբորդելով Եփրատի ջրերի վրայ՝ հասանք Բաղդադ:

Բաղդադում, ինչպէս հաւանաբար լսել էք, մեր ընկերները

օգնութեամբ, այդ թուում հանգուցեալ էբրահիմ Փուրդաուուդի եւ հանգուցեալ Հաջ Էսմայիլ Ամիրխիզի ջանքերով հիմնեցինք «Ռաստախիզ» պարբերականը եւ քանի որ անգլիացիները Քուլթայ Օլ Էմարէի ուղղութեամբ մօտենում էին Բաղդադին՝ մենք տեղափոխուեցինք Քերմանշահ, իսկ այնտեղից էլ տեսնելով ուսական բանակի մօտեցումը (ի միջի այլոց, անգլիացիները պարտուել ու չէին կարողացել հասնել Բաղդադ) դարձեալ մի շարք այլ ազգայնականների հետ վերադարձանք Բաղդադ, ապա այնտեղից էլ ուղեւորուեցինք դէպի Ստամբուլ եւ Բեռլին:

Ես ընկերներիցս աւելի շուտ մեկնեցի Բաղդադից: Ընդհանուր առմամբ ճամբորդութիւնս տեւեց տասնվեց ամիս: Ինձ հետ էին իրանի ժանդարմերիայում պաշտօնավարող երկու շուրջ սպաներ, տարիներ իրաքի Սոլթանապատում բնակուող շուքարացի մի բժիշկ եւ Հաջ Մոհամմադ Բաղդի Քաշանի անուանումով մի իրանցի, որը դաժան ճակատագիր ունեցաւ: Բոլորս էլ սայլակով ու կառքով Բաղդադից, Արաբստանի ու Հալէպի ճանապարհով ուղեւորուեցինք դէպի Ստամբուլ: Հէնց առաջին իջեւանատանը հանդիպեցինք եւ առնչուեցինք հայերի բազմաթիւ խմբերի, որոնց գիտուած ժանդարմներն ու հեծեալ թուրքերը անհաւատալի կերպով, հետիոտն, քշում էին դէպի մահ ու կործանում:

Սկզբում շատ զարմանալի էր թուում, սակայն կամաց-կամաց այնպէս ընտելացանք այդ տեսարաններին, որ երբեմն չէինք էլ նայում, եւ իսկապէս նայելու բան էլ չկար: Հարիւրաւոր հայ կանայք եւ տղամարդիկ իրենց երեխաներով մտրակի եւ հրացանի հարուածների տակ, հետիոտն եւ ուժասպառ առաջ էին

քշում: Տղամարդկանց մէջ չկային երիտասարդներ, քանզի բոլոր երիտասարդներին կամ ուղեւորական էին ուղարկել, կամ գոզւանալով (որպէսզի չմիանան ուսական բանակին)՝ սպանել էին:

Հայ աղջիկները մագերը խուզել՝ իսպառ ճաղատ էին դարձել, որպէսզի թուրք եւ արաբ տղամարդիկ չբռնաբարեն իրենց: Կին եւ տղամարդ, ահել ու ջահել լաթերով, թղթերով, թելերով ու պարաններով իրենց համար, փոքրիկ օրօրոցների պէս կօշիկներ էին պատրաստել: Մի քանի հեծեալ ժանդարմներ այս խմբերին, ոչխարի հօտի պէս, մտրակի հարուածների տակ, առաջ էին քշում: Եթէ գերիներից մէկը գերյուզածութիւնից, ուժասպառ լինէր կամ բնական պահանջից ելնելով չետ մնար խմբից, յաւիտենապէս չետ էր մնալու: Ապարդիւն էին հարազատների ու մերձաւորների լացն ու հառաչանքները: Տեղ-տեղ, ճանապարհի եզրերին, տեսնում էինք ընկած ու մահացած, կամ հոգեվարքի մէջ գտնուող հայ կանանց եւ տղամարդկանց: Յետոյ իմացանք, որ այդ վայրերի որոշ երիտասարդներ իրենց վաւաշը յագուրդ տալու համար, անգամ մեռած կամ հոգեվարքի մէջ գտնուող հայ աղջիկների պատիւն են պղծել:

Մեր ճանապարհը ձգուում էր Եփրատի արեւմտեան ափով, մերթ մօտենում, մերթ հեռանում էինք ափից: Չկար այնպիսի օր, որ գետի մէջ չհանդիպէինք դիակների:

Յերեկները ճամբորդում, իսկ գիշերները, մեր եւ ձիերի հանգստի համար, փորձում էինք օթեւանել յարմար մի վայրում՝ ընթրել եւ գիշերել: Մի գիշեր իջեւանեցինք համեմատաբար շէն մի վայրում եւ կարողացանք տեղի բնա-

Շար.ը էջ 19

ARMENIAN COMMUNITY COALITION PROUDLY PRESENTS

THE 6TH ANNUAL ARMENIAN IDENTITY FESTIVAL

SUNDAY JULY 21, 2013
12:00PM-7:00PM VICTORY PARK
2575 PALOMA ST PASADENA, CA 91107

CELEBRATING THE 300TH ANNIVERSARY OF THE BIRTH OF THE ARMENIAN MUSICIAN/POET SAYAT NOVA

FEATURING RARE COLLECTION OF HISTORIC ARMENIAN INSTRUMENTS

FOOD LIVE MUSIC BOOTHS RAFFLE GIVE-AWAYS
RACE CAR SHOW PETTING ZOO MOON JUMPERS ART

FOR MORE INFO CONTACT:
ARMENIAN COMMUNITY COALITION OF PASADENA
(626) 399 1799 PACCOALITION@GMAIL.COM WWW.ACC-US.ORG

FREE ADMISSION + FREE PARKING

ՎԱՐԴԱՎԱՌԵԱՆ ՈՂՋՈՅՆ ԱՄԵՆԵՑՈՒՆ

ՊՕՂՈՍ ԱՐՄԵՆԱԿ ԼԱԳԻՍԵԱՆ

Արմեն-Հայ նախնիները Աստղիկ դիցուհուն են նուիրել արեւի հազար գոյներով վառուող վարդերի տօնը՝ Վարդավառը: Աստղիկը Արմեն-Հայերի նախնիների սիրոյ ու գեղեցկութեան աստուածուհին է: Մասինների լանջերի սպիտակ ձիւնից ժայթքած ձնծաղիկի հազար գոյների բոցերից է յառնել Աստղիկը: Նրա պաշտամունքին նուիրուած մեհեանը Տարօն գաւառի հայոց նախնիների աստուածների տուն Աշտիշատ աւանում էր, կոչուել է Վահէ Վահեան սենեակ: Աստղիկը Վահագնի սիրուհին էր, այնտեղ է հանդիպել հուր վարսերով ու արեգակունք աչքերով վիշապաքաղ Վահագնին, այնտեղ են աստուածների սիրոյ հրճուանքով արբեցել: Աստղիկը յաւերժ սիրել է Վահագնին, սրբազան է եղել նրանց սէրը, հայերը հաւատացել են, որ նրանց սիրոյ խրախճանքի հրավառութիւնից անձրեւ է տեղացել հայոց աշխարհին՝ բերք ու բարիքով ծովացնելով հայոց երկիրը: Վարդավառի տօնախմբութիւններին, հայերը իրենց պարտէզների կարմիր վարդեր, Մասիսի լանջերի հազար գոյների լոյսի շողով ձնծաղիկներ, լեռների լանջերի փրափիտն ծաղիկներ, ծառերի կանաչ ոստեր մատուցել նրա մեհեանին: Հապա նաւասարդեան խաղերին, յաղթութեան դափնէ պսակը ճակատներին դիւցազունները, իրենց յաղթ բազուկներով գրկած հարսերին տարել նրա մեհեանը, այնտեղ Աստղիկի սիրով մկրտուելու:

Հայ պատմիչները՝ իրենց մատենաներում, Աստղիկ Դիցուհու մասին հազար-հազար դարերից աւանդաբար իրենց հասած բազում հրաշապատումներ են վկայել: Ահա նրանցից մի շարք պատումներ:

Արմեն-Հայերի նախնիների նաւասարդեան խաղերին, ըստ նրանց աւանդած պատումների, մասնակցել են նաեւ իրենց տիեզերական աստուածները, որոնք իրենց ուժի ու իմաստութեան խորհուրդը յորդէին խաղերին ասպարէզ իջած մրցորդների հրավառ սրտերին: Հայոց Արածանի սրբազան գետի ափերին են տեղի ունեցել նաւասարդեան խաղերը: Նրանց աւարտից յետոյ, ափերի վարդաստանների վրայով ճախրող Աստղիկի ձիւնափայլ ոտքն է վարդի փշերին հպել, նրա արեւավառ արիւնն է հոսել սպիտակ վարդերի վրայ: Կարմրել են վարդերը, այնուհետեւ արեւի ծիածանի կարմիրով շողացել երկրի վարդերը: Մոխակներն եկել են վարդերին աչքի, Աստղիկի տիեզերական սիրոյ անուշաբոյր մեղեդիներն են գեղգեղացել:

Արարչական Արմեն-Հայեր, իրենց իմաստութեան երեւակայութեան ճախրանքով հաղորդակցել աստուածների հետ, մարդացրել նրանց, գինով լի թասեր զարկել, նրանց համար մեհեաններ պատել, փառաբանել նրանց, Աստղիկի ու Վահագնի հարսանիք արել: Երբ հարսանիքի հանդէսի աւարտին մեհեանի իրենց յատկացուած Վահէ Վահեան սենեակ գնացել տիեզերական սիրով արբենալու, Աստղիկի ուսից կախուած լաւաշ հացն էցած ընկել, հարսանիքի պատարագիչ Արա աստուածը հանդիմանելով Աստղիկին, պատգամել՝ որ նա ոչ հարս կը լինի եւ ոչ էլ զաւակ կը ծնանի: Ափսոս եղեւ:

Արմեն-Հայերի աւանդապատումների համաձայն, Աստղիկ դիցուհին ամէն իրիկնադէմին Տարօն աշխարհի Գրգուռ լեռան ընդերքից պայթած աղբիւրների ջրերի համանուն գետակի փրփուրներում է լողանք ընդունել: Նրա արեւալոյս մարմինը տեսնելու համար երիտասարդները մօտակայ բլուրների վրայ խարոյկներ են բոցավառել: Աստղիկը իմանալով այդ, մշուշով է պատել գետահովիտը, որ նրանք չկարողանային վայելել իր մարմնի տիեզերական գեղեցկութեան աստղային շողոտ տեսքի թրթռուն հմայքը: Եւ Մշուշ են կոչել այդ վայրը, որը հետագայում այլափոխուելով կոչուել՝ Մուշ, Մշոյ դաշտ, Մշոյ Առաքելոց Վանք, Մշոյ Սուլթան Սուրբ Կարապետ Վանք, Սասնայ լեռների քաջագուն մշեցի-

ներ, Մշոյ աղջիկ: Նախնիների աւանդած սիրուն պատումներ, որոնք հայուն տանում են իրենց հազար-հազար դարերի երկիր, եւ աւելի հայանում: Մասեաց ձիւնոտ լանջերի արեւի ծիածանի հազար գոյների հրավառ գեղեցկութեան Աստղիկի տիեզերական խորհուրդով են օժտուել հայուհիները: Աստղիկը իր երկնային տաճարի ծաղկաստանների աստղերի կրակ շողով օժտուած վարդաթերթեր է սփռել հայոց աշխարհի վրայ: Արեւի հրավառ լոյսի ճառագայթներին յենած այդ վարդաթերթերն են իջել հայոց շէների ու աւանների վրայ, որոնք քսուելով հարսերին, նրանք ծնանել են Աստղիկի գեղեցկութեան փայլով յորդած դուստրեր, ահա ինչու են հայոց աղջիկները այդքան սիրուն: Արմեն-Հայերի հազար-հազար

տարիների նախնիները, Աստղիկին նուիրուած Վարդավառի տօնին պաշտամունք են նուիրել ջրին, ինչպէս նաեւ պողաբերութեան ու արգասաւորութեան տիեզերական իմաստութեանը: Վարդավառ տօնախմբել են նաեւ լեռների լանջերին, ջրերի ակունքների մօտ, գոհաբերութիւններ մատուցել ջուր տեղացող, ջրի հովանաւոր Մով-Մովինար աստուածուհուն, որ ամպեր հագած ջուր հոսէր իրենց արտերին, որ ծփային ցորեանի ծովերով, ծառերը մայրանային, ծիածանի արեւոտ գօտիներ կապէին: Վարդավառին էին կատարել բերքահաւաքի հետ առնչող ժողովրդական տօնախմբութիւնները: Կազմակերպել են ջրախաղեր, խնձոցներ, ծաղիկներ նուիրել իրարու: Ջուր ցանել իրարու վրայ, որ

Մար.ք էջ 17

Գրաւուած Թուական
 Mark Your Calendars
 Հայաստանի Անկախութեան Օրուայ ՓԱՌԱՏՕՆ
Սեպտեմբեր 22, 2013
 Armenian Independence Day Festival
 SUNDAY SEPTEMBER 22, 2013

Sunday	Monday	Tuesday	Wednesday	Thursday	Friday	Saturday
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22 ★	23	24	25	26	27	28
29	30					

**To reserve your booth
 please call Nor Serount Cultural Association
 Ձեր կրպակները ապահովելու համար
 Հեռաձայնեցէք Նոր Սերունդ Մշակութային Միութեան
 (818) 391-7938**

ՓՄՓՍՈՒՔՆԵՐ

* Մէրը ձիւրք է, իսկ ամուսնութիւնը՝ փորձառութիւն:

* Կնոջ սիրտը կիթառ մըն է, որ իր գաղտնիքները կու տայ միայն այն արուեստագէտին, որ կրնայ այդ գործիքին վրայ նուագել:

* Ձուրը ամէն ինչ կը լուայ՝ բացի լեզուէն:

* Ձաւակ մը առանց հօրը կէտ որք է, իսկ առանց մօրը՝ ամբողջական որք:

* Շատ շնչուող վարդը իր բոցը կը կորսնցնէ:

* Բաւարար չէ տղամարդը կնոջ ըսէ. «Կը սիրեմ քեզ», այլ հարկ է ըսել. «քեզմէ գատ ոչ ոք կը սիրեմ»:

* Տկարութեան ամէնէն գեղեցիկ տեսակն է զօրաւոր անձին տկարութիւնը:

* Ներողամիտ գտնուիլը վարքագիծ մըն է, զոր չեն կրնար կատարել կարգ մը անձեր եւ որուն արժանի չեն ուրիշ անձեր:

* Յաւին վայրկեանը կէտ ժամ է, իսկ հաճոյքին ժամը՝ վայրկեան մը:

* Մի՛ նեղուիր, որովհետեւ նեղութիւնը մօտդ գէջ զգացումներ կը յառաջացնէ անցեալին մասին, քեզ կը վախցնէ ապագայէդ եւ քեզ կը զրկէ օրուան հաճոյքէն:

* Ամէնէն դժուար եւ դառն զգացումը, զոր մարդ կ'ունենայ, այն է՝ երբ ան յայտնաբերէ թէ երեւակայութիւններու մէջ կ'ապրի:

* Իւրաքանչիւր սկիզբ ունի իր վերջը, եւ իւրաքանչիւր վերջ ունի իր սկիզբը:

* Գրիչը բարեկամդ է, որ հետդ կը մնայ, այնքան ատեն որ հոգ կը տանիս իրեն: Ան միջոցդ է, որ անձը կ'արտացոլացնէ թուղթէ հայելիին վրայ:

* Շատ աւելի դիւրին է, որ

մարդիկ ատեն քեզ, եւ դուն քեզի վստահիս ու յարգես անձը, քան մարդիկ սիրեն քեզ, եւ դուն ատեն ինքզինքդ եւ չվստահիս դուն քեզի:

* Մի՛ ձգեր յուսահատութիւնը իշխէ քեզի. դիտէ՛ արեւը ծագած ժամանակ, որպէսզի սորվիս, ինչ որ Աստուած փափաքած է, որ բոլոր մարդերը սորվին... թէ մայրամուտին ետք ամէն առաւօտ վերստին կը ծագի արեւը:

* Մի՛ խորհիր, որ բոլոր մարդերը հրեշտակ են, այլապէս երախներդ կը քանդուին: Անոնց վրայ կոյր վստահութիւն մի՛ ունենար, թէ ոչ օր մը պիտի լաս միամիտ ըլլալուդ համար:

* Ամէնէն ծանր չարարանքը... խիղճը:

* Ամէնէն անարատ սէրը... Աստուծոյ սէրը:

* Ամէնէն լաւ սէրը... կնոջ սէրը:

* Ամէնէն երկարատեւ սէրը... մօր սէրը:

* Լաւագոյն գիտութիւնը... անձ մը ինքզինք գիտնայ:

* Տղամարդուն մէջ ամէնէն լաւ բանը... առնականութիւնը:

* Կնոջ մէջ ամէնէն լաւ բանը... մայրութիւնը:

* Երեխային մէջ ամէնէն լաւ բանը... անմեղութիւնը:

* Գիշերուան մէջ ամէնէն լաւ բանը... հանդարտութիւնը:

* Աշխարհի ամէնէն նշանակալի լեզուն... արցունքները:

* Թուլութեան մէջ չափազանցութիւն... տկարութիւն:

* Խնդալու մէջ չափազանցութիւն... թեթեւութիւն:

* Հանգստութեան մէջ չափազանցութիւն... տկարութիւն:

* Դրամի մէջ չափազանցութիւն... շռայլութիւն:

ՎԱՐԴԱՎԱՌԵԱՆ ՈՂՋՈՅՆ ԱՄԵՆՅՈՒՆ

Շարունակուած էջ 16-էն

Չրի նման յարատեւ լինէր կեանքը իրենց: Վարդավառին կրկնուել են նաեւ Համբարձման տօնի ծիսակատարութիւնները:

Աստղիկ դիցուհու են նուիրել Հայկեան տոմարի բոլոր ամիսների եօթներորդ օրը: Եօթը թիւը եղել է սիրոյ ուխտ կապելու պայմանաթիւ, որը կարող էր լինել՝ եօթը օր, եօթը ամիս, եօթը տարի:

Հազար եօթը հարիւր տարիներ առաջ, իրենց ցեղի ոգեղէն իմաստնութեան կանչով, պետական ու քաղաքական նկատառումներով հայոց աշխարհի պարթեւների ցեղից՝ Արշակունի թագաւորական տան իմաստուն, ռազմավար քաջ արքայ Տրդատը հրամայել է՝ հայոց աշխարհում իսրայէլ երկրի վարդապետի Քրիստոնէական կրօնը դաւանել: Գրիգորը, ցեղակից արքայի թելադրանքով, նոր հաւատքի քարոզչութիւն է կատարել հայոց աշխարհում: Հրամայել է քանդել հայոց աստուածների Աշտիշատի, Բագարանի եւ այլ վայրերում պատած տաճարները: Արմէն-հայերի փառաբանած տիեզերական իմաստնութեան աստուածները թողել էին իրենց փլած մեհեանները, արեւի ու աստղերի լոյսի շողերին բազմած գնացել «Վահագն Յարգողի Ճանապարհի» իրենց լուսեղէն տաճարներ: Սակայն հինգ հազարամեակների հո-

վերը անկարող էին եղել մարել հայերի սրտերում նրանց տիեզերական խորհուրդը: Շատ հեռուներից այստեղ եկած հայեր իրենց հետ բերել են հայոց աշխարհի ոգու հուրը, նախնիների փառաբանած աստուածների խորհուրդը, Աստղիկի վարդավառեան տօնախմբութիւնները, որոնք սիրոյ ու խաղաղութեան նոր հաւատքի կանչերի հետ՝ իրենց ցեղի սրտի զարկերի տրոփումների զօղանջների համանուագն են:

Պարթեւների ցեղից Գրիգորը՝ Պարսկաստանի Սասանեանների բանակներին պարտութեան մատնած, քաջ արքայ Խոսրովին սպաննած Անակի որդին էր: Գրիգորը, ում հետագային Լուսաւորիչ պիտի անուանէին, քանդուած մեհեանների տեղում, նրանց որմերի լացող վէմերից տաճարներ կառուցեց՝ Մշոյ Առաքելոց Վանք, Մշոյ Սուլթան Սուրբ Կարապետ, Վարդապետ Վանք, էջմիածին տաճար եւ բազում այլ տաճարներ ու վանքեր: Արմէն-հայերի նախնիների հաւատքի տոներին նոր հաւատքի պատմութեաններ փոստ, նոր անուանումներով տօնախմբեցին այն: Աստղիկին նուիրուած վարդապետի տօնը վերափոխուեց՝ Քրիստոսի Պայծառակերպութեան-Այլակերպութեան տօնի: Յիսուսը իր երեք աշակերտների՝ Պետրոսի, Յովհաննէսի ու Տեառնեղոյի Յակոբի հետ աղօթելու են գնացել Թափօր լեռ: Յիսուսի դէմքը արեւի նման շողացել է,

ՄԵԿ ՕՐՈՒԱՅ ԽԻՍՏ ՍՆՆԴԱԿԱՆՈՆԸ ՕԳՏԱԿԱՐ ԶԻ ԴԱՌՆԱՐ

Կարգ մը անձեր կը թեքին խիստ սննդականոնի դիմելու. օրինակի համար մածոնով ապուր, կանաչեղէնով ապուր կամ որոշ տեսակի պտուղներ ուտելով շաբաթը մէկ անգամ (կամ աւելի), պահելու համար իրենց վայելչակազմութիւնը: Արդեօք այս քայլը չափող միջոցառում մը կը համարուի: Այս հարցումին այս ձեւով կը պատասխանեն սննդաբանութեան մասնագէտները:

Այս ձեւը օգտակար քայլ մը չէ, որովհետեւ այդ հաւանաբար չ'ապահովէր վայելչակազմութիւնը պահելու կամ մի քանի քիլոկրամներ կորսնցնելու պահանջուած խթանը: Հոսնկատի պէտք է առնել, թէ ծանրութիւն կորսնցնելը առանձին բաւարար չէ, այլ հարկ է նաեւ տարիներու ընթացքին զայն կայուն եւ անշարժ պահել:

Հոս նշուած է առողջապահական միջոցն եզր մը կիրարկելու անհրաժեշտութիւնը, որովհետեւ օրինակելի եւ երեւակայական կշիռ մը սահմանելը եւ ամէն միջոցներով անոր հասնելու ցանկութիւնը ունենալը, նոյնիսկ առողջութեան եւ տրամաբանութեան հաշուոյն, ընդունելի եւ յարատեւ ձեւով իրագործուելու ենթակայ եղող կիրարկումներ չեն:

Արագօրէն եւ չսերտուած ձեւով ծանրութիւն կորսնցնելը կը մղէ հետագային արագ ձեւով զայն վերստին աւելնալու, եւ այս կէտէն է, որ մենք կ'ուզենք խուսափիլ: Անոր կ'որոշէ նիւթարալու համար որոշ սննդականոնի հետեւիլ, հասնելու համար առողջարար եւ իրա-

տես կշիռքի, հարկ է որ իր այդ որոշումին յանձնառու ըլլայ իր կեանքի հետագայ բոլոր հանգրուաններուն ընթացքին:

Պէտք է յիշել, որ չիշուած սննդականոնը գործնական չէ, որովհետեւ ծանրութիւնը կորսնցնելը կ'իրականանայ բացասական հաւասարակշիռութեան որպէս արդիւնք՝ սպառած քալորիներու եւ օրերու ընթացքին հալած ճարպերու միջոց, եւ ոչ թէ մէկ օրուան համար խիստ սննդականոնի հետեւելու որպէս արդիւնք:

Ախորժակիդ սահման դնելու եւ անօթութեան անակնկալ արտանշանը դիմադրելու համար, քեզի կը տրամադրենք հետեւեալ գործնական միջոցները.

* Ճարպերէ գուրկ եղող մէկ գաւաթ տաք կաթ խմէ, որովհետեւ պաղ կաթը կուշտ ըլլալու զգացումը չի տար (տակաւին անորոշ եւ անյստակ պատճառներով):

* Խաշուած հաւկիթ մը կեր, որովհետեւ ան հարուստ է փրօթիչինով եւ աղքատ՝ քալորիներով: Կարգ մը անձեր ժամերով կուշտ կը զգան հաւկիթ ուտելէ ետք:

* Մէկ քառակուսի ռեժիմի տուրմ կեր մէկ մեծ գաւաթ ջուրով, 3 հիմնական ճաշամերէտ առաջ:

* Հիմնական կամ երկրորդական ճաշերը ուտելէ ետք ակունքներ վրձինել, ընտրելով անանուխի համ ունեցող ակունքի դեղերը:

* Շաբաթը ջուր եղող ծիթ ծամէ մինչեւ հասնի սննդականոնիդ սահմանած ուտելու ժամանակը:

զգեստը լոյս դարձել, երկնքում երեւացող Մովսէս ու Եղիա մարգարէների հետ զրոյց արել: Երկինքն էր որոտացել, ամպերից Աստուծոյ ձայնն է հնչել, որ Յիսուսը իր գաւազն է, մարդիկ ունկն դնեն նրա պատգամներին: Այդ տօնը նաեւ Աստուածատեսութեան, անեղծ լոյսի ճառագման ու աղամական հանդերձի նորոգութեան տօն է: Տէրը, Յիսուսի աշակերտներին շնորհել է տեսնելու իր լուսաւոր դէմքը: Արմէն-հայեր ժամերգութեան են գնում սիրոյ ու խաղաղութեան պատգամ ունկնդրելու: Սակայն, նրանք դեռ Աստղիկի ու Վահագնի սիրոյ վարդերով են ողջագուրուում, նրանց սիրուց յորդած երկնային ջրերով ողողում: Նախնիների նման ցորեանի հասկեր նուիրում եկեղեցուն, որ արտերն իրենց գերծման աղէտներին:

Արմէն-հայեր, արդեօք ռազմի ու յաղթանակի աստուած Վահագնը իր չաւերժ սիրոյ Աստղիկի հետ այցի չէ՞ր եկել արեւելեան կողմն հայոց աշխարհի, արդեօք արեգակունք աչքերով իր

ոգու հուրը չէ՞ր հոսել Սիւնեաց աշխարհի յետնորդների սրտերին եւ նրա ռազմի շեփորները չէ՞ին հնչել գողթան երգիչների նաւասարդեան յաղթանակի երգերը: Նրանք ցատկումով գորհեցին թշնամուն, նրանց ոտնակոխ արուած դաշտերը ծփացին ռազմիկների յաղթանակի կանչերով: Գրկեցին ազատուած հողն նախնիների, Մայր Արաքսի վիշտը մեղմեցին, յաղթանակի բերկրանքով փրփրած նրա ջրերով օծուեցին: Վաղ գարուններին դիւցազուն հայրդիների հրաբորբ արեամբ կարմրած հայրենեաց հողին Աստղիկի հազար-հազար շողերով ձնծաղիկներ են պայթում: Աստղիկի վարդավառեան վարդերի տօնին, Արմէն-հայերը Աստղիկի արիւնով վառուած կարմիր վարդերի փունջեր նուիրում սիրասուն տիկնանց, մայրերին, իրենց օժախները վառում նախնիների հին հաւատքի ծիսակատարութիւնների խորհուրդով, Հայկ Նահապետի ցեղի ոգու կրակի, նոր հաւատքի սիրոյ ու խաղաղութեան լոյսի շողերով:

633 W. Glendale Blvd. Glendale, CA 91202 (818) 240-0065

Dr. Missak Ekmekdjian
Chiropractor

Dr. Anahid Ekmekdjian
Chiropractor

Մեծածախականութիւնը եւ մանուկներու Բարոցփոխարկի բուժում: Գլխացաւ, վզի, մէջքի, յոզային եւ մկանային ցաւեր: Ինքնուշարժի վթարի ետեանքով պատասխած վնասուածքներու բուժում:

Չեր առողջութիւնը մեր մտաւորութիւնն է

ԳԵՈՐԳ ՍՐԿ. ՓԱՆՈՅԵԱՆ

Շարունակում էք 13-էն

դիմացի աստուածաբանական, Ս. Գրային եւ նոյնիսկ պատմական ներդրումը՝ շարականներու գարգացման ընթացքին: Փանոյեանին ընտրած կերպը շիտակ կերպն է անշուշտ, այսինքն Ձեռաց Ծարականին էջ առ էջ հետեւելն է կանոններուն կամ տօներուն հետեւողութեամբ:

Երբ կը խօսինք կանոններու, այսինքն առանձին տօներու մասին, ակնհաս բացթողում մը կը տեսնենք Ծարակնոցին մէջ, եւ այս մէկը Գէորգ Սրկ. Փանոյեանի աշխատասիրութեան հետ երբեք կապ չունի: Ինք ալ գիտէ վստահ եմ: Թերութիւնը շարականներու հեղինակներէն կուգայ: Մեր Առաջին Լուսաւորչիներուն Ս. Թաղէոս եւ Ս. Բաթուղիմէոս Առաքեալներուն յատուկ ոչ մէկ կանոն կայ: Տէրունի եւ Սուրբերու կամ երկրորդական ղեկավարութեան յատուկ կանոնները հոն են կարգաւ, եւ սակայն Հայ Եկեղեցւոյ Ծարակնոց ըլլալով մեր Առաջին Լուսաւորչիները կը բացակային անկէ: Կայ միայն «Ծարական Երկոտասան Առաքելոց» գլխազրին տակ 12-Առաքեալներուն նուիրուած գոյգ անուններով վեց տուններ՝ քովնտի կարեւորութեամբ: Հոն յիշուած են «Հայաստանեայց հայր հոգեւոր Բարթողիմէոս եւ Թաղէոս»: Այս է բոլորը հակաջ Ծարակնոցին մէջ: Փնտռեցի եւ ուրիշ հետք չգտայ:

Երաժշտագէտներու կարծիքը, ինչպէս նաեւ Գէորգ Սարկաւագ Փանոյեանի եզրայնագումը համոզիչ կը գտնեմ Բարսեղ Վրդ. ձոնի արդիւնաւից ներդրումի մասին: Փանոյեան գինք որպէս ընտիր երաժիշտ կը կոչէ, թէեւ առանց յիշելու Բարսեղի կատարած գործին նկատմամբ ժողովական որոշումն ու կանոնականացումը, ինչ որ կարեւոր է գիտնալ: Խնդրոյ առարկայ Եկեղեցական Ժողովը գումարուեցաւ Դուիւնի մէջ 645 թուին, նախագահութեամբ Ներսէս Գ Շինող Կաթողիկոսին որ շինել տուած էր հռչակաւոր Զուարթնոցի Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ Եկեղեցին վաղարշապատի մէջ որուն աւերակները բարձրագոյն կը խօսին մեզի:

Ժողովին ներկայ էին 16 եպիսկոպոսներ իրենց անուններով յայտնի: Հոն էր նաեւ Շիրակի Դպրանոցին տեսուչը Բարսեղ Վրդ. ձոն որ հիմնական բարեփոխութիւն մտցուցած էր շարականներու երաժշտութեան մէջ: Բարսեղ ժողովին ներկայացուցած է իր աշխատանքը եւ Ներսէս Գ Կաթողիկոս հաստատած է գայն որպէս գործադրելի: Այդ բարեփոխութիւնն էր, որ պատմութեան անցաւ որպէս «ձոնընտիր», այսինքն դաշնաւորուած իր կողմէ: Վստահ եմ պատմիչ վարդան Արեւելցիի ճշդածը թէ շարականներու ութ ձայները, չորս ձայն եւ չորս կողմ, վերջնական ձեւի բերուած են Բարսեղ ձոնի կողմէ:

Եթէ Թարգմանիչ վարդապետներ հիմը դրին նախնական շարականներուն, Կոմիտաս Կաթողիկոս եղաւ առաջին յայտնի եւ հաստատ շարականագիրն ու մանաւանդ երգիչը իր «Անձինք Նուիրեալք» շարականով: Իսկ Ծարակնոցի հանձարեղ ճարտարապետը անտարակոյս եղաւ մեր անգուզակալ Ս. Ներսէս Դ. Շնորհալի կամ Կլայեցի Հայրապետը որ հինգերորդ հանգրուանին հասցնելով մեր շարականները, պայծառացուց ու յատակ եւ վճիտ կերպով ուղղեց

լայնածաւալ հոգեւոր դաշտը մեր պաշտամունքին:

Հետեւելով Գէորգ Փանոյեանի Շնորհալի լրիւ շարականներուն մանրակրկիտ դասաւորումին, թէեւ երբեք եւ ոչ կեդրոնացած իր այս հատորին մէջ, կարողացաւ աւելի յստակացնելու միտումով գանոնք հինգ միաւորներու վերածելու եւ աւելի մասնագիտական արժեւորումի արժանացնելու Շնորհալիի հիանալի երգերն ու շարականները: Յիշեմ պարզապէս այդ հինգ միաւորները՝ հիմնուած Փանոյեանի այս հատորին վրայ:

ա) Արարչագործութիւնը իր բոլոր մանրամասնութիւններով եւ Քրիստոսի Յարութիւնը, Կիրակիէն մինչեւ Շաբաթ օր, Կիրակին «Նորաստեղծեալ» շարականի բաժինով, եւ մնացեալ վեց օրերը այբենական շարքով 36 տուններու վրայ բաշխուած՝ «Արարչական Բանին հրաման» վեց պատկերներով, իւրաքանչիւրը վեց տուններով: Համաչափ եւ անփոխարինելի:

բ) Յիսուսի երկրային կեանքին վերջին Աւագ Շաբաթը իր բոլոր ներքին ծալքերով, յայտնի՝ որպէս «Այսօր Անճառ» եւ «Տարածեալ» շարականներով, դարձեալ այբենական շարքով 36 տուններով:

գ) Արեւագալի, Խաղաղականի եւ Հանգստեան ժամերը որպէս «Քրիստոս Լոյս Աշխարհի»:

դ) Վարդանանց Գոյամարտը՝ «Նորահրաշ Պսակաւոր» շարականով:

ե) Ի Քրիստոս ննջեցեալ հոգիներուն հանգիստը՝ «Աստուած Անեղ» 36 տուն շարականով:

Փանոյեան իմ կազմած միաւորներու շղթային օղակները մէկի մէկի վակելով Շնորհալի Հայրապետի շարականներու թիւը 75-ի կը հասցնէ, իսկականին մէջ աւելի քան 20 ընդարձակ կամ համառօտ միաւոր շարականներու հիմամբ: Օր մը հարկ պիտի ըլլայ վերելի հինգ միաւորները լիովին ուսումնասիրել տեսնելու համար Ներսէս Շնորհալի Հայրապետին Աւետարանի panoramic սրբազան բեմադրութիւնը որպէս ամենէն բացառիկ հեղինակն ու շարականագիրը Հայ Եկեղեցւոյ որ ապրեցաւ 12-րդ դարուն՝ 1103-1173:

Շնորհալիէն դար մը ետք ապրեցաւ Յովհաննէս Երզնկացի Պրուզ վարդապետը, որ յայտնի եղաւ իր ուսուցչապետի եւ քարոզչի հանգամանքով: Գրեց նաեւ շարականներ, յատկապէս «Այսօր զուարճացեալ ցնծայ» շարականը Ս. Գր. Լուսաւորչի մուտն ի վիրապի եւ բազմաչարչար սուրբի յիշատակին, բացառիկ ոճով եւ գերազանց լեզուով այբենական շարքով 36 տուններով: Լեզուն գերազանցապէս գրական, պատկերաւոր եւ շարչարանքներուն յատուկ աննախընթաց բառամթերքով:

Տաղանդաւոր բազում այլ հեղինակներ, ինչպէս Պետրոս Գետադարձ Կաթողիկոս, Ստեփանոս Սիւնեցի, Յովհան Մանդակունի, Կիրակոս Երզնկացի, եւ այլք, լրիւ թիւով 30 հեղինակներ ինչպէս ցանկագրած է Պրն. Փանոյեան, որոնք պայծառացուցին Հայ Եկեղեցին: Կը մնայ որ մենք պայծառացնենք մեր կարգին այդ շարականները երգելով եւ հասկնալով, սակայն ղժբախտաբար երգողները նօսրացան, երաժշտութիւնը նուազեցաւ, Ծարակնոցը մէկդի դրուեցաւ ու Հայ Եկեղեցւոյ պաշտամունքը միայն Ս. Պատարագի սահման

ներ մէջ մնաց:

Մեր շարականները ամբարկուբ բերդն են մեր եկեղեցւոյ, աստուածաբանական, վարդապետական եւ պատմական պարիսպներով ամրացած:

Վերջացնելէ առաջ իմ խօսքը երկու յատկանշելի պարագաներ Ծարակնոցին մէջ ուսանելի կը նկատեմ յիշել:

Առաջինը Ծարակնոցին մէջ շուրջ կերպով հարիւրաւոր անգամներ գործածուած է ԱՅՍՕՐ բառը, թէ՛ շարականներուն սկիզբը եւ թէ՛ անոնց բովանդակութեան մէջ: Պիտի ըսեմ ԿԼ ՅՆԾԱՅ այդ պարզ բառը առանց ձանձրոյթ պատճառելու: Երգողը կ'երգէ այդ բառը այնքան սահուն, մաքուր, որովհետեւ ներկայ կը հնչէ, սակայն իր գրաբար իմաստով եւ ոչ աշխարհիկ մեր ամէն վայրկեան կրկնած ճիշդ եւ անձիշդ, մաքուր եւ անմաքուր բովանդակութեամբ: Մեր սրբազան շարականագիրները ԱՅ-ՍՕՐ կը գրեն անցեալի ղեկավարը այժմէականացնելու համար: Մտունը կը կրկնուի այսօր, Խաչելու թիւնը կը կրկնուի այսօր, Յարութիւնը կը կրկնուի այսօր, եւ բոլոր տէրունի եղելութիւնները անցեալին քամուած չեն մնար այլ ամենօրեայ ներշնչումի եւ ուսուցման դեր կը կատարեն: Կը ծնինք ամէն օր Յիսուսի հետ կը խաչուինք իր հետ ամէն օր, եւ յարութեան կ'արժանանանք ամէն օր Քրիստոսի հետ:

Միւս բառը յատուկ անուն ՍԻՈՎՆ բառն է որ Ծարակնոցի բացման առաջին կանոնի առաջին տողին մէջ կը կարդանք: Վ գիրը հինէն մինչեւ այսօր կը մնայ որոշ անուններու մէջ, ինչպէս ՍՈՂՈՍՈՎՆ, ՅՈՎՀԱՄԱՆԷՍ, եւ շատ ուրիշ գոյականներ, այն սխալ տպաւորութիւնը ձգելով որ Վ գիրը որքան զօրաւոր հնչես այնքան գրաբար գիտնալը կամ չգիտնալը յայտնի ընել կ'ուզես: Այս եւ միւս պարագաներուն Վ գիրը կը գրուի, սակայն չի կարդացուիր հետեւեալ պատճառով: Աստուածաշունչ Մատեանը հարազատ թարգմանութիւնը ըլլալով Յունարէն Եօթանասնից կոչուած ամենէն ընտիր բնագրին, յունարէնի Օ ձայնաւորը երկու տառ ունի՝ օմիգրոն եւ օմեկա որոնց տարբերութիւնը գրաբար լեզուին մէջ ճշգրտած են մեր երանելի Թարգմանիչները 5-րդ դարուն: Առաջին տառին յատկացուցած են Ո գիրը եւ երկրորդին ՈՎ միացեալ տառերը, առանց հնչելու Վ գիրը որուն ներկայութիւնը միայն տառադարձային է եւ ոչ հնչողական: *****

Շնորհաւորութիւններ մեր սիրելի վաղեմի բարեկամ Գէորգ

Փանոյեանին:

Յարգելի Ներկաներ, Այսու կուգամ ողջունելու ձեզ բոլորդ եւ յատկապէս սոյն երեկոյթը կազմակերպող մարմինը:

Յիրաւի ողջունելի եւ շնորհաւորելի է գեղեցիկ գաղափարը հանրութեան ներկայացնելու հարուստ կեանքի մը հասուն փորձառութեան վրայ հիմնուող աշխատասիրութիւնը՝ Բարեշնորհ Գէորգ Սրկ. Փանոյեանի Ծարակնոցի Հեղինակներու մասին մեծարժէք այս գործը, որ վերջերս լոյս տեսաւ:

Արդարեւ, ՇԱՐԱԿՆՈՅՐ ոչ միայն Հայաստանեայց Եկեղեցւոյ երաժիշտ հայրերուն, այլ նաեւ աշխարհական երաժիշտներու հոգեւոր ապրումներուն եւ մտքի գեղումներուն արգասիքը եղող ԱստուածաշՈՒՆՁ անգուզական երգարանն է ու ոսկեայ գանձարանը մեր հոգեւոր ժառանգութեան:

Մեր Ծարակնոցը գնահատուած են Միջնադարեան հազարամեակ մը պարփակող համաշխարհային գրականութեան որպէս գագաթ:

Ծարակնոցը զբաղողներու համար շատ հաւանաբար պիտի լաւագոյնս լուսաբանուիք այսօր, շնորհիւ օրուան բազմամուտ դասախօս, վաստակաշատ բանասէր եւ պատմագէտ՝ Արժանաշնորհ Տ. Զաւէն Աւագ Քհնյ. Արզումանեանի դժուարին լուծելի հարցերէն մէկուն մասին: Գէթ իմ պարագային յուսալքումի մատնուելու աստիճան կը տառապեցնէ շարականներու հեղինակներու հարցը, որով զբաղած է օրուան պատուոյ հեղինակը՝ Գէորգ Սրկ. Փանոյեան:

Ճիշդ է որ Ծարակնոցի սկիզբը գրուած է հեղինակներու ցանկ մը որ ղժբախտաբար ո'չ ամբողջական է եւ ո'չ ալ յատակ ու մեկին: Յարգելի Գէորգ Սրկ. Փանոյեանի գործին կորիզը, նպատակն ու գոյութեան լինելութիւնը կուզան ճիշդ այս կէտը պարզաբանելու: Հեղինակը սոյն աշխատանքով մեծապէս օգտակար կ'ըլլայ շարականներու հարուստ ժառանգութեամբ հետաքրքրողներուն եւ ինչպէս նաեւ կարեւոր նպատակ մը բերած կ'ըլլայ հայ հոգեւոր երաժշտութեան անդաստանէն ներս:

Այս առթիւ խորագոյն շնորհակալութիւններս եւ ջերմագին բարեմաղթութիւններս կը յայտնեմ Բարեշնորհ Գէորգ Սրկաւագին մաղթելով իրեն քաջաւորջ եւ արեւշատ կեանք ու տակաւ իրագործումներու բեղմնաւոր գրիչ: Շ ն ո ր հ ա լ ո ր ա ն ք ն ե ր ո Վ Ն իւ Երբ Յունիս 9, 2013 ԳՐԻԳՈՐ ՓԻՏԷՃԵԱՆ Երաժշտագէտ

ՎԱՐՉՈՒ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿՆԵՐ
1060 North Allen Ave
Pasadena, CA 91104
Գրասենեակները վերանորոգուած
եւ յարմար վարձքերով Յետաքրքրուողներէն
հեռաձայնել՝ (626) 398-0506

SEROP'S CAFE
GREEK & LEBANESE FOOD
SERVING BATON ROUGE SINCE 1979

ՆՈՐ ԳԻՐՔԵՐ

«ԵՐԳԻԾԱՆԿԱՐՆԵՐ»

Շնորհակալութեամբ ստացած ենք վաստակաշատ ծաղրանկարիչ Գրիգոր Քէօսէանի շարք մը նկարներու ալբոմ-գիրքը, որն սպազրուած է Պոսթոն, 2013թ. 88 մեծադիր էջերու մէջ ամփոփուած են շնորհալի արուեստագէտին ծաղրանկարները, որոնցմէ մաս մը լոյս տեսած են Պէյրութի «Սփիւռք», «Զարթօնք», «Կամար», «Շիրակ» եւ այլ թերթերու եւ հանդէսներու մէջ: Ծաղրանկարներու մէջ մասին մէջ կ'երեւին հայ քաղաքական, գրական եւ մշակութային գործիչներու պատկերներ:

ացեալ Նահանգներ:

Կը շնորհաւորենք Գրիգոր Քէօսէանը, կը մաղթենք նորանոր յաջողութիւններ իր նախասիրած ասպարէզին մէջ:

«Մասիս»

ՀԱՐՑԱԶՐՈՅՑԴՈՎՍ. ԿԱՐՊԻՍ ՏԵՐ ԵՂԻԱՅԵԱՆԻ ՀԵՏ

Շարունակուած էջ 14-էն

ԱՆԻ ՄԱՐՍԷԼԵԱՆ.- Եթէ մեր ազգային կեանքը յուզող առաջարկներ ներկայացնելու առիթը ունենայինք, ի՞նչ թելադրութիւններ պիտի փափաքէիք կատարել:

ԿԱՐՊԻՍ ՏԷՐ ԵՂԻԱՅԵԱՆ.- Այժմէական բնոյթ կրող ու մեր ազգային կառուցներու ապագան աւելի ամուր կ'իմբրու վրայ հաստատել ձգտող հետեւեալ առաջարկները կրնան ծառայել որպէս թելադրութիւն՝ ի շահ մեր սփիւռքահայ գաղութներու ամրապնդման:

1. Հայ Դատի եւ ազգային իրաւունքներու արդար հատուցում:

Հայոց Յեղասպանութեան ճանաչման ի նպաստ կատարուած աշխատանքները արժանի են ամէն զնահատանքի եւ քաջալերութեան: Մեր հաճելի կորուստները մարդկային, հողային, տնտեսական, մշակութային, կրթական, իմացական, կրօնական, կալուածներու, եւ այլ վնասներու ցուցակագրուած ու վերահաստատուած են պատմագէտներու եւ իրաւաբաններու կողմէ ու սակարկութեան ենթակա չեն, այլ՝ ամբողջական եւ արդար հատուցումի: Հայ Սփիւռքին վիճակուած է գլխաւոր եւ իւրաքանչեւ դերն այս գործընթացին մէջ ու այսօր մեզմէ կ'ակնկալուի, որ մեր բոլոր ուժերը համախմբենք մեր աւանդական կուսակցութիւններուն եւ Հայ Դատի նուիրեալներուն շուրջ, հայրենիք-Սփիւռք պահանջատիրութեան միացեալ յստակ ծրագիրով ու միջազգային օրէնսդիրներու աջակցութեամբ ներկայանալու միջազգային ատենաներու առջեւ, որպէս պահանջատէր հայութիւն, առանց նահանջի եւ ընկրկումի: Այս անյետաձգելի առաքելութիւնը ներկայ սերունդին սրբազան պատասխանատուութիւնն է, որ չենք կրնար զայն կտակել գալիք սերունդներուն:

2. Ստեղծել ապագայ դեկավարներու յատուկ հիմնարկ մը, օժտելու համար սփիւռքահայ մեր կազմակերպութիւնները մասնագէտ դեկավարներով եւ հասարակական գործիչներով, որոնք սիրողական մակարդակէն վեր կրնան բարձունքներու հասցնել մեր հաստատուած:

ստեղծողները: Նաեւ քաջալեր հանդիսանալու ենք մեր համալսարանաւարտ երիտասարդներուն, վատահետի անոնց պատասխանատու պաշտօններ, որպէսզի անոնք առարկայական լուրջ մօտեցումով եւ երիտասարդական եռանդով մշակեն եւ գործադրութեան դնեն յստակ ծրագիրներ:

3. Ստեղծել հայկական think tank-ը՝ ուղեղահաւաքակերտները սփիւռքահայ գլխաւոր համայնքներուն մէջ, մէկտեղելով մեր մեծարժէք ուղեղները՝ մասնագիտական մակարդակով վերլուծելու մեր հայրենիք - սփիւռքը ու անոնց ապագան յուզող զանազան հարցերը, առաջարկելով գործնական լուծումներ: Անմիջապէս կարիք ունինք կազմակերպելու մասնագիտական հերթական համագումարներ, շինիչ օրակարգերով եւ գործնական առաջարկներով մեր անհատական տաղանդները վերածելու հաւաքական պատկառելի ոյժի՝ ի սպաս մեր Ազգային ծրագրին:

4. Կազմել համահայկական մակարդակով ստիպողական վիճակի խորհուրդ մը Սփիւռքի գլխաւոր կեդրոններէն ներս, որ վայելէ բացարձակ լիազօրութիւն հայկական բոլոր կուսակցութիւններուն ու կազմակերպութիւններուն կողմէ, ներկայացնելու համար մեր համայնքը պետութեան մօտ, երբ հարկը պահանջէ: Նոյն խորհուրդը կրնայ նաեւ ծառայել կանխարգիլելու Սփիւռքահայ գաղութներուն սպառնացող զանազան տագնապններն ու մարտահրաւէրները:

5. Պատրաստել մասնագիտական ուղեցոյց-հասցէարան:

Սփիւռքի տարածքին ունինք զնահատելի թիւով մասնագէտներ, որոնք զանազան մարզերու մէջ արձանագրած են ցայտուն յաջողութիւններ: Անհրաժեշտ է պատրաստել ուղեցոյց-հասցէարաններ, ամփոփելու համար կենսագրական գիծերը մեր տաղանդներուն, ի պահանջեալ հարկին օգտուելու համար անոնց լայն փորձառութեան: Այս ուղեցոյց-հասցէարանները ընդգրկելու են:

ա.- համալսարանական դասախօսներն ու գիտնականները
բ.- տնտեսագէտներն ու առեւտրական գործիչները

ՄԻ ԻՐԱՆՑՈՒ ԴԻՏԱՐԿՈՒՄՆԵՐԸ

Շարունակուած էջ 15-էն

կիշները մի գառ գնել, մորթել ու խորովել: Հացահատիկային պաշար, այդ թւում՝ ոսպ, բրինձ, սիսեռ եւ լոբի ունէինք, բայց մի քանի օր մսի համը չէինք առել, խորոված ուտելու մեծ ախորժակ ունէինք: Գառն փորոտիքը այդ մօտիկ տարածքում դուրս էինք թափել, կանաչ հեղուկ էր, կանաչ ճաշի պէս հեղուկ: Յանկարծ նկատեցինք, որ մի խումբ հայեր, որոնց ժանդարմները մեր կողքին օթեւան էին յատկացրել, ընկել են այդ հեղուկի վրայ եւ ազահորէն ուտում են: Մի տեսարան, որ երբեք չի մոռացուելու:

Մի օր էլ, տեղաւորուեցինք մի տեղ, ուրիշ մի շրջապատում, օսմանցի հեծեալ ոստիկանների հսկողութեան ներքոյ, հայերի մի հոծ քարաւան էր վիտում: Մի հայ կին մեռեալի դէմքով մօտեցաւ ինձ եւ ֆրանսերէն ասաց. «Ի սէր Աստուծոյ այս երկու աղամանդները գնէք ինձանից եւ փոխարէնը մի քիչ ուտելիք տուէք մեզ, երեխաներս սովից մեռնում են»: Հաւատացէք, աղամանդները չվերցրի, նրան մի քիչ ուտելիք տուէք: Մեր պաշարը նոյնպէս կամաց-կամաց սպառոււմ էր: Մինչեւ Հայկապահաստի դեռեւս մի քանի օրուայ ճանապարհ ունէինք: Մենք եւս դժուար կացութեան մէջ էինք:

Նոյն տեղում մի ծերունի մօտեցաւ իրանցի ժանդարմի համագետս կրող երկու շուկոյ պաշտօնեաների եւ ֆրանսերէն լեզուով ասաց. «Աստուած իմ, հապա ե՞րբ է վերջանալու այս պատերազմն ու արիւնահեղութիւնը»: Ասաց. «Սա պատերազմ չէ, սա էքսթրեմիզմն է», այսինքն՝ սպանդ, արմատախիլ անել, բնաջնջել եւ ցեղը ոչնչացնել: Պարզուեց, որ Ստամբուլի բարձրագոյն դպրոցներից մէկում մաթեմատիկայի ուսուցիչ է եղել:

Նրա երիտասարդ տղաներին տարել էին անյայտ ուղղութեամբ, վատահ էր, որ նրանք ողջ չեն: Յոյց տուեց խուզուած գլուխներով երկու դեռահաս աղջիկների, որոնք ուտելու չոր խոտ կամ արմատներ գտնելու համար ձեռքերով հողը տակնուվերջ էին անում: Նրանք կիսամեռ մարդիկ էին: Ծուկո պաշտօնեաներից մէկը, համեմատաբար մի մեծ կտոր հաց տուեց այդ մարդուն: Մարդը արագօրէն, կրքոտ

ու ազահ սկսեց խծուել, սակայն հացի մեծ մասը թաքցրեց գգեստի տակ ու ասաց. «Ինձ համար է, աղջիկներին չեմ տալ, հաստատ գիտեմ, որ անօգուտ է, նրանք մօտալուտ մահից չեն փրկուելու, նրանց մի քնի չափ կեանք է մնացել, այնպէս են հիւժուել եւ ուժասպառ դարձել, որ այլեւս հնարաւոր չէ նրանց փրկել: Ուրեմն աւելի լաւ է այս հացը ինձ համար պահեմ...»:

Հասանք Հայկապահաստի իջեւաններին «Փրանս» կոչուող մի մեծ հիւրանոցում: Տէրը հայ էր, նա սարսափահար մեզ մօտ եկաւ եւ ասաց, որ Ջեմալ փաշան Հայկապահաստի է հէնց այս հիւրանոցում սենեակ ունի, վախենում եմ ինձ բռնեն, սպանեն ու հիւրանոցը բռնագրաւեն: Աղաչանք-պաղատանքով խնդրում էր մեզ, որ գնանք Ջեմալ փաշայի մօտ բարեխօսենք: Ասում էր՝ «Ինք պատուարժան, յարգալից մարդիկ էք, հնարաւոր է ձեր միջնորդութիւնը ապարդիւն չլինի»: Սակայն ապարդիւն...: Մի քանի ժամ անց պարզ դարձաւ, որ այդ հայ մարդուն ձերբակալել, ուղարկել են Բէյրութի շրջակայքում կառուցուած մեծ ու յայտնի մի սպանդանոց:

Մի խօսքով զարմանալի օրեր անցկացրինք: Օրեր, որոնք յիշողութեանս մէջ դրոշմուել են որպէս մղձաւանջային օրեր, որոնք պատեհ-անպատեհ պարուրում են ողջ էութիւնս:

Յետագայում, երբ տեղափոխուեցի ժնեւ եւ այդ երկրի բնակիչը դարձայ, նկատեցի, որ շուէյցարացի մի քանի ընտանիքներ, հէնց այն ժամանակ, երբ հայերը թուրքական հողում տաժանակիր օրեր էին անցկացնում, հարիւր հազարաւորներ (գոհերի թիւը նշուած է երկուսից երեք միլիոն) գնդակահարոււմ, չոր ու տատասկոտ անապատներում մահուան ճանապարհ էին կտրում, կարմիր խաչի օգնութեամբ, որբացած հայ երեխաներին Շուէյցարիա են բերել եւ ոմանց որդեգրել, դպրոց են ուղարկել: Այնպէս, որ այսօր ժնեւում կրթութեան հարկը բարձր էր, որպէսզի այս անուանի ճարտարապետներ, ինժեներներ, բժիշկ ու վիրաբույժներ: Մարդու ուղին այսպիսին է, տայ Աստուած, որ Ազամի գաւակները մարդ լինեն, առողջ բանականութիւն ու խիղճ ունենան եւ ընթացանալու այս ուղիով:

գ.- քաղաքագէտներն ու դիւանագէտները
դ.- արուեստագէտներն ու մշակութային գործիչները:
Նաեւ անհրաժեշտ է, որ անոնք

հրաւիրուին մասնագիտական համագումարներու, կարծիքներու փոխանակման՝ մեր ազգային կառուցներու մէջ անոնց ներդրումը երաշխաւորելով:

ՎԱՐՁՈՒ ՄՐԱՇ ՓԱՍՏԻՆԱՅԻ ՄԷՋ (200 ԵՊԻ ԸԱՍԱՐ) ԱՄԵՆ ՏԵՍԱԿ ԱՌԻԹՆԵՐՈՒ ԸԱՍԱՐ
1060 N. ALLEN AVE. PASADENA CA 91104
ՄԱՆՐԱՍԱՍՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ՝
ԸՆՈՒԶԱՅՆԵԼ (626) 797-7680

ԱՇԽԱՏԱՆՔԻ ՓՆՏՈՏՈՒՔ

Ռ. ԿՈՐԻԻՆ

Սուրճ առնելու ցանկությունները կրկնակի են դարձել արձագանքները ներս մտալ, անուշա ձայնարկող կանչ լսեցի, շուրջկողմս հայեացք նետեցի, տեսալ մէկը ձեռքով է անում, ճանաչեցի, Վահէն էր՝ ծանօթ բարեկամս, մօտեցալ իրեն, սեղանի շուրջը բացի Վահէից ինձ անծանօթ մէկին նկատեցի: Վահէն կանգնած վիճակում քաղցր ժպիտով ասաց.

-Շատ ուրախ եմ քեզ հանդիպելուս, ինչպէս, համեցիր այստեղ:

Նա աթոռը ցոյց տալով առաջնորդեց՝ նստեմ, ապա սեղանակից անհատին ներկայացնելով ասաց.

-Շահէ՛, Սա Ռուբէնն է՝ իմ լաւ ընկերներէից:

Փոխադարձ ծանօթութիւն գոյացաւ:

Վահէն իմ համաձայնութեամբ սուրճ գնելու պատրաստութիւն տեսաւ եւ արդէն իսկ ես էլ իմ սուրճն ունէի: Լուռ տեղումս հետեւեցի նրանց: Կարծես իմ միանալու րոպէին խօսակցութեան նիւթը ընդհատուել էր, շարունակուեց խօսակցութիւնը Շահէի միջոցաւ.

-Այո՛, պարապութիւնը ստիպեց առաւօտեան տնից դուրս գամ գործ փնտրելու համար: Համոզուած ինձ ներշնչում էի, որ փնտրտուքով աշխատանք եմ գտնելու: Թէեւ Կիրոս ուղղակի չէր գօռում, սակայն կոտորում էի, որ սրտում ուզում էր՝ մի տեղ գբաղուէի եւ եկամուտ բերէի, ինքս էլ կնոջս այդ անխօս հոգեբանութիւնը կիսում էի նկատելով սահմանուած թոշակը հազիւ հազ կենսասնունդի եւ բնակարանի վարձի համար է միայն բաւարարում, այն էլ ինչպէս արագ վերաբերուելով այլ եւ այլ պահանջների հետ: Վահէն ընդհատելով նրան հարց ուղղեց.

-Չհասկացալ, չասացիր, ինչպէ՞ս պիտի գործ փնտրէիր, ես գիտեմ, որ տարբեր թերթերի գովազդերից են մարդիկ տեղեկանում եւ կամ էլ ծանօթ մէկի օգնութեամբ դիմում կատարում:

-Այս անգամ իմ գործի փնտրտուքը տարբեր էր, ուղղակի դիմեցի Լոս Անջելոսի Down Town (քաղաքի կենտրոն) կոչւող առեւտրական կենտրոնը, մի քանի հատ վաճառատուն մտնելով բանաւոր աշխատանքի դիմում կատարեցի, գրեթէ իրանցի վաճառատէրեր, որոնց հետ պարսկերէն կը խօսէի, միայն մէկ տեղում հայի հանդիպեցի:

-Առաջին անգամն է, որ քեզանից լսում եմ գործ փնտրելու այս տեսակը, անշուշտ գործ փնտրելը, ընդհանրապէս պատուաւոր գործով գբաղուելը գնահատելի է, սակայն իմ կարծիքով սխալ ձեւն էս ընտրել եւ ոչ գործնական, քանի որ մարդիկ առանց քեզ ճանաչելու, ինչպէս կարող են քեզ վստահել, եւ ինչ, յաջողեցի՞ր, Վահէն էր խօսողը:

-Նախ ասեմ որ շատ տեղեր չմտալ, մի տեսակ ամաչում էի, յետոյ գրեթէ համատարած պարապութիւն էր տիրում, այդ մի քանի տեղերում էլ որպէս հեզնանք ասացին,-այ մարդ ուր է աշխատանք, եթէ կարող ես դու մեզ համար աշխատանք գտիր, տեսնում ես պարապ ու սարապ նստած ճանճ ենք քշում: Այնուհանդերձ մէկը գտնուեց, որ հեռախօսիս համարը նշանակեց յետոյ լուր տալու համար, որն մասամբ յուսատու առիթ հանդիսացաւ:

-Վստահ այդ մէկին էլ որպէս հայ ես եղել եւ հայերին ճանաչելով անհրաժեշտութեան դէպքում քեզ հրա-

ւիրի աշխատանքի, դարձեալ Վահէն էր:

Մեր սեղանի շուրջը դադար տիրեց, իւրաքանչիւր ոք մասնաւոր խաւաքարթից պատրաստուած մեծկակ բաժակների մէջ կը վայելէր ամերիկեան սուրճը: Սրճարանի մթնոլորտը յագեցած էր սուրճի բուրմունքով: Իրիկնապահի այս ժամին գրեթէ սրճարանում աթոռ սեղանները լեցուն են, յաճախորդներ պոչ-պոչի այդ տեսակ բաժակների մէջ սուրճ եւ այլ ըմպելիքներ կառնէին եւ կը մեկնէին, որոշներն էլ կը նստէին: Ելեկտրական ինքնաեռներից բխող եռացող սուրճի ֆշշոցը, օձի ֆշշալու տպաւորութիւն էր թողնում, որը ոչ թէ վախենալի էր, այլ հաճելի, որը շարունակ կը լսուէր գործաւորների արագաշարժ ձեռքի հպումով:

Կոտրելով լուրթիւնը ասացի.

-Քիչ առաջ հնչող նիւթի մասին խօսակցութիւնը ինձ տարաւ դէպի իմ դեռահաս պատանեկութեան տարիներին, երբ դպրոցական էի Թեհրանում: Շատ պարզ յիշում եմ մի անգամ դպրոցական երեք ամիսների արձակուրդի սկսման օրերին քաջալերուած գործ փնտրելու ելանք մի քանի հոգիներով շուկայի արհեստաւորական տեղամաս խանութները մտնելով եւ հարցնելով. - արդեօք աշակերտի պէտք կ'ունենա՞ք: Ես գտալ աշխատանք մի հայ վարսավիրի մօտ: Ուրախ էի, որ աշխատանք եմ գտել, որովհետեւ թէ՛ արհեստ էի սովորում եւ թէ՛ չնչին վարձատրուում գոհացնելով իմ անձնական ծախսերը, թէ՛ ծնողներիս գուրգուրանքն էի վայելում կտրուելով փողոցից ու աննպատակ դեգերումներից: Այնպէս որ նմանօրինակ փնտրտուքը նորութիւն չէ, բայց նկատի առնելով մեր երեքիս յառաջացած տարիքը, կարծում եմ դժուար թէ անծանօթ գործատէրը գործի հրաւիրի:

-Ես էլ համաձայն եմ, սակայն աշխատելու հետ հակառակ չեմ, տարիքը ինչիւր չէ, եթէ առողջութիւնը ներում է, տեսնենք Շահէնը ինչ տեսակ աշխատանք էր փնտրում եւ ի՞նչ փորձառութիւններ ունի, Վահէն էր հարց տողը:

-Ցատուկ մի մասնագիտութիւն չունեմ, սակայն գրասենեակային, հաշուապահական, պահեստային եւ բանկային տարբեր աշխատանքների փորձառութիւն եւ անցեալ ունեմ, ոչ թէ այստեղում, այլ՝ իրանում:

Ես էլ իմ հերթին խօսք առնելով այդ շուրջ կարծիք յայտնեցի՝

-Մասնագիտութիւնը որեւէ բնագաւառում անհրաժեշտ է, մասնագէտ մարդկանց համար աշխատանքի դռները բաց են, ուր էլ գնան յարգանքով աշխատանքի կը հրաւիրուեն: Մեր գաւակներին պէտք է որ քաջալերենք անպայման բարձրագոյն ուսման ճանապարհով մեր ժամանակների պահանջներին յարմար մասնագիտութիւն ձեռք բերեն, որպէսզի բարեկեցիկ եւ ապահով կեանք ստեղծեն: Բարեկեցիկ եւ նիւթապէս ի վիճակի հայը կարող է նաեւ իր ազգին եւ հայրենիքին օգտակար լինել, Սփիւռքում իսկապէս մենք մեծապէս պարտական ենք այդպիսի բարերար մարդկանց գոյութեան, որոնք իրենց նուիրատուութիւններով համայնքի կարիքներին նպաստում են:

Խօսակցութիւնը նիւթի մասին աւելի խորացաւ, շեշտուեց արհեստների կարեւորութիւնը: Դեռ հիմա էլ Միջին Արեւելեան երկրներում, օտար ազգիները մեծ վստահու-

թեամբ օգտուում են հայ արհեստաւորների ծառայութիւններից, դրանով հանդերձ որ արտագաղթի պատճառաւ մեծապէս պակսել է թիւը նրանց դէպի արեւմտեան երկրներ: Նկատելով որ այստեղ Լոս Անջելոսում մեծ գաղութ է կազմակերպուել շատ տեղին կը լինի հայ արհեստաւորների միութիւն կեանքի կոչել, ինչպէս գոյութիւն ունի հայ բժիշկների, հայ իրաւաբանների եւ այլն միութիւններ, հայ արհեստաւորի առաքինի ոգով նոր ցանկացողներ դաստիարակել եւ սովորեցնել ու նաեւ հայրենիքին օգտակար լինել:

-Լաւ առաջարկ է, Թեհրանում այսպիսի միութիւն կայ եւ բաւական լուրջ աշխատանք է տանում, երկար ժամանակ է, Արցախում խողովակաշինութեան գործարան է հիմնել, արցախցի աշխատաւորներ են աշխատում:

Վահէն շարունակելով խօսքը ասաց.

-Արհեստը միշտ էլ հայ մարդու մօտ կարեւորութիւն է ներկայացրել: Մեր դասականներից՝ Լազարոս

Աղայեանը իր «Անահիտ» երկարաշունչ պատմուածքում շեշտում է արհեստի անհրաժեշտութիւնը իւրաքանչիւր հայ մարդու կեանքում, ուր թագաւորի տղայ՝ Վաչագանը իր սիրած գեղջուկ աղջկայ՝ Անահիտի, պահանջին համաձայն Չուլհակութեան արհեստն է սովորում որպէսզի նրա սիրոյն արժանանայ: Այդ արհեստը հետագային նրան մեծ վտանգից փրկելու առիթ է դառնում:

Մենք տարուած մեր խօսակցութեան նիւթով բաւական օգտակար մտքերի փոխանակութիւն ունեցանք, ուր նաեւ հոլովուեց ու խոնարհուեց մեր հայրենիքն ու սփիւռքահայութեան ապագան: Այստեղ կարելի է յիշատակել մեր նշանաւոր գրող Վարդգէս Պետրոսեանին, թէ՛ երբ մի քանի հայեր կեր ու խումի կամ այլ առիթով իրար շուրջ են հաւաքուում, անպակաս է հայրենիքի եւ մեր ժողովրդի մասին կենաց խմելն ու խօսելը: Արդարեւ նա շատ ճիշտ է բնութագրել, քանի որ դա գալիս է մեր սիրուց եւ մտահոգութիւններից:

ՀԱՆԳԱՆԱԿԱՅԻՆ
ՆԱԽԱՃԱՇ

Champagne Brunch
CHARITY EVENT

Ի ՆՊԱՍՏ՝

Մաւիւս
ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹԻ

SUNDAY JULY 14, 2013
AT 11:00 A.M.
1400 CORONET AVE.
PASADENA, CA 91107

DONATION \$50